XIV. évfolyam. Budapest. 140 szám. Szombat, május 22. 1880.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.
Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egy évre	20.—
Félévre	10.—
Negyedévre	5.—
Egy hóra	1.80

Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyilttereк
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.
Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: *Oppelik A.-nál,* Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: *Havas, Lafitte & Comp.-nál,* Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: *Daube G. L. és társánál.*

Két ünnep.

Holnap az országos gazdasági egyletnek félszázados jubilaeuma!

Holnapután Széchenyi István gróf emlékszobrának leleplezése a magyar akadémia közüléséből! Milyen két ünnep, melyek már a személyes emlékezés jelentőségével is a legszorosabb kapcsolatban állanak egymással, együttvéve pedig Magyarország szellemi és anyagi ujjászületésének emlékét hirdetik. Elénken lép elénk az ötven év előtti idő, mikor a nemzeti szellem már csak az ősök szétomló sirjai fölött virrasztott a nemzeti közélet avar temetőhöz hasonlitott és a hazafiak legjobbjai, a lelkesült költők, azok a kevesen, kik még éreztek és gondolkoztak, busongva mondottak le a nemzet jövőjéről. Előttünk a „Hitel“ a „Stadium“ a „Világ“ kinyilatkoztatása, azok a könyvek, melyek a szó legvalódibb értelmében evangeliumot jelentettek, mert az üdvözülés utját mutatták, és az utolsó itélet harsonái voltak, mert a holt lelkeknek föltámadást hirdettek. Látjuk azt a nagy férfiut, ki mint egy uj Herkules a bölcsőben első fellépésével lesujtotta a nemzet jövőjére tört mérges kigyókat, végig kisérjük az ő óriási hivatásában, titáni munkái között, mint merészkedik be elsőnek a legveszélyesebb barlangba, hol tespedés és sülyedés gyilkos gőzei kábitották el a nemzet lelkét, mint bocsátja be oda a szellemnek napfényét, rendezi és szereli azt föl az anyagi haladás kellékeivel, teszi a sötét fojtó barlangot drága éltető otthonná a késő unokáknak. „A magyar nemzet álomkorban dermed, de fölébredésére még van idő, bár nem sok.“ Igy irta gróf Széchenyi István első müvében ötven év előtt. És a magyar nemzet az ő ébresztő szavára fölébredt. A magyar akadémia ünnepén, az országos gazdasági egylet ünnepén emlékezetben egy uj napnak fölkeltét látjuk, melynek még hosszu időkig kell növekednie fénylő sugárzásban, gyarapodnia termékenyitő hatásban, mielőtt magas délpontját elérné, és a nemzeti életnek minden rejtettebb zugát is meleggé és világossá tehetné. Az uj nemzeti szellem kettős ünnepét üljük.

És mi volt ez uj szellemnek kinyilatkoztatása, kifejezve a nagy reformátor szavaiban, megtestesitve a magyar akadémiának és az országos gazdasági egyesületnek alkotásában! Az, hogy dolgoznunk és előhaladnunk kell szellemi téren, dolgoznunk és előhaladnunk kell anyagi téren, ismereteinket és javainkat kell gyarapitanunk fáradhatlan, általános nemzeti munkában ha még nemzeti hivatást akarunk betölteni Európának müvelt vagyonos nemzetei között, ha biztcsitani kivánjuk továbbra is a magyar fajnak államfentartó szerepét az ősök által szerzett területen. Müvelődnünk és gazdagodnunk kell folytonosan, a müvelődés és gazdagodás jelszava mindkettő összefoglalva a munkának evangeliumában: ez lett a magyar nemzetnek uj kijelentésévé. Az ősi magyar kiváltságokra és szolgaságra alapitott társadalomnak átalakulása lőn proklamálva modern munkás magyar társadalommá és benne mindenkinek közülünk meg kell találnia saját munkarészét a szellemi vagy anyagi érdekek terén, hozzá kell járulnia saját adójával a közös nemzeti czélok betöltéséhez.

Ötven év után üljük az uj nemzeti szellem föltámadásának első ünnepét. Ötven év alatt sok nehéz viszontagságon és sulyos rázkódáson haladt keresztül a nemzet, elvesztette ősi alkotmányát és természetes szabadságát, átszenvedte a legyőzetés nyomorát, nyögte az idegen járom sulyát. De a mit a nemzeti munka kézzel és észszel megszerzett, az elveszithetlen tulajdonunk maradt a pusztitó csaták után, leveretés és szolgaság között is fentartotta a nemzetnek minden szellemi kincsét, gyarapitotta anyagi erejét. Nincs kétség, hogy az uj szellemnek bevonulása, a magyar társadalomnak átalakulása nélkül nemzetünk minden ősi jog háboritlan birtokában is csak dicstelen halálra lett volna kárhoztatva. És nincsen kétség, hogy a félszázad előtt meggyujtott világnak terjedése minden állami élet nélkül és minden politikai jog hijával is fokozta nemzeti öntudatunkat, erősitette a nemzetnek életképességét. Erővel kobozták el a magyar nemzetnek minden törvényes jogát, kitörülték a magyar államnak nevét is a politikai okmányokból, de ugyanakkor minden darab föld, melyet a nemzeti munka elhóditott a természet vak erői elől egy-egy uj jogczim volt a nemzeti létezésre a czivilizált világ előtt, és a magyar nyelv fejlődése, a magyar tudománynak és magyar müvészetnek minden emelkedése folyton uj fensőbbséget és uj dicsőséget biztositottak a magyar névnek. Ötven év alatt munkánk folytonos volt és most büszkén tekinthetünk vissza a nyert eredményekre, bátor elszántsággal tekinthetünk a jövő feladatai elé. A mit igazi munkával kivivtunk szellem és anyagi téren, azt a politika koczkavetése el nem rabolhatja tőlünk soha. A mit igazi munkával fogunk ezentul kivivni, örök alap lesz, melyen mindig ujra felépithetjük, mit nemzeti tévedések, bünös kormányzat, történelmi balsors lerontanak. Igen, ez az uj nemzeti evangeliumnak kijelentése itt a munkának egyedül biztos, egyedöl örök igéje.

Méltán ülhetjük meg most emelkedett hangulatban az orsz. gazdasági egylet ötven éves fordulóját, méltán tekinthetünk fel kegyeletes csodálkozással a fénylő érczszoborra, mely a nagy reformatornak és diadalmas uttörőnek dicsőségét hirdeti. Ötven év, milyen kevés egy nemzet életében! De ötven év mint egy uj nemzeti életnek kezdete évezredeket foglalhat össze. Óraütés, harang kondulás nem jelzi ugyan egy uj korszaknak kezdetét. Széchenyinek fellépésében mégis ki nem látja a mély választó vonalat mult és jövő között; A magyar nemzet még csak néhány év mulva fogja megülni nemzeti létének ezredéves fordulóját. Ám az elmult ötven év, melynek betöltét ünnepeljük, már a jövő ezredév nagy profécziája, mert ama nemzeti szellemnek, mely benne megszületett és Széchenyiben igazi prófétáját találta, kell fentartania a nemzetet a jövő századokon keresztül. A magyar nemzetnek hála az égnek van sok nagy férfia, kiről elmondhatjuk, hogy emlékök élni fog, a meddig a nemzet él, **Széchenyi István** emlékéről melynek most egyszerü érczszoborral adózunk még azt is mondhatjuk, hogy meddig az ő emléke élő emlék lesz, a meddig csak szelleme hatni fog, addig a magyar nemzet itélni fog örök ifju élettel. Ő mondotta és ő testesitette meg a szót: Magyarország nem volt, hanem lesz.

Mezei Ernő.

Budapest, május 21.

Az országgyülési „Függetlenségi kör“ május hó 22-én d. u. 6 órakor értekezletet tart.

Tegnap este több óráig tartó **minisztertanács** volt, mely egyebek közt a küszöbön álló **szerb szerződési tárgyalásokra**, valamint a **budapest-zimonyi vaspálya kiépitésére** nézve is döntő határozatokat hozott.

Az **országgyülési szabadelvü párt** mai értekezletén megállapittatott, hogy a párt tagjai testületileg részt vesznek a Széchenyi-szobor leleplezési ünnepélyén. Egyszersmind meghivatnak a többi párt-körök, hogy tagjaik szintén a szabadelvü párt helyiségében gyülnek össze, honnan testületileg indul a menet az akadémiába. A **gyülekezés ideje** d. e. 11 óra. A kör elnöke koszorut tesz a párt nevében a szoborra. Kimondatott továbbá egyszermindenkorra, hogy hasonló ünnepélyes alkalmakra a kör helyiségei képviselők és volt képviselők családjai számára megnyittatnak ugy azonban, hogy félreértés elkerülése végett képviselők kiséretében jelenjenek meg.

A csehek főközlönye a prágai **Politik** a magyar nemzet azon óhajáról, hogy királyát ne csak ritka vendégkép lássa fővárosának falai közt, eléggé kedvezően nyilatkozik, habár nem egy tekintetben a viszonyok oly felfogásával, melyet mi nem irhatnánk alá. A **Politik** e tárgyról következőleg ir: A magyarok a német alkotmányhüpártnak állitólagos „elkeseredése“ által legkevésbé sem hagyják magukat zavartatni nemzeti s közjogi czéljaiknak követésében s hogy Herbst vagy Kopp urak jó vagy rosz humorban vannak-e, azzal a budapesti körök nem törődnek s épen azon pillanatban, midőn a német alkotmányhü lapok oly rettenetes komolysággal állitják, hogy e menarchiának „**németnek**“ kell maradni, ha egyáltalában létezni akar, a magyarok egész kategorikusan azon követeléssel lépnek fel, hogy a jövendőben legalább egy fél éven át az uralkodó udvarának székhelye a „német“ Bécsből a magyar Budapestre tétessék át. Hogy tetszik czentrálista rajongóinknak ezen magyar javaslat? Ez bizonyosan alkalmas lesz arra, hogy lehütőleg hasson reájuk, s emlékeztesse őket arra, hogy vannak olyannak, kik e monarchiának feladata s jövendője felől más véleményben vannak, mint azt a német bureaukratikus hagyomány előirja. A magyarok követelése monarchikus és dynastikus a szó legkiválóbb értelmében s ha implicite a **németeknek s Bécsnek suprematiája ellen irányul** is, ezzel csak azt bizonyitja, hogy a német elemnek s Bécsnek supremahiiája nem fekszik a dynastiának s a monarctának érdekében. Bizonyára a cseh nép is örömtelt lelkesedéssel fogja üdvözölni a napot, a melyen ő felségének tetszeni fog rövidebb vagy hosszabb időre a prágai királyi várnak ősi termeibe tenni át rezidencziáját s ha valakinek érdekében fekszik, hogy a magyarok, vagy a csehek ezen dynasztikus és monarchikus követelései ellen cselekedjék, bátran állithatjuk azt, hogy ez érdek nem támaszthatja azon igényt, hogy tekintetbe vétessék.

Budapest, május 21.

Az **angol parliamentben** tegnap, mint alább közöljük, in optima forma megkezdette müködését. A trónbeszéd s a kormány alsó- és felsőházbeli szónokainak programmbeszédei adtak a kabinet politikájáról annyi felvilágositást a menynyit — általánosságban — adni lehetett, s a menynyit már a Granville-féle jegyzék előtt is tudtunk s többször emlitettünk. Helyre kell azonban igazitanunk egy közleményünket, melyet az angol lapok nyomán vettünk fel s mely az irországi kivételes állapot további fentartásáról szólott. A trónbeszéd ezt a föltevést megczáfolta s Lord Beaconsfield és Northcote tegnapi beszédeinek éle a kormánynak épen ezen megszüntető intézkedés ellen volt irányozva. — Bővebb távirat nyomán szó szerint közölhetjük ma a trónbeszéd azon passzusát, mely a **külügyi viszonyokról** szól s igy hangzik:

„Az összes hatalmakhoz való legszivélyesebb viszonyok, reménylem, azon helyzetbe fognak hozni, hogy velök egyetértve kieszközöljem a berlini szerződés mielőbbi és tökéletes végrehajtását ugy a Törökországban való reformok és egyenjogusitásra, mint ama territoriális kérdésekre vonatkozólag, melyek még nem intéztettek el ama szerződéssel egybehangzóan. Ezek keresztülvitelét lényegeseknek tartom a további bonyodalmak elkerülésére keleten.“

Berlini konferencziáról hozott hirt ma egy táviratunk, oly alakban, hogy ezirant **Freycinet** franczia miniszterelnök és **Goeschen** konstantinápolyi angol nagykövet állapodtak meg. A „Daily News“ egy mai jelentése megerősiti azt a minapi hirünket, hogy e konferenczia eszméjét a **Gladstone-kabinet második jegyzéke** vetette fel, és pedig a **görög kérdés** megoldása czéljából. Bécsi források szerint ez a javaslat csak feltételes, alternativ természetü. Ha ugyanis a porta volna hajlandó a hatalmak második jegyzékében tett javaslatokra s különösen a görög határkérdés szabályozása ügyében ajánlott nemzetközi bizottságra, csak az esetre lenne ténynyé a nagykövetek konferencziája, s ez azután foglalkoznék a görög kérdésen kivül mindazokkal is, melyekben a hatalmak egyértelmü eljárása kivánatos.

A **porosz egyház-politikai** törvények megváltoztatásáról szóló törvényjavaslatot, melyet Bismarck herezeg tegnap terjesztetett a porosz országgyülés elé, egy mai berlini táviratunk lényegében már ismertette. Félhivatalos nyilatkozatok az enyhitő javaslathoz hozzáteszik, hogy ha a javaslat által odanyujtott békitő kéz visszautasittatik, ezért az ultramontánok vezetői lesznek a hibások; ha pedig elfogadtatik, a mi a katholikus népességre nézve a legnagyobb jótétemény volna, mégis el van ismerve az állam joga és hatalma. — A javaslat a májusi törvényeknek csak némely határozmányát szünteti meg, de viszont fölhatalmazást ad az államminiszteriumnak és egy esetben a bel- és közoktatásügyi miniszternek, hogy a májusi törvények alkalmazásában enyhitően járhassanak el. A két minisztert illető ezen meghatalmazás ujabb férfi- és női-kolostorok fölállitására vonatkozik s az utóbbiaknak a tanitás is engedélyezhető lévén.

Travnikból nagymérvü **zavargást** jelentenek é hó 15-éről; a mondott napon ugyanis a hatósági épület előtt nagy néptömeg gyülekezett össze s 19 bosnyákot, kiket egy multkori kihágás miatt letartóztattak, erőszakkal kiszabaditott; az épület ablakait összetörte, a csendőrséget és a városi őrséget kövekkel megdobálta. Az elősietett katonaság azonban csakhamar helyreállitotta a rendet. Négy izgatót és egy megsebesültet elfogtak.

Az **orosz-khinai viszálylyal** kapcsolatban a „Weser Ztg.“ arról értesül, hogy a **német tengerészeti hivatal**, mihelyt Oroszország és Khina közt a helyzet komolyan fenyegetővé válik, a **keletázsiai állomáson** levő hajó ihadát több hajó odairányzása által megerősiti. Minden eshetőségre valószinüleg azonnal odainditják a „Hertha“-t és a „Leipzig“-ot. Oroszország, ha a háboru kitörne, valószinüleg elzárná a khinai parton levő összes nagy kereskedői városokat, mi által első sorban az angol, másod sorban a német, valamint a dán, franczia és amerikai kereskedelem is sulyosan károsodnék.

Felirati vita az angol parlamentben.

A trónbeszéd felolvasása után, melyet egy londoni táviratunk már ismertetett tegnap, azonnal megindult a felirati vita a parliament mindkét házában. Az alsóházban a feliratot inditványozó és támogató kormánypárti szónokok után Sir **Stafford Northcote** volt pénzügyminiszter és az alsóházi ellenzék vezére emelt szót, **helyeselve** a trónbeszédnek a **külügyi** politikára vonatkozó részét s fölvilágositást kérve az uj konstantinápolyi nagykövet **Goeschen** fölhatalmazása, továbbá az Afghanisztánban teendő intézkedések iránt. A mi az **irországi kivételes törvények** megszüntetését illeti, kivánja, hogy az veszélyessé ne legyen s reményli, hogy a következmények megfognak felelni a megszüntetés által elvállalt felelősségnek. Kijelenté egyszersmind, hogy az ellenzék támogatni fogja a kormányt ott, a hol ezt lelkiismeretével megegyezően teheti.

O'Connor-Power az irek részéről mó-

AZ „EGYETÉRTÉS“ TÁRCZÁJA.

A Széchenyi-szobor.

A Széchenyi-szobor elkészitésével 1866-ban bizták meg Engel József szobrászt, két év mulva fogott hozzá és 1873-ban küldték a kész mintát Bécsbe, az érczöntő mühelybe, a honnan nehány nap előtt érkezett vissza. Csaknem tizennégy év telt el a szobor elkészitése alatt. A nagy agyag minta vas-vázai 1869-ben, épen pünkösdkor összedőltek, a már csaknem kész koloszális szobor idomtalan sárrá lapult. Engelnek ujra kellett késziteni, azután pedig az érczöntő mühelyben támadtak bajok. — De végre most már a szobor ott áll — (majd azt mondtuk, hogy a **Széchenyi-téren**) a tudományos akademia palotája előtt, közel a nagyszerü lánczhidhoz. Az akademia, a lánczhid a Széchenyi müvei; a nehány ölnyire hömpölygő Dunát szeldelő gőzhajók is az ő szavára jelentek meg a hatalmas folyamon. Jobb helyre nem is lehetett volna helyezni szobrát, mint ide, ama város legszebb pontjára, melynek emelésére annyit tett. A tér azonban nem Széchenyi nevét viseli. A Neugebäude kaszárnyához vezető utcza és a kaszárnya előtt levő térnek jutott a tiszteletreméltó feladat, hogy Széchenyi nevét hirdesse a bakáknak, furvézereknek és dajkáknak.

Amerika sem a fölfedezőjétől, Kolumbustól kapta nevét. Budavárában sem lehet az 1849. május 21-iki ostrom diadalmas honvédeinek állatani emlékszobrot, hanem csak lent, valahol a Krisztinavárosban ajánltak számára helyet. Budavár főterén a Hentzi-generális emléke büszkélkedik, katonai jelmondatokkal, idegen czimerekkel, s föl van rá irva minden horvát közkatona neve, a ki a nemzet szabadságharczának fegyverei alatt hullt el azon a helyen, melyet győzelemmel foglalt el a nemzet hadserege. Ez a szobor volt az első emlékmü a magyar fővárosban s int mindenkit a hazaszeretetre, az ellenséggel szemközt a hősiességre! Persze hogy a haza nem Magyarország, de az ellenség a magyar.

No de ne izgassunk kanapé-proczesszusra a lánczhid-téren, hol Széchenyi szobra áll. A tér nagy, akkora, hogy roppant keretet nyujtana egyetlen szoborhoz és óriás magassági arányokat parancsolnak a paloták is. A Széchenyi szobra, egymaga eltörpülne itt, pedig kezdetben arról volt szó, hogy egyedüli érez lakója legyen a térnek. Később sok mindenfélét terveztek ide. Boldogult Reitter egész szobor-parkról adott ki egy dus plánumot. Leghelyesebb volt a 150 ölnyi hosszu és 70 ölnyi hosszu tért három részre osztani, ugy a mint most van. A lánczhid följárásához mind jobban emelkedő tér talaját leleményesen egyengették ki ugy, hogy e lejtő elvesztette szembeszökő jellegét. Az ültetményeket, a szétosztott kocsi-utakat, az emelt járdákat szerencsésen fölhasználták a kedvező hatás öregbitésére. A vas rácscsal körülkeritett, pázsittal boritott, bokrokkal beültetett három parczellának már meg van szabva rendeltezése. Az akadémia palotája előtti részen ott magaslik Széchenyi szobra. A régi Lloyd-épület előtt Deák szobra fog vele korrespondeálni. Középen, a lánczhid előtt, a király lovas-szobrát kivánják elhelyezni, épen oda, hová a koronázás ideiglenes dombját emelték volt. E térre néz, s a tér csaknem minden részéből látható Eötvös szobra is.

Engel szobra körülbelől abban a hasonmásban tünteti föl Széchenyit, a mint a közönség jól ismeri a tetőtől talpig lefestett képekről. Diszmagyar ruha, panyókás mente, a fej körül a három csomós hajövezet. A balkéz a kard markolatján pihen, a jobb kéz irat-tekercset tart. s a bal lábbal előre lép. Ha az ember kibonthatná a tekercset, talán az akadémia alapitására vonatkozó okiratot ismerné föl benne. Maga az álló szobor 17 lábnyi magas, talapzata 28 lábnyi, tehát az egész szobormü 45 lábnyi, vagyis egy kétemeletes háznak megfelelő magasságu. Ugy tetszik, a szobor mostani burkolt állapotában, hogy a talapzat a szoborhoz képest aránytalanul is magas. — Meglehet, hogy ha lefejtik a vastag ponyvát, mely most minden alakot az idomtalanság pólyájában tart, az arányosság helyessége is kibontakozik.

A talapzat fényesre csiszolt vörösbarna bajor szyenit kő, sötéten szivacsozott pontokkal. Törzs formája négyszög, de ugy hogy minden szögletből még egy kisebb négyszög nyulik ki. Ezek a toldalék négyszögek alól jóval nagyobbak, s fölfelé az által kisebbednek meg, hogy le van metszve belőlük annyi, mennyi a sarkokon négy allegoriai alak elhelyezésére szükséges. Mig a talapzat törzse alól olyan, mintha négy hatalmas gyökeret bujtatna le a földbe, a négy alak háta mögött megvékonyulva és lassankint keskenyedve kerül ki. Ez a négy alak, a mint most vastag göngyökbe burkolva oda támaszkodik a bálvány-oszlop négy sarkához, s megtérdezett lábukat neki vetik a talapnak, olyan szörnyóriásoknak tünnek föl, melyek az egész szobor-alkotmányt vállok mozgatásával ledönthetik.

Allegorikus alakok használását egy modern szoborhoz, senki sem fogja valami szerencsés gondolatnak vallani. Nem a szobor benső tulajdonságaiból sarjadzanak azok, akármiképen magyarázzuk is, hogy Széchenyi életéhez Pallas a tudományokat és müvészeteket jelenti, Ceres a mezőgazdaságot, (sőt a lótenyésztés helybeli képviselője gyanánt is bemutatták a lapok ez allegóriai társaság kilétének fejtegetésénél), a pörölyös Vulcán az ipart, Neptun a vizet, s mint ilyen hatalmi közösségben áll a Dunával, Tiszával és a Vaskapuval. Az allegorikus környezet a reális szoborhoz mindig csak erőszakos járulék, s az emlékezetet meghurczolja a mesék világáig, a mire semmi szükség oly alkotó szellem fölidézésénél, mint Széchenyié.

A szobor-bizottság első és jó terve az volt, hogy a talapzat diszét dombormüvek adják meg, Széchenyi életéből tüntetve föl egyes kiváló mozzanatot. Ez illett volna egy korszakalkotó nagy ember emlékszobrára. A bizottság azonban fölhagyott a domborművek tervével, és Engelt négy allegoriai alak készitésével bizta meg.

Itéletet mondani a szobor fölött, még ma nem lehet. Megtámadásnak, gáncsnak eleget ki volt téve; épen azért sokféle módositáson ment át, mióta a tervezet tizennyolcz más pályázó társával együtt 1866 május hevában az akademia palotájában ki volt állitva s a birálók Engel szobor-modelljét találták a legjobbnak. A lapokban rögtön felszálalások, éles támadások kezdődtek, s folytak azok sokáig, s koronkint a szoborbizottság tagjainak is közbe kellett szólani. Engel tervezetét bizonyos változtatások fentartásával fogadták el. Izsó volt e pályázaton az a konkurrens, kinek tervét többen elébe helyezték Engelének. Báró Eötvös József, mint az akadémia elnöke, pártfogolta leginkább Engel müvét, a mit szegény Izsó haláláig sem bocsátott meg Eötvösnek. Engel nem kis változtatásokat tett a szobor mintáján, mialatt kemény birálatokkal csapdosták munkája közben. De innentől kezdve a szobor jóformán elveszett a nyilvánosság elől. A futó-utczai müteremben ott készült az agyag kolosszus de szük mühelyben akkora sötét földtömeg fölött praktikus szakértő legyen, a ki képes magát tájékozni; az vethet számot tapasztalataiból, hogy a magasba fölállitott mü mennyit veszit el oly tulajdonsagokból, melyek most nem rokonszenvesek, s mennyit nyer majd az optikától. Ilyen szakértő volt Wolff Albert, berlini jeles szobrász, kit a sok felől megtámadott jury az Engel szobrának felülvizsgálásával bizott meg. Wolff az Engel müvét monumentálisnak itélte, s ugy az egész felfogást, mint a részleteket megdicsérte. Ezzel a Széchenyi-szobor elküldetett öntés végett Bécsbe.

Vajjon a leleplezett szobor fölzuditja-e ismét Engel ellen a kritikát, (mely nem is volt mindig kritika, hanem gyakran akadékosság) vagy pedig kiengesztelődést fog hirdetni, ez majd most válik el. A szobrok felállitása elég nyilvánosan folyt ugyan, de a szobrokig magáig a fürkésző szem el nem hatolhatott. Mind az öt alak vastagon el volt burkolva, ponyvába varrva, a mint a szállitásra elkészitették, nehogy megsérüljenek. Ez otromba lárvákban helyezték el őket a talapzatokra, s a négy mythologiai jövevény ülő alakja igazán várakozásteljes helyzetben tünik ott fel, várva, hogy a „legnagyobb magyar“ mennyire fog imponálni fejök fölött.

Az egész szobor költségei körülbelől 120,000 frtba kerültek, s az összeg a nemzet adományából gyült egybe. A szobor nagy arányainak feltüntetése végett emlitjük föl, hogy a vörös szyenit kőből (mely a gránit keménységével vetekedik), 1520 köblábnyi tömeget használtak föl a talapzathoz. Csupán a talapzat elhelyezése, a beton-alap lerakása, a kőmüves munkák 11,000 frtba kerültek. A talapzatot Weber Antal fővárosi épitész készitette.

Engel József a Széchenyi-szobor elkészitése után pályázott az Eötvös-szoborra, a Deák-szoborra, az aradi vértanuk szobrára, de mindig Huszár lett a győztes.

Engel, mint szobrász, az antik müvek tanulmányozásában, az ideális ábrázolásban tünt ki. — Tisztességes müvészi multja van, mely bizalmat ébreszthetett iránta és ajánlotta, hogy tapasztalata, gyakorlottsága és kellő ismerete a monumentális alkotás körül is érvényesül. Külföldön évtizedeket töltött, legtöbbet (husz évet) Rómában, hová Londonból Albert herczeg, Viktória királynő férje buzditására ment, ki nagy érdeklődést tanusitott a szerény magyar szobrász iránt, s mikor meglátta az „Amazonok harcza az Argonauták ellen“ czimet viselő nagy csoportozatának mintázatát, annyira megnyerte tetszését, hogy márványból elkészitését meg is rendelte a szobrásznál, ajánlván neki, hogy előbb a római Vaticán antik remekeit szemlélje meg. Lehetővé tette aztán, hogy Engel Rómába mehessen, a hol a nagy márvány csoportozat el is készült, s az 1851-iki londoni kiállitáson is be volt mutatva és dicséretet szerzett müvészének. Jelenleg az angol királyné birtokában van, kinek férje névnapi ajándékul adta. E sikerült mü hatása alatt nyert Engel ujabb megbizatást, szintén Londonból, egy másik csoportozat készitéséro. Ez az Achilles által halálosan megsebzett Penthesilea amazon királynőt tünteti föl, a mint haldokolva lehanyatlik egy amazon karjai közé.

Engel Sátoralja-Ujhelyen, szegény izraelita családból született 1815-ben. A faragást kis korában kezdte, készitve mindenfélet, a mit fából, tajtékból, csontból lehet. Aztán 16 éves korában Bécsbe, a müvészi akadémiába ment, ott kezdett rendszeresen tanulni. 1837-ben Párisba utazott, onnan csakhamar Londonba, hol nagyon közönséges dolgokat kellett vegeznie szobrászok mütermeiben, hogy megélhessen. Az akkori londoni osztrák nagykövet, hg. Eszterházy Pál pártfogására jutott be az akademiába, s itt folytatta tanulmányait mindeddig, mig a „Parca“ és az amazonok harcza által fölkeltette a figyelmet s 1847-ben Rómába mehetett. Husz évig maradt itt, s ez alatt mütermében nem egy előkelő és fejedelmi látogató fordult meg.

Egyik legszebb müve az „Eletre ébredő Eva“, mely az 1873-iki bécsi világtárlaton a müvészetek nagy arany érmét nyerte el. Az Ártatlanság, Fogoly Ámor, Vadászat után, Vadászat előtt, mind kecses női alakok és Engel müvészetének szószólói. Egy álló szobrot, gr. Nádasdy Ferencz tábornokét, a család megbizásából a bécsi arzenál számára készitett, s ott van elhelyezve. Külföldön számos mellszobor is maradt utána, Londonban és Rómában.

A Széchenyi-szoborra még Rómából pályazott, s mikor megnyerte a megbizatást, akkor (1866 végén) tért haza, s azóta a fővárosban lakik. Csöndes és elvonult ember, kivel nyilvános helyen alig lehet találkozni. A Széchenyi-szobor bevégzése óta több mellszobrot készitett a muzeum számára, ezeken kivül a nemzeti szinháznak Kántorné és Szerdahelyi Kálmán mellszobrait. Nagyobb mühöz nem fogott. Mütermében van még több szép darab, melyek maecenásra várnak.

Szobrászainknak eddig semmi alkalmuk sem volt monumentalis müvek alkotására. A Ferenczy által tervezett Mátyás-monumentum terv maradt, melyhez a gyámolitást nem nyerő szenvedélyes szobrász a maga jószántából hozzá kezdett ugyan, meg is faragott hozzá nehány kődarabot és kőpadot, melyek most a muzeum kertjében vannak, de nem lett belőle semmi. József nádor szobrát nem bizták magyar szobrászra, a kik vajmi kevesen voltak akkor, legfeljebb Engel és Züllich. Azért gunyolódtak annyira a bécsi lapok, mikor a Széchenyi-szoborra kihirdetett pályázatnál az is ki volt kötve, hogy csak magyar születésü vagy Magyarországon lakó szobrász verzenyezhet.

Széchenyié az első, igazán monumentális arányu szobormü nálunk és hozzá egy valódi nagyság emléke, mely nemcsak láng szelleme által ragyogott, hanem rendkivüli tevékenysége által önmagának állitott már életében emlékeket mindenfelé. Ily szellem, ily müködés maradandó kifejezésének megörökitésére a hála és kegyelet mindig követelő, s azt csak nagy müvészek tudják kielégiteni.

Engelnek tehát nem könnyü feladattal kellett megküzdeni és nem közönséges igények számára törekedni annak megoldásában.

Lapunk mai számához egy iv melléklet van csatolva.

dositványt inditványoz a felirathoz, mely hangsulyozza, hogy Irország földmiveléssel foglalkozó lakosságának helyzete haladék nélküli komoly megfontolást igényel, hogy munkájának törvényes gyümölcse biztosittassék.

Ezután Gladstone állott föl, kifejtve a kabinet programmját s mindenekelőtt az Irországra vonatkozó belügyi törvényhozási programmot védelmezte. Hivatalba lépésének ideje — ugymond — sokkal rövidebb még, sem hogy ama fontos kérdést, melyet Power felvetett, már megvizsgálhatta volna. Goeschen nem bir egyéb felhatalmazással, mint a milyennel a közönséges nagykövetek birnak. A mi a szóba hozott presssziót, melyet a portára gyakorolni akarnak, illeti, Goeschennek egyszerüen csak a berlini szerződés teljesitéséhez kell ragaszkodnia. Goeschent azért szemelték ki erre az állásra, mert épen ő ismeri a kormány ez iránti nézeteit. A kormány meg van arról győződve, hogy Goeschen el fogja háritani ama félreértéseket, melyek a porta és Angolország közt fenállanak.

A görög kérdés egyike a legsürgősebb kérdéseknek; de a többi kérdések sem csekély fontosságuak. Sürgősebb ennél a montenegrói kérdés. Ilyen kényes ügyekben kétségkivül jobban képviselhet bennünket olyan egyéniség, ki tőlünk csak most távozik el s nézeteinket a porta előtt jobban, pontosabban és tökéletesebben adhatja elő. Vannak félreértések, melyek elháritása Európa és Törökország érdekében óhajtandó. Törökország azt hiszi, hogy Angolországnak lényegesen saját érdekében fekszik az ottomán birodalom fentartása, s hogy bármilyen legyen is belügyeinek állapota alattvalói irányában, való minden esetben számithat Angolorszägra. Ebben a nézetben mi nem osztozunk. El kell oszlatnunk Törökországnak ama véleményét is, hogy Angolország az ozman birodalom souverainitási jogait Ázsiában megsérteni törekszik. Az angol kormány csak Törökország kötelezettségeinek hü teljesitését kivánja látni, de nincs szándékában a török birodalom határait bármelyik irányban is szükebbre szoritani. De ha sikerülne a szultán és alattvalói közt kielégitő viszonyokat létre hozni, az angol kormány igen óhajtandó eredményt érne el.

Lord Beaconsfield választási manifesztumában Európai helyzetét válságosnak mondotta. Vannak komoly ügyek Európában, még komolyabbak másutt, de szóló nem mondhatja, hogy Európa helyzete válságos. Minden oldalról kielégitő biztositásokat nyert a kormány, s szent kötelessége és soha nem lankadó igyekezete lesz a hatalmak közti egyetértést fenntartani.

E programmbeszéd után következett a szavazás a feliratí javaslat fölött. A ház az O'Conner-Power-féle módositást 300 szavazattal 47 ellenében elvetette s elfogadta az inditványozott feliratot.

A felsőházban Lord Beaconsfield inditotta meg a vitát, a trónbeszédet Northcote beszéde értelmében birálva és szintén helytelenitve az irországi kivételes törvények eltörlését.

A kabinet programmját itt Lord Granville külügyminiszter adta elő, hasonló értelemben szólva, mint Gladstone az alsóházban, kiemelve, hogy a kormány az ir kérdést érett megfontolás alá vette. Afghanisztánra vonatkozólag még nem bir elég tájékozottsággal, azt hiszi azonban, hogy az előbbi kormánynak az ez iránti kérdések gyors megoldására nézve táplált vérmes reményei semmi által sincsenek igazolva.

A külügyi kérdéseket elemezvén, nem tagadja, hogy vannak nagyfontosságu kérdések, melynek megoldása a hatalmak együttes akczióját, szilárdságot és nagy mérsékletet igényelnek. A kormány Goeschennek Konstantinápolyba küldetése által a berlini szerződés nem teljesitett határozatainak keresztülvitelét akarja elérni, mi eddig Layard közvetitése által nem volt elérhető.

Különös fontossággal bir a görög és montenegrói határkérdés elintézése, az Örményországban behozandó reformok foganatba vétele és szervezési szabályzat kidolgozása a török tartományok számára. Ilyen szabályzat már tervezve is van; annak elfogadása sok jó intézményt fog teremteni; az autonomiát érvényre kell emelni és a megadóztatási jogot szabályozni, a mi jövőben a török tartományoknak nagy hasznot és Európának nagy előnyt fog nyujtani.

Görögország határát illetőleg eddig még semmi végleges intézkedés nem történt s ezen kérdés megoldását eddigelé folyvást kerülték. Kétségkivül nagy differencziák léteznek a hatalmak közt az inditványozott határvonalra és az eljárás módjára vonatkozólag. Montenegrót illetőleg a területi átadást az albán felkelés követte s bárminő utasitásokat is küldött a porta, az bizonyos, hogy helyi hatóságok okozták a bonyodalmakat. Az állapot Örményországban szivszaggató. Sem a berlini szerződés, sem a Cziprus szigete végett kötött egyezmény alapján nem történt intézkedés.

A berlini szerződés foganatba vételének biztositására, szóló a hatalmak erélyes s közös fellépését látja szükségesnek s e czélból köriratot intézett a hatalmakhoz, melyben azt javasolta, hogy azonos jegyzéket intézzenek a portához. Mihelyt ez megtörtént az iratok elő fognak terjesztetni. A hatalmak szivélyes s felbátoritó hangon válaszoltak s Granville azt hiszi, hogy szemben az európai pressziòval, a porta ellentállása bizonyára gyöngébb lesz.

A feliratot a felsőházban is elfogadták.

Lord Beakonsfield beszéde.

A tegnapelőtti nagy konzervativ meetingen, mint jelentettük, a volt kormányelnök hosszabb beszédet tartott, melyben pártját összetartásra és kitartásra buzditá. Meglepő volt bár, mondá ő rá nézve is a választások hirtelen fordulata, de nincs ok a kétségbeesésre, sőt már is reményt adó, biztató jélek mutatkoznak. Ő teljesen magára vállalta volt a felelőséget a parlament föloszlatásáért, de mások optimisztikus számitásai vezették tévutra s különösen a hiányos pártszervezet okozta a vereséget. Ha a konzervativ párt győz, ő visszalépett volna, a vereséggel szemben azonban kötelességének tartja, hogy a párt élén megmaradjon.

A pártnak, noha most a parlamentben az ellenzék helyét foglalja el, mégis kezében van a hatalom, ha egységét megóvja, a melylyel befolyást gyakorolhat a kormányra. Ha a párt hü marad elveihez, kilátása van reá, hogy nemsokára ismét kormányra jut. Szóló utal a konzervativek legutóbbi két választási győzelmére, Fawcett és Gladstone visszavonó nyilatkozataira, Parnell vezérré választására a home-rule-pártban, s csodálkozását fejezi ki a fölött, hogy Gladstone, daczára ismételt kijelentésének, hogy minden politikai küzdelemtől távol akar maradni, mégis ujra elfogadta a kormányelnöki és pénzügyminiszteri állást.

Nem felelne meg a méltóságnak, ha a torypárt csakis a sajnálkozás érzelmének engedné magát át. A tapasztalás arra mutat, hogy a közelebbi választások eklatáns diadalt fognak hozni. Hiresztelték, hogy ő, a szóló, vissza akar vonulni; ez nem igaz. Ha azok, a kik őt szerencséltették és megtisztelték azzal, hogy vezérletét követték, továbbra is megajándékozzák őt bizalmukkal, ő legjobb erejével szenteli nekik szolgálatait ezentul is.

A liberális párt diadalának titkát az képezi, hogy jobb szervezete van, mint a tory-pártnak. Szóló reményli, hogy a konzervativek tanulságot fognak ebből meriteni és összegyüjtik erejöket. A mostani miniszterium látszólag egy egyetértő „boldog család" az oroszlán a bárány mellett pihen. A liberálisok el akarják feledni a multakat és ezentul jó egyetértésben élni. Szép látvány lesz — az egyesült liberálisok és radikálisok tüzijátékának képe. Nem nehéz dolog tudni, hogy mit fognak tenni a liberálisok, de igenis, hogy mit nem fognak tenni. Az ő programmjuk és a radikálisoké távolabb esik egymástól, mint a két földsark.

Ily kabinet nem állhat fenn sokáig, mert Anglia évkönyvei ennek lehetetlenségét bizonyitják; szóló komoly tanulmányokat tett, hogy kikutassa az okokat, melyek a közvéleményben a fordulatot előidézték s arra a következtetésre jutott, hogy senkisem a konservátiv elvek vagy azok képviselői elleni ellenszenvből kivánta a változást. Nem kisérti meg ama probléma megoldását, hogy lehetséges-e a mostani kabinet összetartása; de tekintve az abban uralkodó különféle elemeket, személyes nézete az, hogy ily kabinet nem tarthat sokáig; a tapasztalásra való tekintettel mondja ezt.

A volt kormányelnök ezután kifejté a konzervativ-párt alapelveit s azon megyőződést fejezé ki, hogy ez elvek Anglia minden osztályában uralkodók. Nem szabad elmulasztani egyetlen alkalmat sem annak kimutatására, hogy a kereskedelmi viszonyok pangását nem a konzervativ kormányzat müködése idézte elő; a pangás okai teljességgel kivül keresendők a kabinet ellenőrzésén. A külügyi politikát illetőleg szólónak meg van az a nagy elégtétele, hogy utódai valószinüleg elődeik nyomdokába fognak lépni.

A tory-párt jövőjét illetőleg mindenekelőtt összetartást javasol, mert csak együttes cselekvéssel lehet nagy eredményt elérni, jóllehet a pártnak a parlamentben ma számszerint csekélyebb ereje van, tanácsolja a szilárd állásfoglalást s az ellenzék méltóságos magatartását; ma a radikalizmus diadalmaskodik, de ő azt hiszi, hogy a pártszellemmel nem kell zavart előidézni, hanem a kabinetet hazafiasan támogatni. Végül megjegyzi, hogy nagy örömmel látja Lord Carnarvon jelenlétét, ki mindig hiven szolgálta a konzervativ pártot s kész ismét soraiba lépni.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Lord Bnekleugh szólalt föl, kimondhatlan örömét fejezve ki a fölött, hogy Lord Beakonsfield továbbra is kész szolgálatát a pártnak szentelni. Hasonló értelemben szóltak Peel, Norfolk hg., Northcote s Carnarvon is, ki azt mondá, hogy a mostani kabinetet aggódással és kételylyel tekinti, s kijelenti, hogy minden erejét a konzervativ pártnak fogja szentelni. Az idő válságos, és résen kell lenni.

A képviselőház bizottságaiból

A képviselőház **közlekedési bizottsága** ma délután 6 órakor Bánffy Béla gróf elnöklete alatt tartott ülésében tárgyalás alá vette a láncz- vagy kötél-hajózásról szóló törvényjavaslatot.

A kormány részéről jelen voltak: Tisza miniszterelnök és Ordódy miniszter.

Mielőtt a tárgyalás megkezdetett volna, felolvastatott a budapesti kereskedelmi kamarának a képviselőházhoz benyujtott memoranduma, melyben 1-ör is kifejezve azt, hogy a tjavaslatot örömmel üdvözli, azonban elvi szempontból kivánatosnak tartja, hogy a mennyiben lehetséges a lánczhajózás állami kezelés alatt legyen, egyszersmind módositásokat ajánl a részletekre nézve.

György Endre megkezdvén a tanácskozást, a lánczhajózást oly fontosnak tartja, hogy azt semmi szin alatt sem szeretné más, mint állami kezelés alatt látni, mert bizonyosnak tartja, hogy a ki a lánczot leteszi, az uralja a Dunát kereskedelem és szállitás tekintetében. Ohajtja tehát, hogy legalább a Dunán a lánczot az állam tegye le s e tekintetben egy inditvanyt terjeszt be, mely szerint a kormány utasitandó volna, hogy lánczhajózásnak mily módon leendő behozataláról a jövő költségvetés alkalmával előterjesztést tegyen, addig pedig a törvényjavaslat vétessék le, mert kevesebb kárt lát az időhalasztásban, mintha oly társulat találja az engedélyt megkapni, a mely monopoliumot csinálna a Dunából s megfojtaná a gabona exportot.

Tisza miniszterelnök elvi kifogást az inditvány ellen nem tesz, de megjegyzi, hogy annak elfogadása esetén oly költekezések következhetnek be, a melyek milliókig fogják igénybe venni az állami kincstárt. Ez okból még a pénzügyi bizottsággal is közölni kellene a kérdést és tekintettel az állam pénzügyi viszonyaira csak az következő évek előirányzataiban kell gondoskodni a fedezetről. Ez által a legjobb esetben is csak arra, hogy a Dunán berendezve legyen a lánczhajózás 4—5 év kellene. Azért, miután reményli, hogy az inditvány mellőzése, illetőleg a trvjavaslat elfogadása esetében már egy év alatt legalább a Dunát be lehet rendezni, s azt hiszi, hogy igen sok hasznot fog hajtani a kereskedelemnek már csak a megnyert 3—4 év alatt is. Ha a tvjavaslat szabványai mint kell is, pontosan megtartatnak, nem fél, hogy bárki is a hazai érdekek hátrányára monopolizálhassa a folyamot.

Az ezután kifejlődött hosszabb vita alatt azon nézet emelkedett tulsulyra, hogy inkább történjék némi késedelem, ha ez által remélni lehet, hogy az állami kezelésre mód találtatik. Ezért a törvényjavaslat részletes tárgyalása nélkül elfogadtatott György Endrének következő inditványa: „utasittasik a kormány, hogy a láncz- vagy kötélhajózásnak a Dunán Budapesttől kiindulva mindkét irányba állami költségen való berendezése és üzlete tárgyában a szükséges előtanulmányokat haladéktalanul tétesse meg s a jövő évi költségvetéssel a lánczhajózásnak a Dunán mily módon leendő behozatala iránt tegyen ujabb előterjesztést." E javaslat fog a képviselőházhoz benyujtatni azon módositványnyal, hogy a tjavaslat a pénzügyi bizottság által is tárgyalás alá vétessék, mely alkalommal a bizottsagot György Endre fogja képviselni.

A képviselőház **igazságügyi bizottsága** ma délután 5 órakor **Horváth** Lajos elnöklete alatt tartott ülésében folytatta az erdélyi birtokrendezési törvényjavaslat részletes tárgyalását.

Az előadó **Bokross** Elek által előterjesztett szövegezés 11-ik, 12-ik és 13-ik §§-ai elfogadtattak.

A 14. §. azon intézkedése, hogy a rendezés alatti területekre nézve a határjárási és megye igazitási, valamint a közös területek birtokállapotának ideiglenes fentartása iránti vitás kérdések, az eddig illetékes járásbiróságoktól elvétetvén, a birtokrendezésben eljáró kiküldött birónak illetékessége körébe utasitassanak. Azonban ez ügyeknek perorvoslatai tekintetében az előadó javaslatától eltérőleg megállapittatott, hogy a felebbvitel az eljáró birótól a kir. táblához, és a legfőbb itelőszékhez maradjon fenn s a perujitás kivételével az összes jogorvoslatok a polg. perrendtartás értelmében alkalmazást nyerjenek.

A 15. §. az előadó szövegezésében elfogadtatott.

A 16. §-nál **Bokross** előadó előterjeszti, miszerint a birtokrendezési ügyekben eddig tett tapasztalatok szerint azon két káros gyakorlat honosult meg, hogy a felek szabad választása létrehozott osztályozó és becslő bizottságok többsége a tagositás és helyes gazdálkodás elveivel nem ismeretes és a folyamatban levő eljárás által közvetlenül érdekelt egyénekből állittattak össze, a minek sajnos eredménye volt a sok hibás osztályozás, s e miatt igazságtalan tagositás. Ezen tényleg létező bajon a javaslat az által kiván segiteni, hogy ugy jellem, mint gyakorlati gazdasági ismeretek tekintetében teljesen alkalmas egyénekből állandó gazdasági szakértők neveztessenek ki s ezek közül is a bizottság többségét olyan választott egyénnek képezzék, kik az eljárás által érdekelve nincsenek. Az állandó gazdrsági szakértők kinevezésének módozata alárendelt jelentőséggel bir, s ennélfogva e § hivatásának megfelelhet, ha a szakértők kinevezésének kezdeményezése nem a közigazgatási bizottságtól, hanem pl, a törvényszéktől indul is ki. Ennélfogva kéri, hogy e §-nak elvi dispositiója felett történjék először határozat s azután intézkedjék a bizottság a foganatositás módozata iránt.

Teleszky nem fogadja el a §-t, mert baban a felek azon jogát látja megszoritva, mely a szakértők szabad választásában az egyéni érdekek garancziáinak egyik leglényegesebbét képezi. Különösen kifogást tesz az ellen, hogy az állandó gazdasági szakértők a közigazgatási bizottság ajánlatára neveztessenek ki; mert ebben az erdélyi társadalmi és nemzetiségi viszonyok között a legnagyobb bajok forrását látja.

Chorin, **Emmer** és **Funták** Teleszkyt pártolják.

Apáthy helyesnek tartja az állandó gazdasági szakértők kinevezését, mert ezekben a szakértelem és elfogulatlanság biztositékát találja, azonban a kinevezendő egyének kijelölését nem a politikai hatóságokra, hanem a törvényszékre bizná.

Pauler miniszter és **Szentgyörgyi**, mint a kormány által meghivott szakértő a kormányjavaslat állaspontját védelmezik.

A kérdés szavazás ala bocsáttatván a bizottság többsége elvben elfogadja azt, hogy minden törvényszék területére kellő számu és kellően minősitett állandó gazdasági szakértők neveztessenek ki.

Ezen elv részletezése az idő előhaladása folytán a holnapi ülésre halasztatott.

UJDONSÁGOK.

május 21.

— **Lapunk mai száma mellékletének tartalma: Országgyülés. Törvényjavaslat a népszámlálásról. Tanügy. Fővárosi ügyek. Törvényszéki csarnok. Közgazdaság. Tárcza: A kitörült évek.**

* Időjárás Budapesten. Többnyire derült, hüvös. Vidékről több felől hóesést jelentenek, főleg Ausztria több pontjáról. Hőmérő állása reggel 9, délben 13 R°.

— Személyi hirek. Samassa egri érsek, titkárja Szmrecsányi kiséretében tegnap Bécsbe érkezett. — Bittó István miniszterelnök több nap óta ágyban fekvő beteg, baja azonban, a M—g irja, nem komoly jellegü s pár nap alatt remélhetőleg teljesen felüdül. — Gr. Pejacsevics horvát bán ma reggel Budapestre érkezett, a magyar-horvát kiegyezés befejezése érdekében. — Ghyczy Kálmánt, mint az Ell. ujságolja, az ország zászlósai közé fogják fölvenni, hogy helye legyen a förendek házában. — Ifj. gr. Zichy Ferencz Nagyvárad egyházmegyei papot, ki 2 évvel ezelőtt távozott el hazánkból Rómába, hol a diplomacziai kollegiumnak lett tagja, a pápa, személye melletti titkárnak nevezte ki, s egyuttal pápai praelatusi czimet és méltóságot is adományozott neki. Gróf Zichy még csak 28 éves. — Brassai Sámuel ősz tudósunkat ismét szép kitüntetés érte; egy ausztráliai tudományos társaság valami uj fajta pálmát az ő nevéről nevezett el, s abból egy szép példányt elküldött Brassainak. Minthogy azonban most a phylloxera-zár miatt semmiféle leveles és gyökeres portékát az országba behozni nem szabad, a Brassai-pálmát is visszautasitották. A keresk. miniszter Brassai kértére mégis megengedte, hogy a pálma az országba bebocsáttassék. — Vajkay Károly kir. táblai tanácselnök tiszteletére fényes lakoma volt tegnap a Hungária szálló disztermében. A lakomára Vajkaynak tiszteletbeli tudorrá történt avatása adott alkalmat. Mintegy 150-en gyültek össze a főtörvényszékek tagjai s a budapesti ügyvédi karból. Az ünnepeltet Karap Ferencz köszöntötte föl. — Csernajeff tábornok tegnap éjjel Belgrádba érkezett.

— Halálozás. Gr. Zichy Hermann, volt kanczellár, ismert osztrák érzelmü főur, mint nekünk jelentik, jakabhegyi birtokán Vasmegyében ma meghalt.

— Tompa Mihaly emlékére diszes ünnepet rendeztek e hó 17-én Igricziben Borsodmegyében. E helység az, a hol az elhunyt költő gyermekéveinek egy részét töltötte, s ennek emlékére az igricziek templomuk falába emléktáblát helyeztek. Az ünnep d. e. 10 órakor kezdődött a templomban a miskolczi dalegylet énekével. Ezután Édes Albert ref. lelkész a boldogult költő barátja mondott megható beszédet, majd Kerékgyártó Elek budapesti polg. iskolai tanár Tompa költészetéről értekezett; Tóth Pál tanár Tompa költeményeiből olvasott fel egyes részleteket magyarázatok kiséretében. Végül ismét a dalegylet énekelt. Csiszár István földmives gazda a község nevében meleg köszönetet mondott az egybegyülteknek az ünnep rendezéseért. Az ünnepélyt Fodor B. igriczi ref. lelkésznél vig lakoma zárta be.

— Budavár bevételének évfordulóját kegyelettel ünnepelték meg az 1848/49-diki honvédek a mai napon. Reggel 9 órakor a krisztinavárosi templomban gyászistenitisztelet tartatott, mely alkalommal a misét Rostaházy plébános mondotta. A templom közepén számos koszoruval elkészitett gyászravatal állt, mely mellett 6—6 honvéd képezett sorfalat. A misén diszes közönség volt jelen; a honvéd egyletek mind képviselve voltak. A honvédek d. u. 4 órakor a Horváth-kertben összegyülvén, onnét a krrsztinavárosi temetőben levő honvédsirokhoz vonultak ki. A sirnál elénekelték a hymnust, s Vass Sándor és Boócz Lajos beszédet tartottak. Az emelkedett szellemü szónoklatok után a jelen voltak a szózatot énekelték el s a sirokra koszorukat tettek. Jelen volt az ünnepélyen özv. Damjanics Jánosné asszony is.

— A Kincsem necrologja. A Field czimü angol sportlap Kincsem nyugalomba lépése alkalmából a következőket irja: „Páratlan cariéreje után végre a nemes Kincsem nyugalomba lépni kényszerült; egyik istállótársa által megrugatván, trainirozása lehetetlenné vált. Ötvennégyszer futott és soha meg nem veretett; körülbelül 22000 fontot szerzett tulajdonosának. Csak egy izben miután Angliában a Goodwood Cup-et elnyerte s Deauvilleben Fontainebleaut legyőzte volna — s a midőn nem tökéletes állapotban küldetett Baden-Badenbe, hogy megmérkőzzék Giles the First tel, kellett Kincsemnek magát megeröltetni, hogy Henckel gróf lovát leverje. A verseny, a jelenlevők bámulatára, holtnak nyilvánittatott a birák által, holott mindenki azt hitte, hogy Kincsem félhoszszal győzött. A másodszori versenynél Kincsem minden kétséget kizárólag nyert — s nem is győzetett le soha. Egész bátran jósolhatjuk, hogy a gyepen többé soha nem fog egy ily ló futni, mint ez a magyar „darling."

— Öngyilkos egyetemi tanuló. Fölkérettünk a következő sorok közlésére: Zsigó Endre végzett bölcsész, f. hó 20-án a rákos-palotai erdőben önkezével vetett véget küzdelmes életének. Tekintve, hogy kiszenvedt barátunk egyedül állott e nagy világon s igy halálával reánk barátaira, tanuló-társaira, főleg pedig a szatmármegyei szülétésü egyetemi polgárokra maradt a szent kötelesség, hogy földi maradványainak a végtisztességet megadjuk fölhivom az egyetemi, — főleg a szatmármegyei születésü polgárokat, miszerint a szombaton d. u. Rákos-Palotán történendő temetésen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Az indulás együttesen fog történni, melynek ideje és helye az egyetemen ki fog iratni. Ilk Mihály.

— Házasságok. Dr. Erődy Béla tanár eljegyezte Tisza-Derzsen Ruttkay Mariska kisasszonyt. Kossuth Lajosnak egy kedves ifju nőrokonát. — Erzsébetfalván Budapest mellett pünkösd vasárnapján Györffy Géza eljegyezte Vachott Sándor korán elhunyt költőnk kedves leányát Vachott Idát. A jegyváltáson jelen volt Pulszky Ferencz is, ki ez alkalommal szellemes beszédet tartott a házas életről. — Ujvidéken Putsay István 25 én vezeti oltárhoz Winterfeld Terézt, Winterfeld Nándor pétervárad gazdag és hirneves borkereskedő leányát. — Benkő Gyula gyulafehervári vasuti hivatalnok e napokban vezette oltárhoz Wolf Ilka k.-t Aradon.

— A Széchenyi ünnep és a kereskedők. Tegnap fogadta gr. Lónyay Menyhért ur, mint a magy. tudományos akadémia elnöke a magy. keres. karnak küldöttségét, mely a Széchenyi alapitványra vonatkozó alapitó levelet és az első évi járulékot átadta. A küldöttség vezetője Hubenay József kiemelte, hogy a kereskedelmi csarnok ez által azon kegyeletnek ohajt kifejezést adni, — melylyel Széchenyi emlékének minden honpolgár és különösen a kereskedő tartozik. — Nem az adomány összege hanem maga a tény veendő tekintetbe, mely lehet, buzditólag fog egy tágabb alapu Széchenyi alapitvány létesitésére hatni, minő eddigelé még nincs. Gróf Lónyay a küldöttséget igen szivélyesen fogadta, és annak tagjaival Hubenay József, Adler Mór és Schwartz Herman urakkal hosszasabban társalgott. Az alapitó oklevél szószerinti szövegét tegnap közöltük: A Széchényi szobor leleplezési ünnepélyén a ker. csarnok Neuwelt Armin elnök, Hubenay József alelnök és Izsipy Géza, Schuster János és Tömöry György urak által lesz képviselve.

— Uj czim- és lakjegyzék Budapest számára. Egy hivatalos adatok alapján szerkesztett, és ennélfogva hiteles budapesti czim- és lakjegyzéknek nemcsak a nagy közönség, hanem maguk a hatóságok is már régóta sajnosan érzik hiányát. — A mult hét folyamán életbelépett átalános bejelentési kötelezettség és a bejelentési hivatal czéljaira közelebb megtartott fővárosi népszámlálás elvalahára lehetővé tették egy hivatalos adatokra alapitott czim- és lakjegyzék pontos összeállitását A magyar és német szövegü „Budapesti czim- és lakjegyzék" a magyar királyi belügyminiszterium egy titkárának és a fővárosi statisztikai hivatalnak szerkesztése alatt fog megjelenni. E körülmény eléggé kezeskedik a munka megbizhatóságáról s a vállalat a közönség jogos igényeinek annál inkább lesz képes megfelelni, minthogy a bejelentési hivatal összes adatainak, valamint a mult heti összeirás anyagának kizárólagos felhasználására engedélylyel bir. A budapesti czim- és lakjegyzék minden évben, a legujabb állapotot hiven előtüntető uj kiadásban jelenik meg. A második évfolyam lakjegyzéke az 1881. évben tartandó népszámlálás. a további évfolyamokéi pedig a bejelentési hivatalhoz befolyandó hivatalos bejelentések alapján lesznek kiállitva. A nyomatást és kiadást a Franklin-társulat vállalta magára, tehát izléses és szabatos kiállitást várhatunk. A könyv ára mindazáltal mérsékelt — valószinüleg csak 3 frt lesz.

— Kossuth-ital. Baracconéban épen a Kossuth-villa mellett van egy likőrgyár: Mazoero és Valliáé. E gyár a czeglédi küldöttség ott jártának emlékére kellemes izü és egészséges hatásu Kossuth-italt készitett alpesi növényekből. Az italból, mely Kossuth arczképét és házát föltüntető üvegekbe van fejtve, a napokban nagyobb szállitmány érkezik Magyarországba, hol egyelőre főbizományosa a budapesti Schwach es Silberwerk czég lesz (király-utcza 3.)

— A percsorai kormánybiztos. A Szeg. Hiradó irja: Amilyen szivós a percsorai kérdés, épen olyan elpusztithatatlan kormánybiztosa Kende Kanut is. Már kétszer kellett leköszönnie az országgyülésen történt megtámadások miatt, mint olyannak akivel szemben nem respektáltatik az imcompatibilitási törvény. A miniszter azért sem respektálja, Kende Kanut meg detto nem respektálja. Ujolag is ő neveztetett ki kormánybiztossá s ujólag elfogadta. Legalább ezt veszszük ki egy Csongrádmegyéhez e napokban küldött leiratból, melyben percsorai kormánybiztosnak irja magát alá.

— Hirek a városból. Major Géza, Görög István üvegesnél alkalmazott 20 éves üvegeslegény reggelenkint a nemzeti kaszinó ablakait szokta tisztogatni. Ma reggel 9 óra tájban, midőn az első emeleti nyitott ablakon kihajolva munkáját végezé, lába oly szerencsétlenül csuszott meg az ablak párkányán, hogy egyensulyt vesztve az utcza kövezetén a tal tövénél virágot áruló szegény asszony fejére zuhant s azt igen veszélyesen megütötte. A szegény nő karján egy csecsemő is volt, kinek különös gondviselés folytán semmi baja sem történt, valamint maga Major is csekély sérülést szenvedett. — Öngyilkos varróleány. Szabó Mária félegyházi születésü 14 éves varrónő néhány nap előtt szüleinek holdutcza 29. számu házából eddig ismeretlen okból eltávozott és a Dunába ölte magát. A szegény fiatal leány holttestét tegnap fogták ki a folyóból. — Schuk Náthán, a Budapestről megszökött kereskedő a tegnap esti gyorsvonattal Horváth fogházfelügyelő kiséretében Budapestre megérkezett s rögtön a Fortunába szállittatott Schuk egészen meg van törve s megőszült. Ártatlannak vallja magát s azt hiszi, könnyen sikerülni fog magát rehabilitalni. Hitelezői, ugymond, raktárát érintetlenül találták, s nem hiszi, hogy ellene büntető eljárást inditanának.

— Elfogott kereskedő. Pozsonyban nagy feltünést kelt Jourdeuil Gusztáv füszerkereskedő elfogatása. Jourdeuil ellen a pozsonyi törvényszék nemrég csődöt nyitott, s egyuttal vizsgálatot rendelt el a bukás okainak kideritésére. A vizsgálat folyamán a csődtömeggondnokság följelentést tett a törvényszéknek, csalással s állitólagos váltóhamisitással vádolván Jourdeuilt. A följelentésre Jourdeuil kihallgattatván rögtön fogságba helyeztetett.

— Thompson a tegnap lebukott kötéltánczos már egészen jobban van, s az orvosok állitása szerint 8—10 nap alatt teljesen fölépül. Azt a jelentést, hogy Thompson ittas lett volna, alaptalannak mondják; a lebukást a szél okozta, mely Thompson esernyőjébe bele akadt. Thompson tellán öntudatánál van, eszik, szivarzik, s egyáltalán nem csüggedt el, sőt alig várja, hogy ismét föllépehessen.

— Népesedési mozgalom a fővárosban. A főváros statisztikai hivatalának kimutatása szerint a lefolyt héten élve született 263 gyermek, elhalt 262 személy, a születések tehát 1 esettel muljak felül a halálozásokat. Az élve szülöttek közt volt 171 törvényes, 92 törvénytelen, nemre nézve 142 fiu, 121 leány. Halvaszületett 10 gyermek, köztük 5 törvényes, 5 törvénytelen. A halottak közt volt 157 finemü, 105 nőnemü. — Egy éven aluli gyermekek száma 54. Az összes elhaltak közt egy éven alul tartozkodott Budapesten 9. Ez év 19 hetében élveszületett összesen 5048 gyermek, elhalt 4664 egyén, a születések többlete tehát 424. A születések arányszáma 1000 lakosra 44.7. Halálozások arányszáma 1000 lakosra 41 5. Elhaltak kora: 1 évig 54, 5 évig 31, 20 évig 19, 30 évig 33, 40 évig 32, 60 évig 60, 80 évig 28, 80-on tul 5.

— Bismarck mint hirlapiró. A Times párisi levelezője irja: Egy berlini barátom levelében a következő mulatságos közlemény olvasható: Nem sok hija, hogy a napi sajtó nemrég olyan munkatársat nem kapott, aki a czéh méltóságát tetemesen emelte s az általános érdeklődést gyorsan monopolizálta volna. Nemrég egy amerikai érkezett Berlinbe, s Bismarck herczeghez levelet intézett, mely udvarias hangon s kétségbevonhatatlan komolysággal volt irva. Az amerikai e levélben azt közlé a herczeggel, hogy ő oly misszió végrehajtása végett jött Berlinbe, melynek nagy jelentőségét a kanczellár bizonyára belátja, s mely a legfontosabb következményekkel lehet ugy saját politikájára, mint általában a közvéleményre. Ő Bismarck herczegnél mint egy nagy amerikai hirlap képviselője jelenik meg s közremödését szándékszik megnyerni a lap számára. A lap hetenkint egyszer a herczeg rendelkezésére bocsátja hasábjait, egy tetszés szerint rövid vagy hosszu czikknek ellenőrzés nélkül leendő közlésére. E czikk elterjesztené a kanczellár nézeteit az egész világon, s hétről hétre a legélénkebb vitatkozásokat szülné s alkalmat adna a herczegnek nézetei felől a közvélekedést megismerni. — Mint praktikus amerikai belátván azt, hogy a kanczellár ez indokokat kissé tán platonikusoknak találná, a lap tulajdonosai nevében minden czikkért felajánlott Bismarcknak 2500 dollárt, tehát évenkint 130,000 dollárt. S azonfelül késznek nyilatkozott 260,000 dollárt rögtön letenni kárpótlásul azon esetre, ha a nirlap a herczeg czikkeit nem közölné. E sajátságos ajánlat olvastakor a kanczellár jóizüt nevetett, s komoly feleletet küldött az amerikainak, kijelentvén, hogy bokros teendői nem engedik meg neki ily foglalkozásra vállalkozni. Midőn a válasz el volt küldve, a herczeg hirtelen oda fordult fiához, Herberthez, s azt mondá: „Bolondság volt. Te tőled ajánlhattunk volna neki levelet fele áron." Az amerikai, miután Bismarcknál ekkép fiascot fogott, Párisba jött, hogy itt valami más pót celebritás után körülnézzen.

Rövid hirek. Jótékony adakozás. A fővárosi szeretetház javára, ma adott át Matisz Pál ügyvéd és végrendeleti végrehajtó néhai Amizzoni Károly végrendelkezése folytán 2000 frtot. — **Kecskeméten** egy Sassman Frigyes Mollináry-ezredbeli százados pünkösd vasárnapján felakasztotta magát. Az öngyilkosság oka eddig ismeretlen. — **Állatorvosoknak.** A földmivelési miniszterium pályázatot hirdet a m. kir. állam ménesintézeteknél rendszeresitett hat ösztöndijas állatorvos gyakornoki állomásra. A pályázat föltételeit a hivatalos lap holnapi (szombati) száma közli. — **A Kálvin-térre** tervezett szökőkutat hir szerint nem ott, hanem a muzeum-kertben fogják felállitani. — **Kis-Kun-Halason** egy Gyenizs Imréné nevü asszony a fogyasztási adó bérlőjének pénzszedőjét, a 75 éves Halbrohr Györgyöt, midőn az a helypénzt beakarta tőle szedni, anynyira megverte, hogy az öreg ember nemsokára meghalt. — **Nagy tüz** volt a napokban Szikszón. Mint a Debr. Ell. irja, 80 ház leégett. A tüzről bővebb jelentés eddig nem érkezett. — **Szerencsétlen lövés.** Teleken Bethlen Domokosné kiskoru fia Károly pár év előtt saját kezét lőtte keresztül. A fiatal ember kedden ismét pisztolyt forgatott, véletlenségből elsülvén, a szobaleányt gyomorba találta. A szegény leány életbemaradásához kevés remény. A grófné és fia vigasztalhatlanok. — **Nagy havazás** volt tegnapelőtt a Hortobágyon. A hó azonban csakhamar elolvadt. — **Baján** az 1848/9-iki honvéd-egylet tegnap tartotta zászló-avató ünnepét. Az ünnep isteni tisztelettel kezdődött, melyen valamennyi ottani hatóság és egylet képviselve volt. A zászló-anya tisztét Latinovics Istvánné vitte. Délután a Pandur-szigeten nagy népünnep tartatott. — **Öngyilkos ügyvéd.** Bécsben br. Hell Móricz ügyvéd ma délben irodájának ablakából a harmadik emeletről leugrott s rögtön meghalt. Az öngyilkosságot valószinüleg őrültségi rohamban követte el.

A hivatalos lapból. Kinevezések. A király lászlófalvi Vélics Lajos, báró Dobrzensky-Dobrenic György és gróf Wydenbruck Kristóf fogalmazó-gyakornokokat, fizetés nélküli követségi attachékká kinevezte. A pénzügyminiszter, a kassai kataszteri kerület löcsei járásába gr. Zay György volt pótbiztost, — gölniczbányai járásába pedig gróf Csáky Lajos pótbiztost nevezte ki járási becslő-biztosokká. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter Alsó-Fehérmegye nagyenyedi járása területére, az elhunyt Magyari Pál helyébe, az állandó gazdasági tudósitói tiszttel Finna István nagy-enyedi városi tanácsost bizta meg.

Vásár. A keresk. miniszter megengedte, hogy a Vasmegye területéhez tartozó Rum községben, a f. évi jun. 27-re eső országos vásár ez évben kivételesen ugyanazon hó 28-an tartassék meg; továbbá megengedte, hogy a Zalamegye területéhez tartozó Mura-Szerdahely községben, a f hó 25-én pótvásár legyen.

Áthelyezés. A Csongradmegye területén müködő és mult 1879. évben ideiglenesen Hódmezővásárhelyre áthelyezett kir. adófelügyelő, jelenleg ismét Szeged városában müködik.

Egyletek. A miavai kaszinó-egylet és a nagyatádi polgári olvasó-kör alapszabályai megerősittettek.

x. Felhivjuk a t. cz. közönség figyelmét Kaufmann és Simon urak lapunk mai számában foglalt hirdetésükre, melyben egy nagy főnyereményekkel ellátott sorshuzáshoz eredeti sorsjegyeiket ajánlják. E vállalat teljes bizalmat érdemel, annál inkább minthogy egyrészt állami kezesség nyujtva van és másrészt fenti czég szilárdsága és pontossága által eléggé ismert.

x. A gazdaközönségnek figyelmét ujból felhivjuk a magyar államgépgyár által készitett gőzmozdonyok és gőzcséplőgépekre. Bővebb értesitést ad e tekintetben Fehér Miklósnak mai számunkban közzétett hirdetése.

Érdekes id. Hekscher Sámuel ur lapunk mai számában foglalt szerencse hirdetése. A czég a helyben és a környéken nyert összegek pontos kifizetése által oly jó hirnévre tett szert, hogy mindenkit mai hirdetésére már e helyen is figyelmeztetjük.

A Széchenyi-ünnep.

Vasárnap az akadémiai nagy gyülés után lesz a Széchenyi-szobor leleplezése. Az ünnepre az előkészületek már teljesen be vannak fejezve, legfölebb még a szobor körüli tér csinositásán dolgoznak.

Széchenyi fiai gr. Széchenyi Béla és Ödön holnap reggel érkeznek meg a gyorsvonattal Konstantinápolyból. Ma este, mint értesülünk gróf Zichy Jenő és gr. Károlyi Gyula lementek az érkezők elé Czeglédig s onnét velök együtt holnap érkeznek a fővárosba. Az érkezőket a vasutnál ünnepélyesen fogadják. Ott lesznek az akadémia s a tüzoltóság küldöttei. Ez utóbbiak (Follmann, Hajos, Janicsek, Bakos, Tomcsányi, Fink, Chelard, Pantz stb., gr.) Széchenyi Ödönt, mint volt főparancsnokukat üdvözlik.

A Széchényi szobor leleplezési ünnepének véglegesan megállapitott programmja a következő: 1. Jegygyel ellátott vendégek 10 és fél órától kezdve az akadémia palotájának oldal kapuján mennek be a akadémia palotájá- a jegy előmutatása mellett bevezettetnek a disztérre, melynek közép- és alsó-részét foglalják el. — A nők számára fel van tartva a főherczeg diszsátra mellett a hely, ide jönnek még a miniszterek, a tábornokok az országgyülés mindkét házának tagjai, a kuria küldöttei, az akademia tagjai és a hirlapirók. 2. Jozsef főherczeg ő fensége már 10 órakor az akademia nagygyülésében jelenik meg. — Pontban 12 órakor a szobor-bizottság fogadja őt

mint királyi helyettest, lent az akademia oszlopcsarnokában és elkiséri a disz-sátorhoz. — 3. Az egyesült dalárdák eléneklik a Mácsik László által szerzett hymnust. 4. Az ének bevégeztével trombitaszóval megadatik a jel, melyre a lepel lehul. 5. A szoborbizottság elnöke Pulszky Ferencz az emlék lépcsőzetéről tartja az ünnepi beszédet és átadja az emléket a főváros polgármesterének. 6. A polgármester átveszi az emléket. 7. Nagy Imre elszavalja azon költemény egy részét, melyet Arany János 1860-ban Széchenyi István gróf emlékére irt. 8. A dalárda és a közönség elénekli a szózatot. 9. A főherczeg és családja eltávoznak, mire a közönség elszéled. A rendet az utczákon a rendőrség és a Duna gőzhajózási társaság legénysége, a disztéren az egyetemi ifjuság fogja fentartani. A koszoruk Telepy Károly szobor-bizottsági titkár által vétetnek át szombaton délután 4—7-ig és vasárnap reggel 8—10-ig az akademia épületében, és ezekkel lesz az emlék lépcsőzete feldiszitve. Azok, kik az akadémiai nagygyülésben mint hallgatók részt vesznek, csak akkor hagyhatják el a nagytermet, mikor a főherczeg és kisérete és az akademia tagjai lementek a lépcsőn.

A koszoruk közül eddig már több készen van. Igy az akadémiáé, József főherczegé, Coburg Fülöp herczegé stb. A koszoruk babérlombból készültek s hosszu nemzeti szinü szalagokkal vannak ellátva. József főherczeg koszorujának szalagján a következő felirat olvasható: „József főherczeg és Klotild főherczegnő a nemzet első napszámosának“; Koburg herczegékén a következő: „Szász Koburg Fülöp herczeg és Lujza herczegnő gróf Széchenyi István emlékének.“ A magyar tud. akadémia nagy babérkoszoruján a felirat igy hangzik: „A Magyar Tudományos Akadémia alapitójának, gróf Széchényi István emlékének; a pesti hazai első takarékpénztár dús babérkoszoruja kétágu nemzetiszinü szalaggal; felirata: „A pesti hazai első takarékpénztár egyesület gr. Széchenyi István emlékére“; a nemzeti szinház igazgatóságáé „a nemzeti szinház igazgatósága gr. Széchenyi Istvánnak“; a kolozsvári kaszinóé „A kolozsvári kaszinó 1880. máj. 23. Gróf Széchenyi István emlékének“; a főváros koszoruja három águ veres-sárga-kék nehéz atlasz selyem szalaggal, ezüst- és arany szegélylyel, felirata tömör arany-varrás: „Gr. Széchenyi István emlékére 1880. május 23. Budapest főváros közönsége,“ Pestmegye koszoruja két águ fehér-kék diszes szalaggal: „Gróf Széchenyi Istvánnak Pest megye közönsége,“ a bécsi Duna-egylet koszoruja kétágu kék nehéz atlasz selyem szalagon „Dem Andenken Stephan Széchenyi's der Donau-Verein“; az ügyvédi kamaráé fehér selyem szalagon „Gróf Széchenyi István emlékének a budapesti ugyvédi kamara.“ a kereskedelmi testület koszoruja nemzeti szalagon „A pesti polg. kereskedelmi testület 1880. máj. 23. Gr. Széchenyi Istvánnak!“ a természettudományi társulaté fehér szalagon: „A természettudományi társulat gr. Széchenyi Istvánnak 1880. május 23.“ felirattal, a kereskedelmi akadémiáé fehér szalagon „A kereskedelmi akadémia gr. Széchenyi István emlékének 1880. május 23.“, Liptóvármegyéé 4 águ nemzeti és naranpiros ibolya szalagokon „Liptóvármegye 1880. máj. 23. gr. Széchenyi Istvánnak“; az állami reáltanoda önképző köreé fehér szalagon. „A VI. kerületi reáliskola Széchenyi önképző köre a legnagyobb magyarnak 1880. máj. 23. A Petőfitársaságé nemzeti szin szalagon „Széchenyi emlékére a Petőfi-társaság.“

Az akademia közülésére a diszterem egyik részébe és a karzatra jegyek nélkül bocsáttatik a közönség. A diszterem egyik része a hatóságoknak, testületeknek és a Széchenyi szobor leleplezésére megjelenő küldöttségeknek tartatik fenn. Belépti jegyek a főrendiház és a képviselőház, ugyszintén a szoborbizottság irodájában (ez utóbbi szombaton az akademia földszinti Kisfaludy-termében) kaphatók. Ezen fönntartott helyekre az erkélyre szóló jegyek is érvényesek. A diszterem fél tizkor nyittatik meg és pontban tiz órakor záratik be. A közülés végeztével a közönség csak a főherczeg ő fensége és a küldöttségek elvonulása után hagyhatja el a termet és a leleplezési ünnepély alatt az akadémia alatti téren foglalhat helyet. Azon küldöttségek melyek a szoborleleplezéshez jegyekel még nem birnak, ezeket a szoborbizottság irodájában vehetik át. — Az akadémia tagjai az ünnepélyes közülés napján f. hó 23-án (vasárnap) d. u. 2 órakor az Europa vendéglő nagy termében társas ebédet rendeznek, a melyen a Széchényi ünnepélyen részt vevő vendégek és küldöttségi tagok is megjelenhetnek. Jegyek az Europa vendéglőben szombat estig válthatók.

Megemlitjük még itt, hogy a vasárnapi ünnep egész ideje alatt a Dunán az akademia mellett fellobogózott hajók fognak fel s alá evezni.

Szinház, müvészet.

— A nemzeti szinházban ma Legouvé ép oly nemes, mint régi egy felvonásos drámáját: „Kervilerné“-t adták. Olvasóink, kik a szinlap titkait értik, azonnal gyanitani fogják, miről van benne szó, ha megemlitjük, hogy a darab 1794-ben játszik s szerepelnek benne a Vendée, bretagnei nemesek és egy köztársasági sergeant. Legouvé, mint jó szakács, egy felvonásos csuporkájában annyi nemeslelküséget főz, hogy akár minden nézőnek könybe lábbadhat tőle a szeme s ha véletlenül nagymamáról maradt zsebkendővel jöttünk volna szinházba, kétségtelenül mi is meghozzuk az érzékeny könnyek adóját. Kár, hogy a darab egy kissé elavult; igazi megindulással ma legfölebb a „fehér liliom“ hivei hallgathatnák. Mert drámának csak olyan pisztolylövéssel dramatizált thränodia! — Minél ügyesebben „komprimál“ különben ilyen esetekben az iró nemes érzelmeket drámába, annál nagyobb bünös. S Legouvé e felvonásban igazi keresztyéni türelemmel balmozza egymásra nemes vétkeit. Mert a kézzelfogható drámán kivül van e darabban oly dráma is, mely a hősnő szavai szerint a „szivek fenekén játszik“ s borzasztóbb, mint azt a derék Lambert sergeant elképzelhetné. S a szivnek e mélységes fenekéből fakad ez az egész „nemes lelkek almanach“-jába való érzékeny novella. Ha nem csalódunk, szinhelye a Vendée egy városkája, melyet a konvent katonáitól a royalisták ujra visszakarnak szerezni. Szerepel benne Kerviler grófné, férje és egy érdekes harmadik személy, ki a grófnét szerette, mielőtt ez még férjét ösmerte volna s most mivel e nőt nem birhatja, a férjért akarja magát minden áron feláldozni. — A férj és Moréac között körülbelől a Goethe „Stellája“ viszonya forog fön, csakhogy a másik végen fogva. Mig itt egy férfi két nőt szeret, a mi darabunkban egy nőre jut két férfi. Közülük a szerelmes az önfeláldozóbb, de a férj a szerencsétlenebb. Moréac egyszer sebet kap a grófért, másszor érte a republikánusok által majdnem főbe lőveti magát. A darab végén azonban mégis a férjet ölik meg s Moréac még boldog lehet a grófnéval, kinek Kerviler — mint Legouvé oly nemesen gyanittatni engedi — eddig inkább csak barátja, mint férje volt. A történet igy is meginditó s kérjük az olvasót, mentsen fel részletezésétől. Pedig szép dolog látni, hogyan tudja meg a gróf, hogy Moréac, kit eddig „sans phrase“ önfeláldozónak hitt, tulajdonképen nejének egyetlen szerelme; szép dolog látni, hogyan gyónják meg egymásnak az egyik boldogtalanságát, a másik szerelmét, hogyan lesz a gróf „lelki atya“, s a másik perczben féltékeny, hogyan átkoz és ád bocsánatot, hogyan indulnak ketten karöltve meghalni s mégis hogyan lövik le — csak a férjet. Az elbeszélésből különben is hiányoznék a katholikus zamat, a „l'onction“, mely az egész darabot áthatja. Most vesszük észre, hogy a grófnéról nem is szólottunk; a terzettben harmadik. A grófot és Moréacot Bercsényi és Náday játszották; az egyik a sentimentalis duettben a flótát, a másik a mélyebb oboát müvészileg kezelte. Mindkettő tetőtől talpig nemes volt; a gróf egy kissé lelki atyáskodó szinezettel, Moréac az ártatlan bünös melegebb hevével. Szóval kifogástalanul játszottak. A „grófné“ szerepében Helvey Laura érdekesebb volt, mint szerepe. — Lambert sergeant oly kevéssé hálás alak, hogy Ujházi nem is méltatta nagyobb figyelemre.

— A képzőmüvészeti társulat tegnapi választmányi ülésén a visszalépett igazgató Perlaky Kálmán, miután neki a társulat teljes bizalmat szavazott, állomását ismét elfoglalta. Ezután az ujonnan választott tisztviselők Keszler titkár és Kollenfy pénztárnok iktattattak be hivatalaikba. Ipolyi inditványára a társulat lépéseket tesz a kormánynál és az országgyülésnél állami segélyezésért, E kérelem támogatását már több oldalról megigérték.

Egyletek, társulatok.

— A Petőfi-társaság ma délben Jókai Mór elnöklete alatt rögtönzött ülést tartott, a Széchenyi-szobor leleplezési ünnepében való részvétel tárgyában. A társaság elhatározta, hogy koszorut küld a szoborra s az ünnepen Jókai Mór, Balázs Sándor, Erődy Béla, Északy Károly és Szana Tamás tagokból álló küldöttség által képviselteti magát. — Elhatározta ezuttal azt is a társaság, hogy Petőfi hátrahagyott iratait egy bizottság által megvizsgáltatja s azokról jelentést tétet magának. Az e végett kiküldött bizottság Jókai, Pulszky Ferencz, Szana Tamás és György Aladár tagokból áll.

— A pesti izraelita hitközség választási bizottsága tegnap délután tartotta alakuló ülését: Elnöknek Nagel Bern t, alelnöknek Fleischl József és jegyzőnek Tenczer Pál választattak meg.

— A „Pesti szegény gyermekkórház-egylet“ ősz-utcza 4. szám alatt levő saját házának emeletén május 30-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg évi rendes közgyülését.

TÁVIRATOK.

Szeged, máj. 21. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A pénzügyminiszter a közigazgatási bizottság multkori adóbeszüntetés iránti fölterjesztésére oly értelemben intézkedett, hogy Szegeden adóvégrehajtás alkalmaztassék: 1) azon napszámosok, kézi munkások, értelmi foglalkozók, iparosok és kereskedők ellen, kik foglalkozásukból jövedelmet huznak. 2) Azon házbirtokosok ellen, kiknek háza lakható állapotban van. 3. Azon földbirtokosok ellen, kiknek földjei a mult évben viz alá nem kerültek és kiknek évi egyenes adótartozásuk 150 forintot meghalad. 1. Végre mindazok ellen, kik a jelzett jövedelmi források egyikéből vagy másikából, vagy tőkék kamataiból és állandó illetményekből oly jövedelmet huznak, melyből adótartozásukat törleszthetik. Ellenben függőben tartja e rendelet az adóvégrehajtást mások ellen bizonyos körülirt viszonyok között és megkivánja, hogy az adók behajtása általában a viszonyoknak megfelelő tapintattal eszközöltessék. A mi a pénzügyminiszteri rendelet nagyon is sokféleképp magyarázható rendelkezéseivel szemben nagyon is kivánatos lenne, ha amit egyik kézzel segitünk, a másikkal elrontani nem akarjuk. — Egyébiránt a pénzügyminiszteri rendelet azt is kimondja, hogy a könyöradományok adótartozás fejében sem le nem foglalhatók, sem vissza nem tarthatók.

A két körut és sugárutak föltöltéséhez szükséges földmennyiség hordására nézve megtartott árlejtés eredménye következő: Kopf és Müller czég egy köbméter földet alsó városra 1 frt 18 kr., fölsővárosra 1 frt 30 kr., Gregersen G. alsóvárosra 96 kr., felsővárosra 1 frt 17 kr., átlag 1 frt 12 kr., Basch és Schwartz átlag 1 forint 28 krajczár, Deutsch Lajos átlag 1 forint 7 krajczár, Würth Ferencz átlag 1 forint 33 krajczár egységi árban ajánlkoztak szállitani. Ezek mellett sokkal olcsóbb a Deutsch J. József ajánlata, ki 94 krajczárnyi átlagos egységi árban ajánlkozott egy köbméter föld szállitására, azzal az előnynyel, hogy az ezen utczák mentén levő háztelkek feltöltéséhez magánfeleknek 68 krnyi egységi árban kötelezi magát földanyagot hordani.

Szeged, máj. 21. (O. É.) A királybiztos a müködésben lévő két kisajátitó bizottság mellé egy harmadik bizottságot rendszeresitett az alsóváros számára. Igy a kisajátitási eljárás gyorsabban fog haladni. Az alsóvárosi bizottság f. hó 29-én megkezdi müködését az alsóvárosi temető, Káka, pásztor, sajtó, putyi, kanász, Masa, temetőszél, nyomásszél és Tamás utczák által határolt telektömbökre nézve, melyek szabályozási tervei május 21-től 28-ig közszemlére kitéve lesznek, s a felekkel 29-én kezdetik a kiegyezési tárgyalás.

A kör- és sugárutak föltöltésére hirdetett ajánlati verseny a müszaki osztálynál élénk vállalkozási konkurenczia mellett ment végbe. Hat ajánlat adatott be a vállalatra a következő cégek részéről: Müller és Köpf Szegedről. Gregersen, Deutsch József, Basch Gyula és Fülöp és Schwarcz Armin, Deutsch Lajos Budapestről, Wirth Ferencz Bécsből. A vállalat odaadása fölött a királyi biztoshoz döntő határozatot.

A könyöradományok tegnap a felsővárosi gyevi utczabeli árvizkárosultaknak osztattak ki. 204 fél hivatott be és kiosztatott 198 darab igazolvány. Kifizettetett 243 félnek 31,268 forint 38 kr könyöradomány. — A legmagasabb jutalék 2200 frt volt. — A kisajátitási alap javára 11 fél részéről visszafizettetett 398 frt 51 kr.

Bécs, május 21. Goeschen konstantinápolyi angol nagykövet ma délután több árán át érkezett Haymerle báró külügyminiszterrel, ki a nagykövetet ebédre hivta meg. Goeschen holnap utazik el Bécsből.

Páris, máj. 21. A kamara elvetette a bizottság által inditványozott vámtariffa-tételt a gyapotfonalra. A szenátus balközéppártja elfogadta Say Leon jelöltségét a szenátus elnökségére, miután Say hajlandónak nyilatkozott az elnökséget elvállalni. A szenátus balpártja Leroyer jelöltségét támogatja; azt hiszik azonban, hogy a szenatus balpártja, a hétfőn tartandó nyilvános ülésen Say jelöltségét fogja elfogadni.

Roubaixban a strikeoló munkások száma folyvást csökken. Két belgát és egy hollandit, bujtogatás miatt elfogtak.

Pétervár, május 21. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata,) A nihilista-pör mai tárgyalási napján folytattatott a tanuk kihallgatása. A mai tanuk kihallgattattak Mezenzeff gyilkosának lovára s a Mirsky számára történt revolvervásárlásra nézve. A tanuk többsége Weimarnak szembesitett lovában nem ismerte fel az illető lovat. Weimar kijelentette, hogy a revolvert egy betege számára vásárolta, kinek nevét nem tudakozta meg, mert az illető syphilisben szenvedett. Hogy Solowjewe revolver számára vásárolt volna töltényeket, az nem bizonyult be. — A pör valószinüleg még 5 napig fog tartani. A törvényszéki elnök igen pártatlanul, Weimar védője pedig ügyetlenül viseli magát s igen tehetségtelen embernek bizonyul.

Pétervár, május 21. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Magasabb körökben nagy feltünést okoz a pétervári katonai kerület főparancsnokának, idősb Nikolaj Nikolajewits nagyherczegnek rögtöni elutazása magán birtokaira. Azt állitják ugyan, hogy távolléte csak rövid ideig fog tartani, de igen feltünő, hogy helyébe a czár által azonnal a trónörökös lett kinevezve. Ezen kinevezetés katonai szemle alkalmával nyilvánosan történt és a czár a trónörököst ez alkalommal átölelvén háromszor megcsókolta.

Prága, máj. 21. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) „Narodni Listy“ sajnálja, hogy a jobboldali párt nem iparkodott Magyarországgal érintkezésbe lépni. Magyarország a szláv elem erősbülését veszedelemnek tartja, s azért tanácsos lett volna a jobboldal részéről a Magyarországhoz való közlekedést megkisérleni.. Az idézett lap bizton reményli, hogy a Taaffe kormány meg fog maradni. A „Politik“ biztossággal jelenti, hogy Taaffe leköszönéséről szó sincs. — A „Bohemia“ azt közli, hogy alig várható, hogy Stremayr megmarad miniszternek.

Páris, május 21. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata) A közönségben az aggodalom a jövő vasárnap miatt folytonosan terjed, remélhetőleg alaptalanul. Már most számos család elhagyja Párist, a mi különben itt mindig megszokott történni, ha a politikában nyugtalanitó fordulat áll be. A kormány a Bastille térre katonaságot rendel ki, hogy minden összecsoportosulást lehetetlenné tegyen. Páris s a körül fekvő erősségekben, valamint Versaillesban az összes csapatok összpontositva lesznek.

A görög kérdés megoldására összehivandó politikai bizottság gyülekezési helyéül itt Berlint jelölik ki, de még nincs eldöntve, hogy Berlin helyett nem Páris választandó-e.

Pera, május 21. (Az „Egyetértés“ távirata.) Teherani sürgönyök szerint Heratban párt alakult, mely a sah második fiát akarja fejedelmül kikiáltani, de előbb Angliának s Perzsának el kellene ismerni Herat függetlenségét. Abdurrahmann késznek nyilatkozott Kabulba jönni.

Pétervár, május 21. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A czár belügyminisztere, Makoff államtitkár által a szláv jótékony-egyletnek teljes megelégedését s köszönetét fejezte ki loyalis érzelmeiért. Ezzel meg van czáfolva némely külföldi lapok azon véleménye, hogy a czár a pánszlávokat ép oly veszélyeseknek tartja az államra nezve, mint a nihilistákat. A czár köszönetének a nevezett egylet elnöke Bestiuscheff-Riumin által történt kinyilvánitása alkalmával a pétervári cseh egyletek is képviselve voltak, melyek küldöttei a gyülés által nagy lelkesedéssel fogadtattak.

Pétervár, máj. 21. A „Journal de St. Petersburg a „Polit. Corr“ londoni levele ellenében, mely fejtegeti Angolország állását a Kuldsa kérdéshez, — azt irja, hogy a jelenlegi angol kabinet soha sem táplálta a neki tulajdonitott kicsinyes eszmét s soha nem óhajtotta a chinai chauvinizmus kitörését. — Az európai érdekek sehol sem birnak oly szolidáris jelleggel, mint Chinában. A hatalmak Tschung-How kegyetlen elitélése alkalmával tanusitották ezen szolidaritást. Az angol közbenjárásról soha szó nem volt, mert egy oldalról ser kérték. Oroszország a pénzkárpótlást nem tagadhatja el s nem engedheti meg, hogy az ő oltalma alatt 12 év óta megtelepedett lakosságot a chinaiak leméészárolják,

Bécs, május 21. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az alsó-ausztriai nagybirtokosság tartomány gyülesi választásánál Schweitzer György az alkotmanyhü párt jelöltje 81, a konzervativ ellenjelölt gróf Montecuccoli 58 szavazatot nyert.

Raguza, május 21. (Az „Egyetértés“ távirata.) Izzet pasa főkormányzó a skutarii czitadellát elhagyta s a városba visszatért. Letétele minden órába várható.

Belgrád, máj. 21. (Az „Egyétértés“ távirata.) Tsernajeff tábornok tegnap este Párisból ide érkezett. Polyakoffot képviseli. Valószinüleg Kragujeváczra utazik.

Páris, május 21. Az ultraradikális lapok nem tanácsolják, az 1871. máj. 23-án agyonlőtt kommunardok emlékére tervezett tüntetés megtartását; ez tehát valószinüleg el fog maradni. — A köztársasági szenátorok elfogadták egy határozati javaslatot, melyben kimondatik, hogy Say Leonnak a londoni nagykövetséget Francziaország érdekében meg kell tartania. Freycinet miniszterelnök holnap terjeszti a kamara elé a sárga könyvet. Ez öt részt foglal magában; kettő a görögtörök határkérdésről, a másik kettő Románia függetlenségének elismeréséről és az ötödik rész a Törökország határainak szabályozására kiküldött müszaki bizottság munkálatairól szól.

Bécs, május 21. A községi tanács mai ülésén azt várták, hogy Newald polgármesterhez és Uhl helyettes polgármesterhez interpellácziót fognak intézni, mivel mindketten mandatum nélkül utaztak Brüsszelbe, hogy ott a koronaörökös arájának kifejezzék üdvkivánataikat. Azonban az ülés egész másként folyt le. Az ülés kezdeténél következő beszédet intézte a polgármester a községi tanácshoz: „A hazafias lelkesültség, mely a koronaörökös eljegyzésnek hallatára a lakosság minden rétegében s az önök körében is uralkodott, engem, mint a város elöljáróját arra kötelez, hogy minden előadandó alkalommal kifejezést adjak az ezen örvendetes esemény fölötti általános örömnek s én ezen kötelességet Stefania herczegnő születésnapja ünnepélyes alkalmából teljesiteni óhajtottam.

Miután szombaton elhatároztam, hogy a helyettes polgármester kiséretében személyesen fogom Brüsszelbe Bécs város üdv- és áldás kivánatait átvinni s elutazásunk előtt községi tanácsülés nem tartatott, a klubb-elnök urakat értesitettem ezen szándékomról, s a mint ők azt örömmel üdvözlötték, ugy teljesen biztos voltam s vagyok most is abban, hogy önök helyeslésöket megvonni nem fogják (Eljen:) Különös szerencsének tartom, hogy a mai ülés napon feladatom teljesitéséről jelentést tehetek s önökkel tudathatom, hogy én s a helyettes polgármester Stefanie herczegnő s a koronaörökös, valamint a királyi szülők részéről a legkegyelmeseba fogadtatásban részesültünk s megbizattunk, hogy a városnak s képiselőinek ezen ujólagi üdvkivánatért a legbensőbb köszönetet fejezzük ki! A gyülés ezen beszédet állva hallgatta s a végén éljenkiáltásokba tört ki!

LEGUJABB.

A budapest-zimonyi vasut építkezes tárgyában illetékes informacziók alapján a következőket közli a Bud. C.: Miután a budapest-zimonyi vasut kiépitése, illetve engedélyezése ügyében a kormány részéről kivánt feltételek és azon ajánlatok közt, melyeket ez ügyben a hitelintézeti csoport képviselői tettek hosszabb tárgyalások után még némi differenczia maradt fenn, melyet a tárgyalások folytatására rendelkezésre álló idő rövidsége miatt kiegyenliteni nem volt kilátás, a többi ezen vasut épitésére vonatkozólag benyujtott ajánlatok pedig hasonlóképen nem lévén oly részletesen megállapitva, hogy ezen ajánlatok alapján az engedélyokmányt még mostanában elkésziteni és idejekorán a törvényhozás elé terjeszteni lehetett volna, a kormány arra határozta el magát, hogy a budapest-zimonyi vasut végleges kiépitésére s e kiépités módozataira vonatkozó törvényjavaslatot csak a jövő ülésszak elején terjeszti be az országgyülésnek, hogy addig az ezen vasut kiépitése, illetve engedélyezése vagy financzirozása iránt eddig már benyujtott s ezután még bekivánandó összes ajánlatok megfelelő módon fontolóra vétethessenek. Hogy azonban ezen oly kiválóan fontos vasuti összeköttetes kiépitése semminemü késedelmet ne szenvedjen, s hogy továbbá e munkálatokra, melyek három évet fognak igénybe venni az idei nyarat is fel lehessen használni a végből, hogy ezáltal a pálya kiépitése a Szerbiával létrejött vasuti egyezményben kikötött idő alatt biztositva legyen, a kormány még a jelen ülésszak folyamában s valószinüleg a jövő hét közepén, a parlamenttől törvényjavaslat utján felhatalmazást fog kérni, hogy a budapest-zimonyi vasutvonalba eső összes hidak és egyéb mütárgyak kiépitéséhez azonnal hozzáfoghasson. E törvényjavaslat ennélfogva a budapest-zimonyi vasutvonalnak Szabadkán és Ujvidéken át való engedélyezését involválja.

A hitelintézeti csoport képviselői, kik innen már elutaztak, valamint azon többi konzorciumok képviselői a melyek hasonlóképen ajánlatokat nyujtottak be, a kormány ezen elhatározásáról már értesittettek. A tárgyalások a nyár folyamában a különböző ajánlattevőkkel folytattatni fognak.

Vonatkozással a kormánynak a budapest-zimonyi vasut tárgyában folytatott tárgyalásokra a „Pester Correspondenz“ legilletékesebb oldalról meg van bizva annak közlésével, hogy a kormány és a hitelintézeti csoport megbizottjai közt folyt alkudozások eredményre nem vezettek. Miután a kormány feltételei és a hitelintézeti csoport ajánlatai között oly lényeges eltérések vannak, hogy a még rendelkezésre álló rövid idő következtében nincs kilátás arra, hogy még ez időszakban terjeszthetne a kormány a vasut engedélyezése tárgyában végleges előterjesztést a ház elé; a kormány a legközelebbi napokban egy előterjesztést fog az országgyülésnek tenni, mely ben tekintettel arra, hogy ezen vasut azonnal való épitése kivánatosnak látszik, felhatalmazást kér a hidak, alagutak stb. épitésének haladéktalanul való foganatositására. Végleges — a megteendő tanulmányozáson alapuló — előterjesztést csak őszszel szándékozik a kormány a képviselőháznak benyujtani.

Gyorgyevics, a szerb kormány képviselője, ki Lipthay osztálytanácsossal, mint a kereskedelmi miniszterium képviselőjével itt hosszabb ideig tárgyalt a marháknak és állati bőröknek Szerbiából Magyarországba való kivitelénél engedélyezendő könnyitések iránt, — ma Belgrádba visszautazott.

A kőbányai sertés-veszteg-intézet felállitása annak idejében nevezetesen Szerbia és Románia részéről élénk ellenzést szült. Azon kiváló előnyök bizonyitékául, melyekkel ezen intézet életbeléptetése ugy kereskedelemre mint a sertéstenyésztésre nézve jár, a következő hiteles adatokat közölhetjük;

A vesztegintézet felállitását megelőzőleg f. é. jan. hóban az ide felhajtott sertések száma hetenként 2900—7600 darabra rugott; e számból Szerbia részéről majdnem semmi. Románia részére pedig alig néhány száz drb lett importálva. Az árak magyar faju sertésekért 48·5 szerb fajuakért 45 és román fajuakért 43·5 krt tettek kilogrammonként. Azon először is általunk közölt hirre, hogy a kormány vesztegintézetet szándékozik felállitani, az árak azonnal tetemesen felszökkentek még pedig magyar faju sertéseknél 54·5, szerb és román fajuaknál 52 krra. Az intézet felállitása után nem csak a Kőbányára való sertésszállitás öltött jelentékenyebb mérveket s növekedett a Szerbia és Románia részéről a behozatal, hanem az árak is gyorsan még feljebb emelkedtek a kőbányai piaczon és pedig 64.5 krig magyar és 50 krig szerb és román sertésekért. Azóta az átlag-ár magyar tenyésztésü árura 61.5, szerb és román tenyésztésüre pedig 58.5 kr. maradt. — A mult év első 20 hetében az átlagár magyar sertésekért 41.5, szerb sertésekért 39 s román tenyésztésüekért 38 kr. volt,

KÖZGAZDASÁGI TÁVIRATOK.

A májusi fagy.

Ungvár, május 21. 1 óra 20 percz. Éjszaka erős fagy volt; tavasziak sokat szenvedtek. Repcze, bab, szőlő egészen oda van.

Ungvár, máj. 21. 3 ó. 55 p. Ma hajnalban erős fagy, bab, tengeri és más gyengébb vetemények tönkre fagytak, szőllőben eddig baj nincs, a népnél utánvetni való tengeri és bab teljesen hiányzik, az idő hüvös és még mindig fenyegető.

Kéthárs, május 21. d. u. 2 ó. 20 p. Sárosmegye felső-tarcsai járás, Berzevicze község a mai fagy a korán ültetett burgonyának, lóherének tengerinek s más kerti plántáknak ártott.

Bükk, máj. 21. 10 ó. 20 p. d. e. Ma reggel 4½ ó. 1 fok hideg, tengerl, burgonya, bab. luczerna, kerti szőllő elfagyott, rozsról még nem tudni, van-e kár benne?

Huszt, május 21. 4 ó. 50 p. d. u. Ma reggel erős dér volt. Kerti vetemények egészen elfagytak. A mezőségben eddig a kár meg nem határozható, de bizonyosan érzékeny lesz. Hőmérő reggel 5 órakor 0 alatt 3 R°.

Böszörmény, május 21. 4 ó 58 p. 17. 18. és 19-én erős hideg északi szél, 20-án éjjel gyenge fagy, őszi vetésekben semmi kár, tavasziaknál csak bab és töknél, szőlő keveset szenvedett, az idő átmelegült.

Deés, május 21. 4 ó. 35 p. Ma virradóra R. 1 fokra leszállt, dér hullott, mely azonban csak a bab és töknek ártott.

Munkács, május 21. 3 ó. 45 p. 20—21-én éjjel erősebb fagy, a kár igen nagy, tengeri, bab és burgonya egész, szőlő, dió, tölgymakk és zöldséges kertek nagy részben, repcze, rozs, alma és szilva kis részben lefagyott

Szepes-Olaszi máj 21. 3. ó. 10 p. Éjjel 2 fok R° hideg mellett nagy fagy volt, a mezőn a kikelt burgonya és lóhere részben megfagyott, a kertekben és zöldségekben és a virágzó fákban nagy kárt okozott. A déli részekről panasz nem jő, a hidegek leginkább csakis réteken uralkodnak.

Bécs, május 21. Az osztrák kormány a déli vasut legutóbbi közgyülésének jegyzőkönyvét — mely a zágráb-károlyvárosi vonalnak a magyar államnak való eladása iránti határozatát is magában foglalja, — most már jóváhagyta. — Ennélfogva a zágráb-károlyváros- vasutvonal megvásárlásáról szóló törvényjavaslat, a dobrljen-sziszek-károlyvárosi vonal engedélyezése és kiépitéséről szóló törvényjavaslatokkal egyidejüleg az országgyülés elé fog terjesztetni. A törvényjavaslatok mindenesetre még a folyó ülésszak alatt elintézést nyernek.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, május 21. (Az „Egyetértés“ távirata) Tartós üzletpangás jellemezte a mai előtőzsdét is, melynek magatartása különben meglehetősen szilárd volt, amenynyiben a kulissza-értékek árfolyamai csak keveset estek a tegnapi árfolyamokhoz képest, mig a forgalomban levő egyes vasuti részvények magasabban állni látszanak. Ez utóbbiak közül nevezetesen a bustiehradi vasut részvényei 3—4 frttal emelkedtek, valamint a Tisza-vidékiek is magasabbak. Valuták lanyhák. Az eladások a mai előtőzsdén egyes kötésekre szoritkoznak, a napi üzérkedés nem mutatott vállalkozási kedvet, de az angol trónbeszéd s az angol elnökminiszter nyilatkozatai folytán, melyeket ez a feliráti vitában a politikai helyzetről tett, nyugodt.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 276.70, angol bank 134.75, unió bank 107.60, bankegyesület 132.75, magyar hitelbank 264.—, lombard .—, államvasut 278 50, kassa-oderbergi vasut 125.50 alföldi vasut —.—, tramway 234.50, papirjáradék 72.35—, magyar aranyjáradék 105.60—, innerbergi —.—, 20 frankos arany 9.43½, birod. márka 58.32½, tiszai sorsjegyek 107.25.

11 órakor jegyeztetik: Hitelrészvény 276.40. angol bank 134.70, unió bank 107.60, bankegyesület —.—, magyar hitelbank 264.-, lombardok —.—, innerbergi —.—, papirjáradék 72.32½, m. aranyjáradék —.—, 20 frankos arany 9.43½.

A déli tőzsde gyengült árfolyamok mellett nyilt meg a kulissza nagyobbmérvü kinálatat folytán, mely az értékesitést kisérletté meg a tartós üzletpangás következtében.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 275.80, angol bank 134.—, unió bank 107.25, bank-egyesület 132.50, magyar hitelbank 263.50, államvasut 278.—, Károly-Lajos vasut 265.—, járadék 72.30— innerbergi —.—, magy. aranyrente 105.50—, 20 frankos ar. 9.43½, tiszai sorsjegyek 107.—.

Az irányzat lanyha, de az árfolyamokban a változások gyérek, minthogy az üzlet csendes aránylag jól kerestettek vasuti és betektetési papirok, de a forgalom ezekben is hiányos, Valuták és devisek változatlanok.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 275.80, angol bank 133.75, unió bank 106.90, magyar hitelbank 263.40, bankegyesület 132.—, Károly-Lajos vasut 265.—, gőzh. részv. 578.—, kassa-oderbergi 125.25, papirjáradék 72.27½, birodalmi márka 58.35—, magy. arany rente 105.42½, 20 frankos arany 9.43½, London 118.70, tiszai sorsjegyek 107.10.

Délután 2 órakor jegyeztetik: Hitelrészvény 276.—, angol bank 134 30, unió-bank 107.—, magyar hitelbank 263.75, bankegyesület 132.—, államvasut 277.—. Károly-Lajos vasut 264.50, gőzhajó részv. 574.—, tiszai vasut 244.—, tramway 233.75, lombard 84 —, papirjáradék 72.30— m. aranyjáradék 105.42½, 1864-ki sorsjegy 174.50, községi sorsjegy 116 75 innerbergi —.—, 20 frankos arany 9.43½, birodalmi márka 58.35, tiszai sorjegyek 107.40.

Zárlatkor a következő jegyzések történtek:

Bécs, május 21. Hitelrészvény 275.90, lombard 83 80, arany jár. 88.30—, London 118.55, galicziai 265.75, 1864-es 174.50, 1860-as 130.25, Frankfurt 57.75, nemzeti bank 832.—, angol-osztrák 133.30, államvasut 277.25, Napoleond'or 9.43—, rente 72.3—, hitels rsjegy 178.—, porosz pénzutalv. 58.35. Arany 5.59—, török sorsjegy 16 60, ezüst járadék 73.—, Csendes.

Bécs, május 21. M. földteherm kötv. 94.30 erdélyi föld. kötv. 93.—, magy. záloglevél 101.25, erdélyi vasut 137.—, magy kel. vasut 87.—, Magy. sorsjegy 110.25, szőlődézsma 92.50, arany járadék 105.40, magy. vas. kölcsön 125.75, magy. hitel 263.25, alföld 154.75, magy. éjszak-kel. vas. 145.50, kel. vasuti elsőbbs. 82. 0, tiszai vasut 243 65. kincst. utalv. 1873. 150.—

Bécs, május 21. (Magánforgalom.) Hitelrészv. 277.80, magy. hitel —.—, lombard —.—, magy. aranyjár. 105.70, rente 72.42— bangol-osztrák —.—, államvasut —.—, Napoleon'dor —.— galicziai —.—, osztr. aranyr. —.—.

Bécsi gabnatőzsde.

Bécs. május 21. (Az „Egyetértés“ távirata.) Ma kész áruban csekély volt a forgalom, mivel tulajdonosok mindennap magasabb árakat követelnek és igy nagyobb forgalom ki nem fejlődhetők. A vételkedv mindazonáltal élénk maradt és ugy látszik, hogy buza és rozs további emelkedést várhat. Egy tétel legfinomabb tót buza 79 k. 12.75 frtjával adatott el kiviteli czélra. Rozs is élénk kerestetnek örvend emelkedő árak mellett.

Határidőre kevés üzlet volt. Buza május—juniusra 12.65—12 75, őszre 10.60—10 65-ön köttetett, zab május—juniusra 7.40—7.45, őszre 6.50 - 6.55-ön kináltatott, tengeri május—juniusra 8 20 - 8.25 névleg.

Hivatalosan jegyeztetik: Buza tavaszra —.—, május—juniusra 12.50—12.60, őszre 10.6—10 65, rozs m. 10.40—10.85, zab máj.—jun.-ra 7.30—7·40, őszre 6.55—6 60, kereskedelmi zab 7.20—7.30, tengeri május - juniusra 8.15—8.20, kész áru ó 8.15 - 8.25, uj 8.15—8.25.

Szesz. E czikkben ma nem volt üzlet kész áru s folyó hóra 35.50 frton jegyeztetik.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, május 21. Játékpapirok és bankok zárlat felé emelkedtek és kerestettek, bányaértékek bágyadtak, vasutak és külföldi fondok kedveltek.

Papirjáradék 61.75, magyar aranyjáradék 90.10, 10 milliós kölcsön 70.70, hitelrészv. 476.—. lombard 143 50, kassa-óderbergi 53.50, orosz papirpénz 214.15, ezüstjáradék —.—, m. kincst. utalv. —.—, k. vas. elsőbbs. kötv. 84.25, állam-vasut 476.50, galicziai 113.70, romániai 52.60, váltó Bécsre 170.60. Szilárd.

Frankfurt, május 21. Papirjáradék 61.⅞, osztr. aranyjár. 75.⅝. osztr. hitelrészvény 236.—, osztr. államvasut 237.—, lombard 71.⅜, magy. galicziai vas. 115.75, váltóárfolyam Bécsre 171.50, ezüst járadék 62.43, magy. aranyjár. 90.— osztr. bankrészvény 715.—, galicziai 226.50, Erzsébet nyugati vasut 158.87, tiszai vas. elsőbbs. 84.—, magy. kincstári utalv. —.—, váltó Bécsre —.—. Szilárd.

Páris, május 21. 3%-os évjáradék 85.15, törlesztési évjáradék 86.70, lombard 180.—, magy. aranyjáradék 91.56, 5%-os évjáradék 118.80. osztr. államvasut 596.—, török sorsjegy —.—, osztr. aranyjár. 75.25. Szilárd.

Külföldi gabnatőzsdék.

Páris, május 21. (Zárlati árfolyamok). Buzaliszt folyó hóra 33.25, juniusra 31.—, julius—augusztusra 28.75, 4 utolsó hónapra 27.—. Liszt folyó hóra 67.75, juniusra 66.50, julius—augusztusra 62.50, utolsó 4 hónapra 57.25. Repczeolaj f. hóra 77.75, juniusra 78.25, julius—augusztusra 79.—, utolsó 4 hónapra 80.50. Szesz f. hóra 70.—, juniusra 68.25. julius—augusztusra 67.50, utolsó 4 hóra 62.50. Szesz baisse, egyéb csendes, szép.

Berlin, május 21. (Zárlati árfolyamok). Buza májusra 224.50, szept—októberre 200.50. Rozs loco 176.— májusra 176.—, május—juniusra 172.—, szeptember—októberre 157.75. Zab május—juniusra 144.70, junius—juliusra 144.50. Repczeolaj loco 56.—, május—juniusra 55.60, szept—oktoberre 57.70. Szesz loco 64.50, május—juniusra 64.60, aug.—szeptemberre 64.30, szept—oktoberre 58.80

Stettin, május 21. Buza máj—jun.-ra 210.50, szept.—oktoberre 197.—. Rozs máj.—jun.-ra 168.—, szept.—oktoberre 154.50, Repczeolaj loco 55.—, máj—jun.-ra 57.—, szept—okt.-re —.—. Szesz loco 62.80, május—juniusra 63.—, szept—oktoberre 63.—.

Köln, május 21. Buza májusra 23.75, junius—juliusra 22.50. Rozs májusra 18.45, junius—juliusra 16 80. Repczeolaj loco 28.50, májusra 28.30

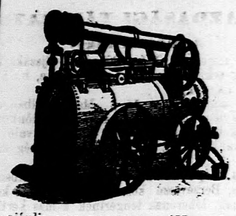

FEHÉR MIKLÓS

főügynöke

a magyar királyi államvasutak gépgyárának,

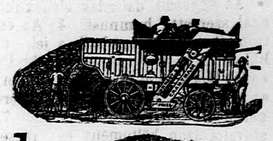

ajánlja ezen **magyar állami gépgyár** által készített kevés tüzelő anyagot igénylő **erős szerkezetü** fa-, kőszén- és szalmafütésre, egyaránt alkalmas **gőzmozgonyokat** és ugyanezen gyár által készített **vasgerendás gőzcséplőgépeket**, melyek kiváltképen **szilárd kivitelük** és nagy **munkaképességük** által **tüntették ki** magukat, miként azt az alább következő bizonyitványok is, önzetlenül kiemelik.

Fehér Miklós urnak

a magyar királyi államvasutak gépgyára vezér-ügynökének

Budapesten.

Örömmel ragadom meg az alkalmat annak kijelentésére, hogy a magy. kir. államvasutak budapesti gépgyárában készült és általam a székesfehérvári orsz. kiállitás alkalmával megvett 8 lóerejü ugynevezett „kombinált" gőzcséplőgép működésével teljesen meg vagyok elégedve, amennyiben két havi folytonos használat után, mely idő alatt ezen gép igen tetemes mennyiségü többféle gabonát csépelt el, azon meggyőződésre jutottam, miszerint ezen gőzcséplőgép az eddig ismert ily fajta legjobb hirü angol gőzcséplő gépekkel a versenyt minden tekintetben a legtökéletesebben kiállja, sőt a lokomobil azokat jóval felül is multja.

És igy mindenkinek ezen gyártmány beszerzését a legőszintébben ajánlom

Zichyfalván, szept. 8. 1879.

Gróf Zichy Jenő, s. k.

Szivesen veszek magamnak alkalmat annak kijelentésére, miszerint az öntől vett, s a magy. kir. államvasutak budapesti gépgyárában készült 40-ik számu lokomobil és az I-sö számu ugynevezett „kombinált" gőzcséplőgép, az idei termés kicséplése alatt, két hónapon keresztül teljes megelégedésemre dolgozott.

A lokomobil szilárd kiállitása hajtó erejéhez mért munkával 6–7000 kéve korán aratott tiszta napontai eleséplésénél egyenletes nyugodt járása, aránylag kevés tüzelő anyag fogyasztása által tünik előnyösen ki.

A gőzcséplőgépet helyesen kombinált s páratlan szilárd vasállványa, nyugodt, könnyü összemüködő járása s könnyen hozzáférhetősége jól beosztott megnagyobbitott rázófelületü törekrázója, kettős szemtisztitó, toklászóló, osztályozó belszerkezete s szilárd és csinos kiállitásánál fogva olyannak tartom, mely a versenyt e nembeli gyártmányokkal kiállja.

Budapest, 1879. október hó 11-én.

Hajós József, s. k. kir. tanácsos, a pesti h. e. takarékpénztár elnöke.

Van szerencsém értesiteni, hogy a magyar állami vasut gépgyár által készitett s öntől vett vasrámás 8 lóerejü 5. számu gőzcséplőgép kitünő munkát végez, s különösen a polyvarázó területe a többihez képest sokkal nagyobb és igy a kiválasztást tökéletesebben eszközli. Az angol gépek iránt különösen elfogult gépészem is e gépet minden tekintetben jobbnak tartja az angol gépeknél. Ez okból óhajtandó, hogy az államvasut gépgyára minél több gőzcséplő gépet készitsen s mindenki, kinek jó gépre szüksége van, ebbeli szükségletét onnan fedezze. Tekintettel ezen eredményre, szivesen bocsátom rendelkezésére e tudósitást, hogy azt a gazdaközönséggel megismertethesse.

Karád, 1879. október 10.

Fekete Lajos, s. k.

Alólirott igaz lelkiismerettel bizonyitom, miszerint a mult 1878. évben T. Fehér Miklós urtól vásárolt és a magyar kir. államvasutak gépgyárában készült 4 légkörnyomásu gőzmozgony, mind pontos lárma nélküli erős szerkezete és a tüzelő anyag kimélése által, bármely angol gyárban készült ilyen erejü gőzmozgonnyal a versenyt kiállja, és mint kitünő erős és czélszerü jó munkálkodó gépet, mely semmi kivánni valót nem hagy, bárkinek is ajánlhatom.

Tisza-Szálkán, 1879. április 4-én.

Horthy Gyula s. k. földbirtokos.

Szende Béla ur honvédminiszter Ő Excellentiája elismerő nyilatkozata.

Tudakozására örömmel értesithetem, miként az Ön gépraktárában mult évben vásárolt, s a magyar kir. államvasutak gépgyárából kikerült 8 lóerejü gőzmozgonnyal a legtökéletesebben meg vagyok elégedve.

A magyar locomobil ugy szilárdsága mint kevés tüzi anyag fogyasztása mellett, nagy erőkifejtés, pontos és nyugodt működés által tünik ki leginkább és fényesen kiállhatja a kisérleti összehasonlitást a legjobb és leghirnevesebb angol locomibillal.

Budapest, 1879. márczius 6-án.

Tisztelettel

Szende Béla, s. k.

A fővárosi tüzoltó-felügyelőség részéről ezennel hivatalosan igazoltatik, miszerint a folyó évi árviz alkalmával az uraságod által a főváros használatára kölcsönzött 2 gőzmozgony (a magyar kir. államvasutak gépgyára gyártmánya), melyek a Centrifugal vizemelőkhöz voltak alkalmazva, nevezett sulyos munka eszközlésénél, a teljes erő igénybe vétele mellett is kevesebb tüzianyagot fogyasztottak, mint más gyártmányu gépek és e mellett a gőzt gyorsan fejlesztették, azt állandóan megtartották, pontosan és nyugodtan müködtek.

A mi végül ezen gépek szerkezetét, valamint tartós és szabályos épitését illeti, erre nézve sem mulaszthatjuk el legnagyobb elismerésünket nyilvánitani.

Budapesten, 1878. április hó 4-én.

Krause W. s. k. fővárosi tüzoltói főfelügyelő. — ***Márlin Otto*** s. k. főv. mérnök.

Iroda, raktár és mühely: Budapesten, üllői-ut 25-ik szám „Köztelek,"

312

(Képes árjegyzékekkel rendeletre a legszivesebben szolgálok.)

Főnyeremény es. 400,000 márka

Szerencse jelentés.

A nyereményeket az állam biztositja. Első huzás: Junius 9. és 10-én

Meghivás a részvételre a Hamburg állam által biztositott nagy pénzsorsjáték

nyeremény-esélyeire,

a melyben

8 millió 300,000 márkának

Kell biztosan nyeretnie.

Ezen előnyös pénz-sorsjáték nyereményei — mely tervszerüleg 87,000 sorsjegyet tartalmaz — a következők, ugymint: A **legnagyobb** nyeremény es **400,000** márka

	díj				
1 nyer. á	**250,000**	márka	6 nyer. á	**4000**	márka
1 „ á	**150,000**	„	68 „ á	**3000**	„
1 „ á	**100,000**	„	214 „ á	**2000**	„
1 „ á	**60,000**	„	10 „ á	**1500**	„
1 „ á	**50,000**	„	2 „ á	**1200**	„
2 „ á	**40,000**	„	531 „ á	**1000**	„
2 „ á	**30,000**	„	673 „ á	**500**	„
5 „ á	**25,000**	„	950 „ á	**300**	„
2 „ á	**20,000**	„	65 „ á	**200**	„
12 „ á	**15,000**	„	100 „ á	**150**	„
1 „ á	**12,000**	„	25150 „ á	**138**	„
24 „ á	**10,000**	„	2100 „ á	**124**	„
4 „ á	**8,000**	„	79 „ á	**100**	„
3 „ á	**6,000**	„	7300 „ á	**94** és **67**	„
52 „ á	**5,000**	„	7850 „ á	**40** és **20**	„

és ezek kevés hónapok alatt 7 osztályban jönnek **biztos** megoldásra.

Az első **nyereményhuzás** hivatalosan

Junius 9. és 10-ére

megállapittatott és ehez kerüli

egy egész eredeti sorsjegy csak 3 forint 50 kr
egy fél eredeti sorsjegy csak 1 forint 75 kr
egy negyed eredeti sorsjegy csak 88 kr

és ezen az **állam által biztositott eredeti-sorsjegyek** (nem eltiltott igérvények) általam, az összeg bérmentes beküldése mellett még a **legtávolabbra eső vidékre megküldetik.**

Minden résztvevő megkapja tőlem az **eredeti sorsjegye mellett** még egy az állam **czimerével** ellátott **eredeti-tervet ingyen** és megejtett huzás után a **hivatalos** huzási lajstromot **felszólitás nélkül azonnal.**

Nyereménypénzek kifizetése és elküldése

az érdekelteknek, általam **egyenesen, azonnal** és a **legnagyobb titoktartás mellett teljesittetik.**

Minden megrendelés egyszerüen egy **pósta-utalványon** eszközölhető.

Ennélfogva a megrendelésekkel tessék bizalommal fordulni

id. Heckscher Samu

bankár és váltó-irodájához ***Hamburg.***

Figyelmeztetés.

Drágakő-köszörülési intézetem és kőkereskedésem az egyedüli **Magyarországban,** hol **saphir, rubin** és **smaragd-kövek** és mindenféle más **fél-drágakövek** legszebben mintáztatnak,

Dorottya-utcza 5. szám alatt

létezik.

Zilzer J.

310 Dorottya-utcza 5-ik szám.

Müvezető:

Silbermann H.

drágakő-köszörülő, kő- és érezvésnök.

Wilhelmsdorfi malátakivonat

12-szer kitüntetve

tekintettel ***Oppolczer, Heller, Bock*** és ***Niemayer*** tanárok nyilatkozataira **gyengeségi állapotok és sorvadásnál különösen mell-, tüdő- és gégebajoknál,** ugyszintén hurutos görcs és köhurutnál.

Kufferle Józs. és társa

Bécsben.

Fiókok Budapesten, **váczi-utca 13. sz. hatvani-utcza 15.**

Birtok eladás.

Nyitramegyében 1500 hold föld, teljes felszereléssel, főurilag butorozott rendkivül szép kastélylyal, előnyös feltételek mellett eladó. Bővebb tudósitást ad Kováts József ügyvéd Budapesten, IV. ker. magyar-utcza 11. szám alatt.

Strobl, Baris és Kollerich

mezőgazdasági gépgyáruk

Budapest, IX. ker, nyul-utoza 15. sz.

ajánlják legujabb szerkezetü szeges rendszerü **járgányos cséplőgépeket,** kovácsolt vas dobkosárral és hengerezett dob-burkolattal, tisztitó és zsákoló készülékkel ragy anélkül, a szemek tökéletes kizárására 5 darab vasrácsozatu szalmarázó villával vagy pedig szalmarázó nélkül, ugyszintén **kézi hajtásra** alkalmas kisebb cséplőket ugyszintén cséplőket verő dobsinekkel, végül **mindennemü gazdasági gépeiket és eszközeiket** a legjutányosabb árakon.

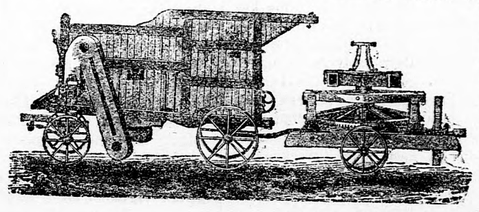

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Ein paar

Pistolen

sammt Etui complet, der berühmten Firma S. Nok in London sind zu verkaufen.

Näheres im Comptoir des Hotel Paris.

Életben tartva

a valódi Hoff János-féle malátacsokoládé által.

Köszönőirat

Gráczból.

Miután alólirott a Hoff-féle **esokolád** használatának köszönheti két gyermek életben maradását, kötelességének tartja alólirott, arról más szükséget szenvedőket is értesiteni, még pedig annál is inkább, miután azon gyógyszer, mely egyszersmind tápszer is, valóban igen olcsó.

Grácz. **Schwerth A.**

A csaknem minden európai állam cs. kir. udv. szállitója **Hoff János** urnak cs. kir. tanácsos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a főbb porosz és német rend lovagjának, Bécs, I. Graben, Bräunerstrasse 8.

Fiókraktár: Budapest, zsibárus utcza 7. szám. Raktárak: Török J. király-uteza, Weninger M. Buda, főuteza.

Üzlethelyiség változtatása végett elárusitjuk az összes készletben lévő

butorkelme és teritőket,

régibb mintájukat,

Fél áron Maradékokat még olcsóbban.

Butorkelme és teritőket, ujabb mintájaakat, és mindennemü

szőnyegeket

dus választékban

beszerzési áron alul,

WOLFF ALBERT és FIAI

Budapest, Gizella-tér 2. sz. a. (előbb Deák-uteza 4. sz.) Mocsonyi-féle házban, a váczi-uteza sarkán.

Folyó évi augusztus 1-től raktárunk koronaherczeg-(uri)-uteza 20. szám kis korona-uteza sarkán létezik.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, miszerint **Budapesten, harminczad-utcza, József-tér sarkán** a néhai Halbauer Alajos-féle helyiségben egy

szalag-, rövid- és szövött-áruk raktárt

nyitottam.

Ajánlom dus választéku raktáromat, selyem- és bársonyszalag, csipke, mindennemü szabó czikkek, czérna, pamut és minden egyéb e szakmába vagó árukból a legjutányosabb árakon.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Singhoffer Béla,

szalag-, rövid- és szövött-áruk raktár

349 Budapest, harminczad-uteza, József-tér sarkán.

Hirdetmény.

Mező-Berényben a Körös folyón egy uj hid készülvén, a községnek használaton kivül tett, teljesen jó karban lévő révhajója minden szerelvényeivel együtt szabad kézből eladó. 352

M.-Berény, május 19.

Előljáróság.

4%-os tiszavölgyi sorsjegyek.

Ezen uj az **állam által biztositott 4%-os mindenkorra** törvényileg **adómentesnek** biztositott

sorsolási kölcsön,

mely a

cs. k. osztr. hitelintézet és a Rothschild-csoport

által a budapesti és bécsi tőzsdén bevezetetett, már megjelenési napján tetemes áremelést ért el.

Minthogy a sorsjegyek szilárdsága, tekintettel a **4%-os kamatozásra** és az igen **előnyös játéktervéré** — mint **befektetési érték** — teljes biztonságot is nyujt várható, hogy e sorsjegyek már a most mutatkozó élénk keresettsége folytán tetemesen **emelkedni** fognak.

Hasonlóképen biztossággal várható, hogy a tőzsde oly mérvadó erők, minők a **hitelintézet** és az **egyesült Rothschild-csoport** beavatkozása által, utóbbi időkben elvesztett szilárdságát visszanyeri, és más értékeket, nevezetesen

6%-os magyar aranyjáradék

Osztrák és magyar hitelrészvények,

melyek tetemesen visszamentek, ismét az árfolyamban emelkedni fognak.

A midőn tehát a **tőzsde speculaczió**t

4%-os adómentes tiszavölgyi sorsjegyekben

és százalékos magy. aranyjáradékban

Osztrák és magyar hitelrészvényekben

legjobban ajánlhatom, ugy a t. cz. közönséget, valamint tisztelt megbizóimat mielőbbi részvételre meghivom. 330

Megbizásokat a budapesti, bécsi, berlini, frankfurti és párisi tőzsdére pontos teljesitését elvállalom, mérsékelt fedezet ellen.

SCHWARZ SAM. **bank- és váltóüzlet Budapest hatvani-utcza Ferencziek-bazár.**

Cs. és kir. szabadalmazott a maga nemében egyetlen hatásu

patkány- és egér-irtó szer.

Egy bádog-doboz ára 1 frt, 6 doboz 5 frt o. é.

Valódi perzsiai, minden

rovart irtó por.

Közvetlen szállitmányu, vegyileg tiszta növénykészitmény, csupán válogatott, jótállás mellett biztosan ható alkatrészekből összeállitva. teljesen méreg nélküli, mint a **poloskák, bolbák, moly, házi tücsök, svábbogár, hangyák** stbeket

felülmulhatlanul irtó szer gyanánt elismerve, dobozokban minden doboz egy szórókészülékkel ellátva **1** frtjával és kisebb **55** krjával.

Speczialitás, kitünően biztos és gyökeresen ható

svábbogár (Heimchen) irtó por.

1 csomag ára 50 kr, 6 csomag 2 forint 55 kr.

Teljesen méreg nélküli, gyors és biztos hatásu **orosz-bogárt**

(csotány-bogár) irtó por, dobozokban (külön szoró készülékkel ellátva), ára 1 doboznak 1 frt és kisebb 55 kr o. é.

Teljesen méregmentes, biztos és gyökeres hatásu

molyokat és hangyákat irtó por.

E por nemesak megóv a moly- és hangyakirágások ellen, hanem még biztosan és gyökeresen ki is irtja e rovarokat, ha az butorok, szőnyegek, téli ruhák, gyapjukelmék, szüesáruk, kocsiba stb. hi tetik. Dobozokban o. é. 1 frt és kisebb 55 krajezárjával.

Cs. és kir. gyökeresen ható 184

POLOSKA-IRTÓ SZER,

butorok számára. Egy nagy üveg 50 kr, 6 üveg 2 frt 55 kr 1 kis üveg 30 kr, 6 üveg 1 frt 53 kr o. é.

Fölülmulhatlan hatásu

poloska-irtó szer

falazat számára. Festésnél, meszelésnél vagy falak mázolásánál a festékbe, mészbe vagy vakolatba keverésbe alkalmas. Egy pintes üveg 5 frt, 1 pintes üveg elégséges egy középnagyságu szobára.

Valódi keleti

HAJ- és SZAKÁLL-FESTŐSZER

megőszült barna és fekete hajnak előbbi természetes szinét visszaadja, vörös vagy szőke hajat tetszés szerint barnára vagy sötétfeketére fest. Ára 3 forint 20 kr o. é. A postán küldésnél csomagolás és bélyegért 20 kr több szamittatik. Főraktár, hova minden megrendelések intézendők:

REISS B. urnál BUDAPEST,

király-uteza 47. szám, I. em. VI.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

400.000 márknyi

főnyereményt nyujt kedvező esetben a legujabb **nagy pénzsorsolás,** mely a magas kormány által jóváhagyva és biztositva van. Az uj terv előnyös berendezése abból áll, hogy néhány hó folyamában 7 sorshuzásokban **45.200 nyeremények** biztosan huzatnak, e közt van egy **400.000 márknyi** főnyeremény, különösen pedig

1 nyeremény á M.	**250.000**		1 nyerem. á M.	**12.000**
1 „ „ „	**150.000**		24 „ „ „	**10.000**
1 „ „ „	**100.000**		4 „ „ „	**8000**
1 „ „ „	**60.000**		52 „ „ „	**5000**
1 „ „ „	**50.000**		68 „ „ „	**3000**
2 „ „ „	**40.000**		214 „ „ „	**2000**
5 „ „ „	**30.000**		531 „ „ „	**1000**
2 „ „ „	**25.000**		673 „ „ „	**500**
12 „ „ „	**20.000**		950 „ „ „	**300**
„ „ „	**15.000**		25.150 „ „ „	**138**

stb. stb.

A nyeremény-husás tervszerüleg hivatalosan megállapitatott.

Az állam által biztositott nagy pénzsorsolás legközelebbi első huzáshoz kerül:

1 egész eredeti sorsjegy csak **6** Márka vagy **3.50** frt o. é.
1 fél „ „ „ **3** „ „ **1.75** frt o. é.
1 negyed „ „ „ **1½** „ „ **90** kr o. é.

Minden megrendelés azonnal az összeg beküldése ellen póstai befizetés vagy utánvét mellett legnagyobb figyelemmel eszközöltetik és mindenki általunk az államczimmel ellátott eredeti sorsjegyet kapja.

Megrendelésekhez a szükségelt hivatalos tervek ingyen mellékeltetnek, és minden huzás után megbizóinknak felszólitás nélkül is a hivatalos lajstromot megküldjük.

A nyeremények kifizetése azonnal **állami kezesség** mellett történik, és közvetlen beküldés vagy megbizóink megkeresésére összeköttetéseink által Osztrák-Magyarország nagyobb piaczain ezt kieszközöljük.

A szerencse házunkat mindig különösen kedvelte, és megbizóinknak már sok és nagy nyereményeket fizettünk ki, egyebek közt **250.000, 225.000, 150.000, 80.000, 60.000, 40.000** márknyi összegben is.

Előreláthato, hogy egy oly **szilárd alapon** nyugvó vállalatnál élénk részvetre bizonyosan számitható, és kérjük ezért a megrendelés pontos teljesithetése végett ezeket még **május 31-ike** előtt hozzánk beküldeni.

Kaufmann és Simon

Bank- és váltóüzlet HAMBURGBAN.

Mindenféle állami kötvény, vasuti részvények, kölcsönsorsjegyek vásárlása és eladása.

P. S. köszönjük ezennel az eddig tanusitott bizalmat, és a midőn a sorsolás kezdetén résztvevésre ezennel meghivjuk, továbbra is törekvésünk lesz pontos és gyors kiszolgáltatás által megbizóink teljes megelégedését kiérdemelni.

351 Fentiek.

Brogle J. és Müller

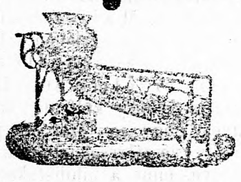

gép és **rostalemez gyára**

BUDAPESTEN,

a Margit-hid közelében,

készit

Trieuröket (konkolyválasztó)

6 különféle nagyságban

Trieur hengereket malmok számára.

Koptatokat. 78

Szeleló-rostákat.

Szitákat és rostákat cséplőgépek számára.

MOLL SEIDLITZ-POR.

Valódi csak, ha minden dobozon a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménynyel használt minden nemü **gyomorbetegségek és emésztési bántalmak** (min étvágytalanság, szorulás stb.) **vértorlódás** és **aranyér bántalmak ellen.**

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik ülő életmódot visznek.

Hamisitások biróilag üldöztetnek. Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

Francia borszesz és *só.*

A legmegbizhatóbb önorvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, üszök, gyuladt szemek, hüdés és mindennemü sértéseknél stb. stb.

Palaczkban használati utasitással együtt 80 kr o. é.

Moll A. gyógyszerész, cs. kir. udvari szállító,

Bécs, Tuchlauben.

Raktárak: Budapest: Török J. gyógyszer., C. Schernhofer gyógy., Uhl Berczella, Thallmayer és Seitz, Kochmeister Fr. utódai, Neruda Ferd., Hoffmann J., Szilber A. és Halbauer testvéreknél, Szenes E., Brázay Kálmán., Pataky C. gyógysz. 89

Ugyanott kapható az egész Európában elterjedt hires magyar, német és francia nyelvü megjelent könyv.

Az elgyengült férfierő. Ára 2 frt 50 kr

Titkos betegségeket

és a tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

továbbá ***hörbajokat, vizelési nehézségeket, hugycső szükületeket,*** fris és idült ***nyákfolyást,*** nőknél az ugyneveretett ***fehérfolyást,*** a bujakórok fekélyeit és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elsufitásaiban, ***katonai és polgári*** főkórházakban, mint a magánygyakorlatban a legujabb tapasztalatok s buvárlatok nyomán kiválóan tartós siker biztositása mellett bámulatos gyorsan s alaposan gyógyit (ujon életkezetteket 48 óra alatt)

speczialista WEISS J.

gyak. ***orvos, sebész es szülesz,*** az itteni cs. k. katonai ***főkórházban*** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes s tiszteletbeli tagja, és több kitüntetés tulajdonosa. 21

Rendelő intézet: Budapest, belváros, koronaherczeg-(uri)-uteza 8. szám, bemenet a lépcsőn.

Naponkint délelőtt 7—10-ig, d. u. 1—4-ig. este 7—8-ig.

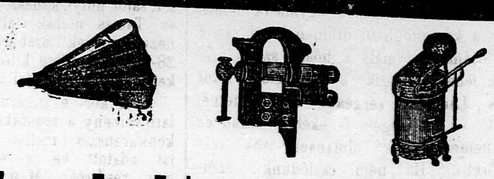

Jurisits Márton,

fuvógyárnok és nagy-szerkovács Budapesten.

Raktár: Gyár-utcza 38. szám

ajánlja magát mindennemü

fuvók és hordható kovács tüzhelyek

kovács, lakatos, kőfaragó és rézmüves műszerek és minden e szakba vágó munkát **készitésére** ugymint: **üllők acélozására, feszitőrudak kovácsolására a lehető legjutányosabb árakon,** szintugy készit **uj harangöntőket** és kijavit regieket.

Pontos és szilárd szolgálat biztosittatik, és kéri a t. cz. közönséget, hogy minél számosabb megkereséssel örvendeztesse.

Budapest, nyoma ott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában. Károly-kaszárnya (rosalia-uteza) 3. szám.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A helyi érdekü vasutakról szóló törvényjavaslat tárgyalása befejeztetvén, a képviselőház ma megkezdte a II-ik országos iparos gyülés nagyfontosságu kérvényének tárgyalását. A mai vitában Baross Gábor előadó s Ráth Károly vettek részt. Ráth beszédének kiemelendő része az, hol a kézmüipar létjogosultságát védelmezi azok ellenében, kik azt mai nap, a gyáripar korszakában, már el szeretnék vitatni. Sikerült volt beszédének azon része is, melyben „iparügyi" miniszteriumunk „tevékenységéről" szólott.

A gazdasági egyesület holnapi ünnepélye miatt a háznak holnap nem kellett volna ülést tartani, de az ülés végén a képviselők oly csekély számmal voltak jelen, hogy nem lehetett határozni az inditvány felett, hogy holnap ülés ne tartassék.

II.

A képviselőház ülése május 21-én.

Elnök: Péchy Tamás, jegyzők: Baross Gábor, Antal Gyula, Mednyánszky Árpád br.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Szapáry Gyula gr., Pauler Tivadar, Trefort Ágost, Ordódy Pál, Szende Béla, Kemény Gábor br., Bedekovich Kálmán.

Az **elnök** bemutatja Pálfa tolnamegyei községi szőllősgazdáknak kérvényét, melyben az 1878. XXIV. t. cz. szerint megengedett adómentes pálinkafőzést eltörlő 43.241—1878. számu pénzügyminiszteri rendelet 1. §-a 2-ik pontja megszüntetését, s igy az adómentes pálinkafőzésre az engedélyt megadatni kérik.

Káplány Géza, erzsébetvárosi kir. törvényszéki birónak kérvényét, melylyel az erdélyi birtokrendezés tárgyában készitett törvényjavaslatát bemutatja. — Kiadatnak a kérvényi bizottságnak.

Kemény Gábor b. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot nyujt be a népszámlálásról.

Kiadatik előzetes tárgyalás végett a közgazdasági és pénzügyi bizottságnak.

Ordódy Pál közlekedésügyi miniszter a nyitra-tapolcsáni másodrendü vasut kiépitésére vonatkozó törvényjavaslatot az engedélyokmánynyal együtt terjeszti be. Kiadatik előzetes tárgyalás végett a közlekedési és pénzügyi bizottságnak.

Következik a napirend: a helyi érdekü vasutak részletes tárgyalásának folytatása.

A 10. §-hoz **Mandl Pál** módositványt ad be. Azt kivánja benne, hogy e §-ból azon intézkedés, mely a törvényhatóságokat tiz évre megköti, hagyassék ki. **Móricz Pál** inti a házat, ne fogadja el e módositást, mert ez által igen sok kalamitás keletkeznék. **Ordódy Pál** miniszter a módositás mellőzését kéri. **Irányi Dániel** megnyugszik a §. szövegezésében. Az **előadó** felszólalása után, a ház a §-t változatlanul fogadja el és e szerint Mandl módositványa elesett.

A 11 §-t **Szabélyi Antal** máskép kivánná szerkesztetni. Az **előadó** ellenző felszólalása után a módositvány elvettetik.

A 12. §-ban használt ezen kifejezés helyett „tényleg be fektetett tőke" ez tétetik: „engélyokiratban megállapitott tőke".

A 13. §. hosszas vita után, melyben **Dániel Ernő** mint a pénzügyi bizottság előadója, továbbá **Teleszky István, Móricz Pál, Boross Béni, Wahrmann Mór** s **György Endre** előadó s **Ordódy Pál** miniszter vettek részt, **Teleszky** által inditványozott következő szöveggel fogadtatott el:

Ha a helyi érdekü vasut kiépitése és üzlete czéljából alakitandó társaság törzsrészvényeire a névérték 30%-a részint készpénzben befizetve, részint a lekötött ingatlan értéke által kétszeres fedezetet nyujtó jelzálogi bekeblezés által biztositva, részint pedig községek és törvényhatóságok által törvényszerü módon vállalt kötelezettségek által fedezve van: a társaság mint ilyen megalakulhat és az alapszabályokat a kereskedelmi czégjegyzékbe bejegyeztetheti; az engedélyokiratban vagy az alapszabályokban meghatározott czimletéket (elsőbbségi részvényeket, elsőbbségi kötvényeket) azonban a 14. §. korlátai között csak akkor bocsáthatja ki — és az épités tényleges megkezdésére az engedély csak akkor adható meg, ha a törzsrészvénytőkének 30 százaléka készpénzben lefizettetett.

A 14. §-hoz **Irányi Dániel** azon inditványt nyujtja be, hogy az elsőbbségi kötvények az egész befektetési tőkének legfeljebb kétötöd részét képezheti, nem pedig háromötöd részét.

Teleszky István a 14. §-hoz a következő ujabb bekezdést ajánlja:

„Az elsőbbségi részvényeket a törzsrészvényekkel szemben megillető előjogok az alapszabályokban állapitandók meg."

György Endre előadó a §. változatlan elfogadását kéri. **Ordódy** miniszter pedig elfogadja mind az Irányi, mind a Teleszky módositásait. A ház többsége a 14-dik §-t e két módositással fogadja el.

Ráth Károly a következő uj szakasz elfogadását inditványozza:

Az engedélyes társulat köteles a forgalmi eszközöket, sineket és egyéb az épitésnél használandó anyagot a belföldön szerezni be és azoknak a külföldről leendő behozatalát a kormány csak azon esetben engedheti meg, ha az engedélyes társulat kimutatja, hogy azok a belföldön hasonló feltételek alatt nem szerezhetők meg.

Ordódy miniszter s az előadó ellenző felszólalása után ezen uj szakasz elvettetik.

A 15. §. változatlanul elfogadtatott.

Ezzel az egész törvényjavaslat letárgyaltatván, harmadszor a legközelebbi ülésben fog felolvastatni.

Következik a közgazdasági bizottság jelentésének tárgyalása **a II. országos iparosgyülés által beadott kérvény**, valamint az erre vonatkozó többi feliratok és kérvények tárgyában.

Baross Gábor előadó védelmezi a közgazdasági bizottságnak e kérvényre vonatkozó ismeretes jelentését.

Kemény Gábor földmivelés- ipar- s kereskedelmi miniszter pártolja a közgazdasági bizottságnak e tárgyban benyujtott határozati javaslatát, kéri a házat fogadja azt el. Szóló egy országos értekezletet hivott össze, mely mind az ipar törvénynek, mind az iparkamarákról szóló törvénynek minden tételét megvilágositván, arra vonatkozó megállapodásai nyomán, szóló előterjesztést fog tenni a háznak.

Ráth Károly: A közgazdasági bizottság jelentése szokatlan melegséggel utal azon érdekekre, melyeknek hivatott szószólójaként a II. országos iparos-gyülés kérvénynyel járult a törvényhozáshoz. Az előttünk fekvő jelentés az ezen kérvényben, valamint az azt támogató nagyszámu többi kérvényekben foglalt kivánalmaknak és panaszoknak ugy fontosságát mint egészbeni jogosultságát elismeri **és mégis oly szintelen javaslattal lép a ház elé, mely rikitó ellentétét képezi az egész indokolásnak és az összes előzményeknek.**

Közel egy fél éve annak, hogy a ház a kérvényeket és emlékiratokat a bizottsághoz utasitotta, **mégis azon ténynyel szemben, hogy 50.000 önálló iparos megbizottainak kérelmei és panaszai egy fél év alatt még csak érdemleges tárgyalás alá sem kerülhettek, nem jogosulatlan a feltevés, hogy még mindig erősen idegenkedünk az életbe vágó közérdekek egyik legelhanyagoltabb terén nagyobb szabásu cselekvésekre serkenni.**

Most ott állunk, hogy egy évvel az iparosok nagygyülésének megtartása után, 7 évvel egy külföldi minták nyomán alkotott teljes ipari deorganizácziót szült törvény életbeléptetése után — hagyjuk továbbra is a kézmüipart és a kézmüiparosokat pusztulni folyékony szép szavakkal, minden utasitást vagy direktivát gondosan kerülve, kiadjuk a kérvények nagy halmazát azon szakminiszteriumnak, mely semmi jelét nem adta még eddig annak, hogy csak némikép is tisztában van az iparpolitikai feladatok legelső szeriesével. (Ugy van! bal felől.)

Tiltakoznia kell a bizottság indokolásának azon pontja ellen, melyszerint némely részletek körül s igy a reform irányaira nézve is maguk az érdekeltek eltérő nézeteknek adnak kifejezést. — Ez állitás merőben ellenkezik a tényekkel.

Az 1879-ik II. orsz. iparosgyülés ismert kérvényét a végrehajtó bizottság még mult év október havában terjesztette be. Ama gyülésen 9 kereskedelmi és iparkamara és 579 ipartársulat és egylet 817 közgyülési megbizás alapján kiküldött tag által volt képviselve. Csupán a képviselt ipartársulatok tagszám kijelentései szerint 46.581 önálló iparos nevében hozattak e gyülésen a határozatok, és pedig oly javaslatok alapján, melyeket az elméleti és gyakorlati szakférfiakból álló előkészitő bizottság igen hosszas tanácskozások eredményeként terjesztett elő.

Beérkezett még 33 kérvény, melyek egytől-egyig a II. országos iparos-gyülés határozatainak figyelembevételét és érvényesitését kérelmezik. — Ezek között van az országos magyar iparegyesületnek emlékirata is, mely a kongresszus elvi határozatainak kiviteli módozataira nézve tájékoztatja a ház szakbizottságát. Tehát az összes kérvények ugyanazon kivánalmakat hangoztatják, és nyoma sincs azokban az eltérő nézeteknek, a reform irányára nézve, mint ezt a bizottsági jelentés állitja.

Ugy de van ám még egy kérvény, és szemlátomást a bizottsági jelentés ebben látja sarkalni az egész dolgot. Ugyanis a közelebb ismert miniszterialis kezdeményezés és pártfogás mellett alakult „általános ipar egylet" is a legutóbbi napokban kérvénynyel járult a képviselőházhoz, mely a nélkül, hogy egyetlen kivánalommal szemben is formulázna valamely eltérő véleményt, — sőt a kérvény a kongresszusi kérvényekben foglalt legtöbb kérdésre nézve azonos elvi álláspontra enged következtetést — mégis hivatásának ismeri az egész anyagot, mely a hazai iparosság zömének kivánalmaként és több éven át folytatott szaktanácskozások eredményeként a ház előtt fekszik, olykép odaállitani, mint a melyre a ház még semmiféle konkrét határozatait meg nem állapithatná. Az uj miniszterialis egylet sok mindent még „megfontolandónak" tart, a mire nézve a gyakorlati élet napontai boldogtalan tapasztalatai nyomán az összes iparkamrák és többi illetékes szaktestületek hosszu idő óta ritka egyhangusággal az iparosok nagygyülésen nyilvánult panaszok és óhajok értelmében nyilatkoznak.

Nagy merészséget árul el azon eljárás, melynél fogva egyesületi firma alatt egyeseknek magánvéleménye szembeállittatik egy hatalmas országos tanácskozmány higgadt enuncziáczióival, vagy egy régi tradicziókkal biró országos szaktestület munkálataival. (Helyeslés balfelől.) Hiszen az uj egyletnek még csak szakosztályai sem alakultak meg és egyáltalában a tagoknak még csak módjában sem állt ama kérdések felett behatóan tanácskozni.

Szóló beszéde további folyamában czáfolja azon állitást, hogy a kézmüipar létjoga a gőzgépek és nagy tőkék korszakában megszünt volna, tehát minden a kézmüipar emelésére és a kis iparosok lábra állitására irányzott törekvés tulerölködés marad. Ez nagy tévedés és doktrinaire tudatlanság. (Helyeslés több padon.)

Az utólsó évek ipari fejleményei mindenütt épen az ellenkezőtől tesznek bizonyságot, és mivel az iparos kongresszus kizárólag a kézmüiparos osztályt érintő állapotokkal foglalkozott, nem érdektelen legalább nagy általánosságban azon adatokat ismerni, melyek e tekintetben rendelkezésünkre állanak. (Halljuk! Halljuk!)

Németországnak csak eléggé kifejlődött gyáripara van és mégis az 1875-iki ipari népszámlálás azon eredményre vezetett, hogy oly iparüzleteknél, melyek 5 segédmunkásnál többet foglalkoztatnak, 2.311,000 ember nyer kenyérkeresetet, mig az 5-nél kevesebb segéddel dolgozó, tehát tulajdonképeni kézmüipar üzletekben 4.159,000 ember nyer alkalmazást, vagyis két annyi. E mellett Engel Németországban a kisipar folytonos szaporodását konstatálja. Francziaországban 1851-ben a nagyipar 2.094,000 a kisipar 7.410,000 egyént, tehát majdnem 4 annyit foglalkoztatott és pedig az összes lakosságnak 22%-át.

Ami iparsztatistikánk sokkal hiányosabb, semhogy arra következtetni lehetne, az 1870-ben felvett 291,000 önálló iparos és 355,000 iparos munkás és alkalmazott közül mennyi esik a kis- és mennyi a nagyipara. De hozzávetőleg meglehet ez arányt Budapestre nézve állapitani, a hol pedig a gyáriparnak egészen más elterjedése van, mint az ország bármely iparüző vidékén.

A budapesti keresk. kamara adótabellái alapján tette meg szóló ez iránt a számitásokat, melyeknek az eredménye az, hogy Budapesten 122 kézmüiparágra 49 gyáriparág esik; továbbá, hogy a kézmüiparon 453 önálló mühely, a gyáriparra ellenben (a gőzmalmok kivételével) 253 telep esik, vagyis ez arány 95 : 5 százalék. Ismét a gőzmalmok kivételével, melyeknek a fővárosban egészen speciális jelentőségük van, a kézmüipar 1878-ban a fővárosban 247.958 frt, a gyáripar pedig 76.114 frt kereseti adót fizetett, az arány tehát még az adóra nézve is 76 : 24 százalék.

A határvonal a gyár és kézmüipar közt az egyes brancheaknál természetesen csak hozzávetőleg volt meghuzható, de mégis elég pontos a fenti számitás arra nézve, hogy meggyőződjünk arról, miszerint még ez ország fővárosában is a kézmüiparnak mint az iparágak, mind a segédmunkások számaival, mind pedig az adó teljesitmény összegénél fogva egészen praedomináló szerepe van. Ha azonban nem tartottam időszerütlennek e néhány számadatra a t. ház figyelmét kikérni, nem képezheti ez alkalommal feladatomat, bár a főbb vonásokban is annak okadatolását megkisérteni, hogy miért van meg a kézmüiparnak még a legfejlettebb indusztriális államokban is a maga teljes létjogosultsága, és hogy a kisiparnak igen számos ágai mért fognak fennállhatni, sőt felvirágozhatni a gyáripari termelésnek bármely térfoglalása mellett is, kivált hazánkban, a hol a legnagyobb tévedés azt hinni — pedig eléggé el van terjedve ezen téves felfogás — hogy máskép, mint a kézmüiparnál fokozatosan kifejlődve, nálunk a gyárak valaha sürübben fognak keletkezni és hogy az ugynevezett gyáralapitásnak bármely eszközei is a jelen közös vámrendszer mellett hatályosaknak fognak bizonyulni. Állami kedvezmények, különösen adókedvezmények csak sporadice fogják kényszerült szurogatumként a czélt előmozditani.

A hangyaszorgalomnak tehát ezen a téren is érvényesülni kell, módot kell nyujtanunk a szakképzettség emelésére, erősitenünk, fejlesztenünk, védenünk kell a létezőt; ki tudnám mutatni névszerint, hogy $^{4}/_{5}$ része a főváros hirnevesebb gyárosainak, mint kézmüves kezdte meg üzletét. A legveszélyesebb térre lépnek tehát azok, a kik lenézve és kicsinyelve a kisipart, a gyáripar kizárólagos jelszavával akarnak a tájékozatlan közvéleményre hatni, valamint a „reakczió" kedvelt doctrinair Schlagwortjával is sokkal könnyebb minden üdvös kezdeményezést meghamisitani és minden reformtörekvést feltartóztatni, mint az ipar érdekein eredményesen lenditeni. (Ugy van! baltelől.)

Szóló beszédét igy végzi: Az ipar érdekek soha nem voltak annyira gazdátlanok, mint a jelenlegi iparügyi miniszter miniszteriumában, soha ipari firma alatt oly mérvü gouvernementális korteskedés nem üzetett, és soha az iparososztály, de a kereskedői kar is oly idegennek nem érezte magát az ügyeit intéző kormány irányában, mint jelenleg.

Szlávy, gr. Zichy, b. Simonyi minisztersége, Fest, Hora államtitkársága alatt a politikai pártellentétek bizonyára nem voltak kevésbé élesek, mint jelenleg, és mégis bizalommal, rokonszenvvel viseltetett az iparos világ ügyeinek intézői iránt, ha nem is épen nagy várakozásokat füzött hatáskörükhöz, mig jelenleg a bizalmatlanság és elidegenedés annál nagyobb, mivel a miniszter ur, ki maga sem vindikál magának csak némi elméleti és gyakorlati tájékozottságot és az iparrendezés szövevényes kérdéseiben, épen azok kezéből vette ki a ressort vezetését, a kik hosszabb időn át szakszerüleg foglalkoztak a minden oldalról sürgetett reformkérdésekkel és a mellett elég szerencsétlenek, hogy irántuk az érdekelt körök bizalommal és személyes rokonszenvvel is viseltetnek.

A miniszternek jóakaratu és tanulmányozási buzgalma ily körülmények között nem nyujt elegendő garancziát arra nézve, hogy ő sürgősen kezébe fogja venni az ügyeket, melyeket több izben a phylloxeránál jóval alárendeltebb fontosságuaknak nyilvánitott, jóllehet e kérdések mindenkor Bismarck herczeg kiváló gondozásának tárgyát képezték és ugy a németországi mint osztrák parlamenteket s kormányokat épen jelenleg nagy apparátus mozgalomba hozatala mellett foglalkoztatják. A miniszter ki oly nagy respektussal viseltetik a mi 1872-ki ipartörvényeink iránt és oly nehezen határozza el magát hozzá nyulni, talán megnyugtatólag figyelmeztetheti arra, hogy az 1869-ki Norddeutsche Gewerbeordnung, melynek a mi törvényeink nagyrészt hű szószerinti másolatát képezik, azóta már kétszer is (1876-ban és 1878-ban) revideáltatott, s most ujabb lényeges változásokat fog szenvedni. Ha az eredeti, a mintatörvény saját hazajában annyira gyarlónak bizonyult, mily destruktiv hatással lehetett az átültetett kopia minálunk, egész idegen előkészitetlen viszonyokra alkalmazva?

Végül a következő határozati javaslatot nyujtja be:

A közgazdasági bizottság jelentése tudomásul vétetvén, a II. országos iparos gyülés kérvénye, valamint az erre vonatkozó többi kérvények és feliratok felhasználás és szorgos figyelembevétel végett a miniszteriumnak kiadatnak, oly utasitással hogy oly időben, miszerint az illető előterjesztések még a jövő ülésszak alatt tárgyalhatók legyenek, javaslatokat terjeszszen a ház elé:

1) az 1868 : VI. t.-cz. (keresk. és iparkamrák) és az 1872 : VIII. t.-cz. (ipartörvény) módositása iránt; továbbá

2) az alsóbb foku iparos szakoktatás országos szervezése;

3. a vásárügy rendezése;

4. a házalás, továbbá a vándorraktár és rokon-üzletek szabályozása tárgyában, benyujtja: Ráth Károly, Domahidy István, Szilágyi Dezső, gömöri Szontagh Pál, Lichtenstein József, Gulner Gyula, Mandel Pál, Dessewffy Aurél, Hedry Ernő, Halász Bálint, Lukács Béla, Hazay Ernő, Grünwald Béla, Veszter Imre, Királyi Pál, b. Bánhidy Béla, Csapó Kálmán, Tomcsányi László, Chorin Ferencz, Gaal Jenő (pécskai), Kubinyi Árpád.

A tárgyalás itt félbeszakittatik.

Hegedüs Sándor benyujtja a pénzügyi bizottság jelentését a szamosvölgyi másodrendü vasut kiépitése tárgyában.

Máriássy Sándor benyujtja ugyanezen bizottság jelentését a tiszavidéki vasut megváltásáról szóló törvényjavaslat tárgyában.

György Endre a közlekedési bizottság részéről két külön véleményt jelent be: az egyik szól: a debreczen-miskolczi vasutrésznek az északkeleti vasutnak átadásáról, a másik pedig a szerződés 5. §-a ellenében; az egyik a közlekedési bizottság többsége, a másik pedig Lichtenstein és Ráth bizottsági tagok részéről.

Lichtenstein József: Miután a pénzügyi bizottság s a közlekedési bizottság közt a tiszavidéki vasutra vonatkozó törvényjavaslatra nézve több rendbeli eltérés van, az osztályokhoz kivánja utasittatni e javaslatot.

Tisza Kálmán mellőzni kéri az osztályokban való tárgyalást. Kivánatosnak tartaná, hogy holnap ülés ne tartassék. A hétfői ülés napirendére a szamos-völgyi vasutra vonatkozó törvényjavaslatot, a keddi ülés napirendére pedig a tiszavidéki vasutról szóló javaslatot kéri kitüzetni.

Elnök szavazás alá akarja bocsátani a felmerült kérdéseket. **Csanády** felszólalására azonban konstatáltatik, hogy a ház nem határozatképes, mert csak 82-en vannak jelen s igy nem lehet dönteni a napirendre vonatkozó inditványok felett, sem pedig azon inditvány felett, hogy holnap ülés ne tartassék.

Holnap 10 órakor tehát ülés lesz. Az ülés végződik 2 óra 20 perczkor.

—

A főrendiház mai rövid ülésében a képviselőház jegyzőjétől átvette a szegedi laktanyára vonatkozó törvényjavaslatot. Cziráky János gróf jelentést tett a korona megvizsgálásánál jelenvolt főrendiházi küldöttség eljárásáról. Elnök végül felkéri a főrendeket, hogy a gazdasági egyesület ünnepélyén s a Szechényi szobor leleplezésén jelenjenek meg. Az elnök felhatalmaztatott, hogy a főrendiház nevében koszorut tegyen Széchenyi szobrára.

Törvényjavaslat a népszámlálásról.

1. §. A magyar korona országainak területén általános népszámlálás rendeltetik el. Ezen népszámlálás az 1880. deczember 31-én létező népességi állapot szerint 1881. január 1-e és 10-dike közt országszerte megindítandó és szakadatlanul folytattatván, ez idő alatt be is fejezendő.

2. §. A népszámlálással egyidejüleg a lakhelyek és némely házi állatok összeirása is eszközlendő.

3. §. A népszámlálás a közigazgatási bizottság, illetőleg Horvát és Szlavonországokban az alispánság vagy a városi tanács vezetése és felügyelete alatt történik.

4. §. Mindenki köteles a népszámlálás alkalmával számbaveendő adatokat saját maga, családtagjai, hozzátartozói és lakói után hiven bevallani. Az illetőségnek ez alkalommal történendő bejegyzése az illetőséget végleg meg nem állapitja.

5. §. A ki magát a számlálás alól szándékosan kivonja, vagy tudva hamisat vall [illegible] számlálásnak kellő időben való befejezését szándékosan megakasztja, 5 frttól 50 frtig terjedhető birság alá esik, mely behajthatatlanság esetében elzárásra (5 frttól 10 frtig egy [illegible] ezenfelül pedig minden tiz forintig terjedő [illegible] egy-egy napi elzárásra) változtatható.

Az, kinek hanyagsága miatt a számlálást ismételni kellene, az ebből eredő költséget megtériteni tartozik.

Mind ezen költség, mind a birság közigazgatási uton szabatik meg és hajtatik be.

6. §. A földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi miniszter szolgáltatja a népszámláláshoz szükséges nyomtatványokat, melyeknek betöltése az illető községek költségén eszközlendő.

7. §. A népszámlálás foganatositásából felmerülendő kiadások és költségek fedezésére 150,000 frtnyi rendkivüli hitel nyittatik a földmivelési ipar- és kereskedelmi miniszter részére, a melyből 50,000 frt esik az 1880. évi költségvetésre.

8. §. A jelen törvény kihirdetése napján lép életbe.

9. §. Jelen törvény végrehajtásával a földm.-, ipar- és keresk. miniszter bizatik meg, ki e végből Magyarországban a belügyminiszterrel, Horvát-Szlavonországokban pedig a bánnal egyetértőleg intézkedik.

Budapest, 1880. május 21-én.

Báró Kemény Gábor s. k.
m. kir. földm.-, ipar- és keresk. miniszter.

Tanügy.

Az egyetemi tanév ügyében.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter, a budapesti tudományegyetem tanácsához, a tanév tartama iránt a következő rendeletet bocsátotta ki:

A tudományegyetemi tanév — vagyis az előadások tényleges tartama — körül oly visszaélések kaptak lábra a budapesti tudomány-egyetemen, melyeknél fogva a tanitás valósággal és tényleg alig terjed hat hónapnál többre, az egész tanév mindkét felében összesen.

Az első félév, vagy is a tanév megkezdése — a beiratásoknál engedett határidők s részben vizsgálatok által is lévén késleltetve, az előadások csak szeptember hó végnapjaiban kezdődnek s már deczember hó 20-ka körül befejeztetvén: az első félév tulajdonképeni tanideje nem terjed egészen három hónapra.

A második félévben, melynek kezdete szabályszerüen január hó 11-kén volna, hasonló késleltető okokból az előadások tényleg szintén csak január végnapjaiban kezdetnek meg és igy a két félév közt legalább is egy hónap hosszáig szünetelnek, s rendesen már május hó közepén, midőn az egyetem ujjáalakitásának emlékünnepe megtartatott, legnagyobb részben — sőt némely tanárok által már előbb is — befejeztetnek ugy, hogy a második félév alig terjed többre mint az első, sőt a husvéti és pünkösdi ünnepi szüneteket is számitásba véve, az előadások talán még rövidebb ideig tartanak.

Hogy ekkép az egyetemi oktatás, az egész évnek csak mintegy felét töltse be, annak másik fele pedig, részben vizsgálatokkal, főleg azonban szünidőkkel foglaltassék el: ezt az oktatás sikerének, a terjedelmes disciplinák teljes előadása lehetőségének koczkáztatása nélkül tovább türni nem lehet.

Méltán követelhető, hogy a tényleges tanitás, vagy is az előadások tartásának ideje, — a közbeeső, de lehetőségig szintén megszoritandó ünnepi szünetek beszámitásával, legalább kilencz hónapra terjedjen az egész tanévben s ez idő lehetőleg egyenlően oszoljék meg a két félév között.

Felhivom ennélfogva a tanácsot, hogy ez ügyet még a jelen tanév hivatalos bezáratása előtt, esetleg rendkivüli tanácsülésben is, vegye tárgyalás alá, s terjeszszen elém, a fentebbiek szem előtt **tartásával s figyelembe vételével annak, hogy az előadásoknak az egész év folyamában kilencz hónapra kell kiterjedniök, azok tényleges megkezdésének és befejezésének, mindkét félévben jövőre**

A kitörült évek.

— Elbeszélés — 5

Kazár Emiltől.

(Folytatás.)

A szinházból megérkezők még együtt találták Zámit Igali Bélával, s aztán valamennyien együtt mentek le az étterembe, hol a nagyapának nem sok alkalma volt a fiatal urral beszélgetni, mert az minden figyelmét Róza kisasszonynak szentelte.

Az öreg Zámi azt forgatta fejében, hogy fölkeresi Boldizsár Mihályt. Most már Igali Béla kedves öregét illette meg a töprenkedő kérdés: Ki lehet ez az ember? Zámi arról akart meggyőződni: vajjon nem Türjei András-e? Ha valóban Türjei, e titkolózás, elvonultság, e névváltoztatás eleget mond, és nincs szükség semmiféle bizonyitványra. És ha mindenről bizonyossá lett, mit tesz Türjeivel? A nyughatatlan öreget vissza-vissza tartotta e kérdést, de nem annyira, hogy ujra és ujra ne foglalkozott volna vele. A mit eddig megtudott, az csak több szálat adott kezébe, de nem bonyolitotta ki e sajátságos csomót.

Két napig fontolgatta, hogy mit tegyen. Akkor aztán azt mondta unokájának, hogy egy régi jó barátját akarja fölkeresni a vidéken, eltávozik egy kicsit; addig majd az atyafiak mulattatják Rózát.

Elutazott Győr vidékére, s ott kérdezősködött Boldizsár Mihály felől, és hallott róla sok dicséretet, hogy milyen közbecsülésben élő öreg ur, olyan tiszteletben tartják, mint valami patriarchát. Régen lakik már ott, egy kis földet árendált, később pedig meg is vette. Most olyan az, mint egy paradicsom.

Zámi Miklós is meggyőződhetett, hogy csakugyan olyan. Nem csoda, ha Boldizsár Mihály nem akar innen elmenni.

Mélyen dobogó szivvel lépett az öreg Zámi ebbe az egyszerü tanyai lakba, mely a falun kivül feküdt, oly magánosan, mint valami remeteség. Kit fog ott találni? és mit fog mondani — neki!

A kit keresett, nem találta ott. Boldizsár Mihály előtte való nap reggelén elutazott. Van vagy tiz éve már, hogy el sem hagyta tanyáját és most is nagy hirtelenséggel szánhatta el magát az utazásra, mert még előtte való nap sem emlegette, mégis hirtelen olyan intézkedéseket tett otthon, mintha hosszu ideig akarna távol maradni.

Az öreg Zámi csalódással tért vissza unokájához, a ki derülten fogadta és sok vidám elbeszélni valója akadt a nagyapó távolléte alatt történtekről. A kisasszony irigylésre méltó kegyességgel emlékezett meg a nagyapa ismerőséről, Igali Béláról is, a ki egy nagy vásárlás alkalmával szives volt több csomag elszállitásáról gondoskodni.

— Tehát a fiatal ember meglátogatott titeket?

— Oh nagyapó, igazán udvarias ember, és a néniék is nagyon dicsérik. Természetesen nagyapó, én a te nevedben bátor voltam biztositani, hogy mindig szivesen fogadjuk, annál inkább is, mert ebben a tekintetben minden tanács nélkül hagytál itt, édes nagyapó.

Hogy Róza kisasszony biztositását — a szives fogadtatást illetőleg — Igali Béla örömest fogadta, kitünt azonnal, mert megjelent nemsokára, megtudni, hogy Zámi ur megérkezett-e már és nem lehet-e szerencsés valamely parancsolatot teljesiteni. Ugy beszédközben egyszersmind felhozta Zámi ur előtt, hogy „drága öregét" azonnal tudósitotta levélben az érdekeltségről, melyet Zámi ur szives tanusitani védbeszéde és általában Szegény Tamás esete iránt. Az öreg urnak bizonyosan örömet okozott vele.

— Ugy, ön megirta? — kérdezte Zámi ur, összeszoritott ajkakkal.

És most már értette a Boldizsár Mihály elutazását, és azt hitte, hogy immár nincs többé semmi fölvilágositásra szüksége. Boldizsár Mihály senki más, mint Türjei András, a ki értesülvén, hogy ő milyen érdeket tanusitott Igali Béla védbeszéde iránt, bizonyosan sejtette is, hogy fölakarja keresni. Most elmenekült előle.

— Nem fogom zavarni! — Ez volt Zámi eltökélése. — Zabolát vetek kiváncsiságomra. Akármily bünös is a szerencsétlen, megbánta tettét. Ugy él, hogy mindenki szereti. Hasznos tagja lett a társadalomnak, s a törvény csak azokat üldözi, a kik félelmesek. Ime egy derék fiatal embert is nevelt. Legyen neki nyugodt az élet és a halál.

Az öreg ur nem kérdezett többé semmit Igali Bélától, a mi védbeszédére vonatkozott. — Természetesen még kevésbbé árulta el, hogy hol járt; csakis arra figyelt, hogy Igali Béla elejtett szavaiból nem lehetne-e megsejteni, vajjon nem adta-e neki tudtára Boldizsár Mihály, hogy kerülje azt az öreg embert, a ki az ő jogügyi tulajdonságai iránt oly érdeklődést tanusit. A fiatal ember egyetlen szava, se pedig viselete nem engedett erre következtetni.

Majd két hétbe került a pesti időzés és Róza kisasszony ezalatt soha sem sürgette a haza utazást, sőt a mint a nagyapa tudtára adta, hogy most már haza kell menni, a fiatal leány arczán hirtelen valami szokatlan érzés árnya vonult végig, hasonló a szomoruságához, könnyü és enyhe ugyan, de mégis komor. És Igali Béla is — ki véletlenül, ebédnél, séta közben rendesen előtünt — összehuzott szemölddel hallgatta az elhatározást, s azután is mogorva maradt az egész együttlét alatt, és végül nagyon kérte az engedelmet, hogy holnap reggel megjelenhessen az indóházban, a hol a podgyász feladásánál átkozott zürzavar szokott uralkodni, ugy hogy az utasok rendkivül sok boszuságot szenvednek e miatt.

— Igali ur olyan szives fiatal ember, — szólt Róza nagyapjához, mikor elváltak a fiatal urtól, ki csakugyan megkapta az engedélyt.

Reggel Igali Béla egy pompás bokrétával is kedveskedett Róza kisasszonynak az indóházban, hol nagyon szeretetreméltón viselte magát; magára vállalt pinczért, teherhordót és podgyászt, és mindent elkövetett — a mihez kellemes modora is volt, — hogy a lehető legjobb emlékeket hagyja maga után. Az öreg Zámi meg is volt hatva, a mint bucsuzóra kezet szoritott vele, s még egyszer végig nézett rajta, a ki annyira hasonlit fiatalkori barátjához.

A vonat elindult. Róza még kihajolt az ablakon, az öreg Zámi pedig hátra vetette magát az ülésen. A lánczok csörögtek, s a vaggonok rázkódva gurultak a keresztező sinekben. A nagy apa és unokája hallgattak. Róza kezében tartotta a bokrétát, s nézte, mialatt szeme könybe lábadt.

— Hadd nézzek csak a szemedbe gyermekem, — szólt ekkor Zámi.

A leány elpirult, mint a hajnal s elfedte arczát az ülés támlájába.

— Jó hogy már megyünk! — gondolta ekkor Zámi Miklós.

A nagyapa otthon hamar meggyőződhetett, hogy Róza a gyermekes vidámságot ott hagyta a nagy városban, s mikor egyszer próbaképen előhozta előtte Igali Béla nevét (mert nem szokta volt emlegetni) s a leány nagy érdekeltséggel forditotta felé kedves arczát, aztán pedig beszélni is kezdett róla és e közben vidám lett, az öreg ur gondolkodóba esett, hogy a pesti emlékek még most is mennyire foglalkoztatják a leányt.

Már féléve mult az utazásnak s ez még nagy meglepetésben részesitette az öreg urat, egy este felé, mikor haza érkezve, — Róza szokatlanul nagy vidámsággal kérdi tőle, ha vajjon képes lenne-e kitalálni, ki volt itt ma délután? A nagyapó attól tartott, hogy már kitalálta.

Csakugyan Igali Béla volt ott; majd eljön még, mert néhány napot itt fog tölteni. Erre vitte utja, s mivel a városban iskolatársai laknak, megállapodott itt.

Zámit nyugtalanitotta ez a látogatás. Kénytelen volt elismerni, hogy jóravaló fiatal ember, de valahányszor látta, az öreg ur mindannyiszor olyan hideg léghuzam csapását érezte, mintha valami jégverem ajtaja nyilt volna meg. Végre is kicsoda ez a fiatal ember?

Igalit a család minden szivességgel fogadta és az öreg Zámi látta, hogy a vendég iránt e fogadtatás nem csupán udvariasság. Veje nagyon jól nyilatkozott róla. Az öreg ur közönyösnek mutatta magát, pedig nem volt az. Isten őrizzen, ha egyszer kiderülne a mult; akkor a fiatal emberhez nem volna jó közel állani. Ki tudja, talán fia annak a magáról megfeledkezett embernek.

— És az ön kedves örege? — Kérdezte Zámi a fiatal embertől, épen e fölött gondolkozva akkor is.

— Nagyon elégedett, mióta birói kinevezéshez jutottam.

— Tehát kinevezték önt? És Boldizsár Mihály — nem is tudom, ugy hivják-é — még sem akarja elhagyni magányát?

— Oh már régen elhagyta. Egészsége nem a legjobb volt, s Tirolban és Olaszországban utazik. Hanem gyakran levelezünk. Ma is irtam neki.

— Természetesen, ő nem is tudta, hogy ön ide utazott? — kérdezte önfeledten Zámi.

— Hirtelen határoztam el magam, — válaszolt Igali, aztán vontatott hangon, hogy nagyobb nyomatékot adjon szavainak, hozzá tette: — Megirtam neki mindent, néhány sort Róza kisasszonyról is.

Zámi Miklósnak nem kellett magyarázni, hogy mi az minden. Kitalálta, de azt is tudta, hogyha ezt a mindent megirta „Kedves öregének", majd kap is onnan választ. A nagyapának az volt a legfőbb óhajtása, hogy csak e válasz megérkezéseig ne történjék semmi. Ez alatt ő valószinüleg valami hivatalos föllépést értett, mialatt minden jelenlevő, szerfölött feszeng, halk hangon beszél és senkisem talál kellő szót ahoz, a mit mondani akar.

Ha ezt értette, hát ilyesmi nem is történt. Igali Béla elutazott és Zámi Miklós tökéletesen meg volt győződve, hogy nem is fogja többé látni és semmi különös fontosságot nem tulajdonitott a sok emlegetésnek, melyben Igali Béla részesült a háznál. Az „öreg barát" majd kiadja a tilalmat.

Ez tavasz elején történt.

A tavasz vége felé járt már, és az öreg Zámi egy alkonyatkor épen a virágokkal bajlódott a kertben, mikor egyszerre valaki megáll mellette, mialatt ő egy ojtás foganatját vizsgálgatta. Vén ember volt az, csontos és szikár. Hófehér szakálla egészen elboritotta mellét, s egy hosszu élet tiszta lobogója gyanánt lengett. A mint az aggastyán oda érkezett hozzá, levette kalapját, s akkor egészen látni lehetett a vén főt, sima kopaszságában, a magas, viasz fehér homlokot, mely a szem fölött erősen kidomborodó oreszt alkotott. Halavány arcz volt, redőktől összevissza szántogatva, de nyilt, őszinte tekintet hintett szét rá verőfényt. És ezt az a szomoruság sem árnyékolhatta el, mely száj szélein ült. Felleg volt, mely mellett a nap is sugárzott.

Zámi Miklós fölemelkedett a rózsatő mellől, a mint egy ember ott megállt a közelében. Aztán megtántorodott, visszalépett: majd előre görnyedt, kinyujtva nyakát, s akkor reszketett ez az öreg fej, és remegett a kéz, mely majd a szemet árnyékolta el, majd a homlokot simitotta végig.

(Vége következik).

szorosan megtartandó határidejei iránt részletes javaslatot és pedig oly időben, hogy a szükséges intézkedést e részben, még a jövő tanév megkezdése előtt megtehessem.

Fővárosi ügyek.

— A népszámlálás eredménye. A főv. központi népszámlálási bizottság ma délután tartotta meg zárülését, melyen előterjesztetett a népösszeirás eredménye.

A főváros népességének meglepően nagy növekedését kitüntető összeállítást a következőkben közöljük:

Kerület:	Népesség. 1876-ban.	1880-ban.	Szaporodás 76-ról általában	1880-ra %-ban.
I.	23,800	26,070	2270	9·6
II.	21,115	22,349	1234	6·0
III.	20,318	22,655	2337	11·5
Buda:	65,233	71,074	5841	8·6(?)
IV.	24,838	26,629	1791	6·1
V.	27,320	30,566	3246	11·9
VI.	43,981	54,044	10,063	22·9
VII.	49,656	56,572	6916	14·0
VIII.	52,919	59,917	6998	13·2
IX.	24,489	27,209	2720	11·1
X.	6818	7446	628	9·2
Pest	230,021	262,383	32,362	14·0
Hajókon		353	353	
Budapest Összesen:	295,254	**333,461**	38,207	12·8

A bizottság a népszámlálás lefolyását és eredményét egy a belügyminiszterhez intézendő jelentésbe foglalta össze: e jelentésben kimondatik, hogy a mód, melylyel keresztül vitetett igen czélszerűnek bizonyult s a lakosság törvényszeretetének bizonyságául szolgál, hogy egyetlen rendőri közbelépés és kényszerösszeirás nem volt szükséges.

Sztupa György azon kérdést intézi az elnökhöz és a stat. hivatal igazgatójához, hogy azon számok, melyek a népesség szaporulatát mutatják, nem-e fiktivek; valóban Budapest lakossága-e azon 333 ezer, mely találtatott s ha igen, mi az oka azon rendkivüli tüneménynek, hogy Budapest lakossága 1870-től 80-ig, tehát 10 év alatt 50 ezer fővel szaporodott? Kijelenti különben, hogy a népszámlálás megbizhatóságában nem kételkedik.

Steiger Gy. elnök erre megjegyzi, hogy az összeirás ezen eredményét részint — s főkép — az időszak kedvezése okozta. Most az épitkezések megindultával számos oly ember van Budapesten, a ki télen valódi hazájában, vidéken tartózkodik, de ezeket állandó vagy nem állandó lakosokul sortrozni a jelen népszámlálásnak, mely csupán a bejelentési hivatal czéljaira volt rendezve, feladata nem lehetett. Különben a népesség születés és bevándorlás által folyton szaporodik s az elért számnak csak igen kis hányadát teszik azok, kik mint a „Zöldbe" költözött lakók kétszer irattak össze.

Körösy stat. igazgató hangsulyozza, hogy a népszámlálások teendője nem a jogi, hanem a tényleges lakosság megállapitása, mint ezt a statisztikai kongresszusok is kimondották. Az elnök által felhozottakhoz a népesség, az állandó lakosság szaporodásának csalhatlan jelei gyanánt felhozza, hogy bár 70-től 76-ig a szobák száma fővárosunkban majdnem megkétszereződött, mégis egy-két év óta az üresen álló lakások száma folyvást csökken, s egy év óta a lakbér ismét emelkedőben van. Különben konstatálja, hogy a születések száma is egy idő óta nagyobb a halálozásoknál. Hogy Pest rohamos fejlődéséről fogalmat adjon, a következő nagyérdekü adatokat olvassa fel, melyek Pest város s illetőleg Budapest száz éves népesedési mozgalmát tárják elénk u. m. Pesten volt 1776-ban 13,550 lélek, tehát annyi, mint egy közönséges mezővárosban; 1800-ban 30,000, 1810-ben 35,000, 1820-ban 48,000, 1830-ban már 65.000, 1840-ben 67.000, 1850-ben 83.000, 1860-ban 136.000, 1870-ben 230.000 és 1880-ban 262.000. Budán — mely csak csendesen halad — 1776-ban volt 21.000 lélek, 1830-ban 27.000, a 40-es és 50-es évek folytonos szaporodása után 1870-ben 54.000, mindig Ó-Buda nélkül, de ez a szám 76-ban 48.000-re olvadt le. Pest, Buda és Ó-Buda lakossága 1857-ben 175 ezret, 1870-ben 270 ezeret, 1876-ban 295 ezeret és 1880-ban 333 ezret mutat föl. Ha ezen polgári létszámhoz hozzá veszszük a katonaságot, ugy jelenleg Budapest területén 346,000 ember él.

E felvilágositások után a kerületi jelentések intéztettek el, majd a közreműködőknek köszönetet szavaztak s kölcsönös gratulációk közt az ülés véget ért.

— A fővárosi középitési bizottság mai rövid ülésén a tulnyomóan magánérdekü ügyek közül csak kettő emelkedik ki. A mérnöki hivatal bemutatta a Margit-hid jobboldali feljárójának kikövezési tervét, mely 21,123 forint költséggel elfogadtatott. A szintén margithidi jobboldali korlátterv hasonlóan jóváhagyatott. Ebből az alkalomból Rupp elnök szóba hozta, hogy a Margithidról Budára vivő ut az uteza keskeny voltánál fogva s a lánczhidról ide terelt nagy kocsi forgalom s a közuti vasut itteni elágazása miatt is a forgalom igényeinek nem felel meg, sőt veszedelmes. Inditványozta, hogy a főváros sajátitsa ki a hidnál az egyik szöglethárat s forditsa a területet az ut szélesitésére, mi egyhangulag elfogadtatván, pártoltatni határoztatott.

— A fővárosi adókivető bizottságok munkaprogrammja május hó 22-én: Az I—II. kerületi adókivető bizottság a krisztinavárosi adókötelezetek, a III. kerületi S-től végig, a IV. (belvárosi) kerületi az M, N, O betükkel kezdődő, a lipótvárosi első adókivető bizottság a K betüvel, a lipótvárosi második bizottság a V, W, X, Y és Z betükkel s a VII. kerületi adókivető bizottság a T, U, V, W és Z betükkel kezdődő felek tőkekamat adólajstromát fogja tárgyalni.

—

Dunaszabályozás. — május 21.

Ordódy Pál közlekedési miniszter, a dunaszabályozási enquet ma folytatott ülését, melyben az előző alkalommal emlitetteken kivül a közmunkatanács részéről: br. Podmaniczky Frigyes alelnök, a főváros részéről pedig Egert József mérnök, fővárosi biz. tag is részt vettek, megnyitván, — tárgyalás alá bocsátá a müszaki albizottság jelentésének folytatólag következő javaslatait, mely szerint javasolja az albizottság, hogy a soroksári zárgát hagyassék meg ideiglenesen a jelenlegi meggyengitett állapotában, hogy szükség esetében megnyittatván, az árvizeknek mellékfolyást engednessen; továbbá, hogy legfontosabbnak tartja és e végett a legmelegebben ajánlja a promontori ágnak mielőbbi, vagyis 5 kotrogép alkalmazása mellett 4½ év lefolyása alatt leendő kikotortatását, és pedig hogy a főváros mielőbbi biztonsága tekintetéből a Budapest és Promontor közti 1-ső szakaszban ajánlott mederbővités nem csupán ⅗, hanem a helyett inkább ⅘ részben haladéktalanul kikotortassék, későbbi időre fenmaradván annak megállapitása, hogy a teljesitett kotrások majdani eredményének és a fent előadott kivánalomnak megfelelőleg a soroksári zárgát helyébe minő és mily nagy nyilásu végleges mü készittessék el.

A promontori folyamágnak ilymérvü kikotrása és az egyéb ajánlott szabályozási munkák eszközlése kerülne az ide csatolt tervezet szerint összesen 6.041.750 forintba.

E javaslat felett hosszabb vita fejlődött ki. Bokody Lajos kir. államépitészeti főfelügyelő a 0 pont alatti kotrást elegendőnek tartaná 7 lábnyi mélységig, de oly széles mérvben, hogy a legnagyobb vizet levezethesse s illetve a jég dugulásokat meggátolja.

Nagy Dezső müegyetemi tanár szükségesnek tartja felemliteni minden későbbi félreértés kikerülése szempontjából, hogy az albizottság javaslata leszállitja ugyan a promontori ágban a viz szint és a fővárosra egyedüli veszélyes jégdugulások lehetetlenné tételére irányitvák, de a fővárosi meder keresztszelvényeinek viszonyaiban fekvő azon rendellenesség, mely szerint a 15—20 lábnyi vizeknél a főváros mellett egy különleges duzzadás észlelhető, megszünni nem fog.

Hyeronimi Károly államtitkár nem tartja szükségesnek az oly nagymérvü kotrásokat, mint az albizottság ajánl, csak azon elvet véli kimondandónak, hogy első sorban a jégdugulások elháritására szükséges kotrások ejtendők meg, mert ez az egyik czélja az albizottság által javasolt s általa is helyeselt bővitésnek; de a második czél, a nem veszélyes duzzasitott vizek levezetésének megfelelő mederbővitést, mint czélszerüségi és hasznossági kérdést elkülönitené az elsőtől t. i. a szükségestől. Egyszersmind kijelenti s jegyzőkönyvbe vétetni kéri, hogy ő a soroksári gátnak megnyitásától nemesak nem várja a főváros javát, de erős meggyőződése, hogy sokkel nagyobb veszélyt hoz rá. Ha bekövetkezik egy oly év mint legközelebbi volt. midőn, 1838-ban is, két zajlás állott be, csakhogy 1879/80-ban azon különbséggel, hogy a felső Duna csak Komáromig zajlott, mig 1838-ban zajlott egészen Földvárig, ha egy ily év bekövetkezik azon idő alatt mig a promontori ág kikotortatik s ez esetben a soroksári gát az első zajlás alkalmával megnyittatik, akkor beállhat a második esetnél azon katasztropha, melytől szeretné megvédeni a fővárost.

Boros Frigyes kir. tanácsos azt tartja, hogy a netán beállandó első veszély előtt csak azért, mert bekövetkezhet a második zajlás, a zárgátat fentartani nem lenne tanácsos; csak a végveszély esetére szolgál óvószerül a zárgát megnyitása s ily esetben az tovább ott nem hagyható; reményli azonban, hogy ez nem fog bekövetkezni s mindinkább remélhető lesz ez, ha a promontori kotrások jobban-jobban előre haladnak.

Szóltak még a kérdéshez Földváry alispán, ki a zárgát azonnali eltávolitását óhajtja, továbbá Egert, Zsigmondy, Házmán, Podmanitzky, kik Borost pártolták, Szojka és Kerndl, kik Hieronymit pártolták, melyek után elnöklő miniszter összevetvén a hallottakat, a tárgyalás alá vett kérdést szavazás alá bocsátja, melyre nézve az enquete nagy többsége az albizottság javaslatát egész terjedelmében elfogadja.

Zsigmondy Vilmos az enquete nevében azon kérést intézi a miniszterhez, hogy a javasolt munkálatokra a pályázatot még e napokban, még mielőtt a törvényhozás a kért összeget megszavazná, kiirni sziveskedjék, hogy mire a költség folyóvá tétetik, a pályázatok beérkezzenek; mert az iránt nem forog fenn a legkisebb kétség sem, hogy a szabályozási költséget az országgyülés folyóvá teendi, már pedig égető szükség a munkálatokat még a nagy vizállás mellett néhány hét mulva megkezdeni.

Ordódy ismeri a sürgős szükségét a szabályozásnak, érzi azt az egész ország s nem is fog késni részéről saját felelősségére mindazt megtenni, a mi lehetővé teszi, hogy mire a törvényhozás a szükséges költséget megszavazza, akkora az épitkezésekre a pályázatok már beérkeztek. Ez f. é. jun. közepére várható is. (Hosszantartó éljenzés.) Ezzel az ülés mára befejeztetett.

Törvényszéki csarnok.

—

A tévedés tragoediája.

A legritkább jogi esetek egyike foglalkoztatta ma a budapesti kir. fenyitő-törvényszéket.

A tanácsban, mely a fenforgó ügy felett itélt, a törvényszék alelnöke, Kriszt János elnökölt, szavazó birák voltak Matavovszky és Sárközy Zsigmond. Mint közvádló a törvényszéki ügyész Séllyei Sándor szerepelt, védő volt Dr. Győrffy Gyula ügyvéd. Az eset a következő:

Mult évi májushó 24. és 25-ike közti éjjelen Sonnberger Henrik bécsi születésü 39 éves gépész a Ganz-féle gyárban neje és Klantschnigg Antonia kiséretében a Budán a kapás-utcza 360. szám alatti lakására tért haza. A lakás kapujától pár lépésnyire Sonnberger két gyanus egyént pillantott meg, kik egy nagy fekete kutyától kisértetve a ház viszonyait puhatolni látszának. Sonnberger közelebb ment a gyanus egyénekhez s miután kérdéseire ezektől választ nem kaphatott, kinyitá a ház kapuját s szobájába tért, melynek ablakán át figyelemmel kisérte az utczán levő két egyént. Alig egy negyed óra elteltével ez egyének egyike Sonnberger lakásának ablaka alá ment s az ablaktábla egyik szárnyát kifeszitení iparkodott. Sonnberger látván, hogy tolvajokkal van dolga, nejét az ugyanazon ház első emeletén lakó Burda Mátyás gépész barátjához küldé azon kérelemmel, jönne segélyére, mivel lakásába tolvajok akarnak betörni. Ezalatt a tolvajok a ház kapuja elé mentek s ott álkulcsokkal a kaput kinyitni próbálgatták.

Midőn Sonnbergerné Burda lakásához ment ez már mélyen aludt. Az asszony felkölté s kérésére, ugy a mint az ágyból felkelt, Sonnbergerék lakására ment. Sonnberger a sötét konyhában állott, midőn Burda belpett, Sonnberger kétszer kérdezte, hogy „ki az?" de feleletet nem kapván azon hiszemben, hogy a belépő a tolvajok egyike, felkapta a konyha asztalába fekvő késts azt oly erővel döfte Burda oldalába, hogy ez a szenvedett sérülés következtében harmadnapra meghalt.

A zavar, mely ezen szerencsétlen kimenetelü tévedést követte leirhatatlan. Sonnberger látván, hogy a tolvaj helyett legjobb barátját szurta le, iszonyuan jajveszékelni kezdett, segély után kiabált, majd felvezetve barátját lakásába hideg borogatásokat rakott sebére. Innen az utczára rohant, a tolvajok a házon belül támadt zaj által elrettenve épen távozni készültek, midőn Sonnberger megragadta s egy darab ideig fogva tartotta őket, mignem ez utóbbiak kezei közül kibontakozva, szökésben kerestek menedéket.

Vádlott Sonnberger Henrik beismeri tettét, azonban azt azon meggyőződésben követvén el, hogy tolvaj az, ki Burda személyében a lakásba tolakodott és ezen meggyőződésében még az által is megerősittetvén, hogy „ki az?" kérdésére Burda feleletet nem adott, tettét a büntethetőség körén kivül esőnek tartja, mert a megtévesztett egyén sérelmezése a jogos védelem határa közt történt.

A kihallgatott tanuk valamennyien megerősitik az itt előadott ténykörülményeket s különösen igazolják azt, hogy vádlott az elhunyt Burda Mátyással a legjobb baráti viszonyban élt s köztük soha a legcsekélyebb viszálkodás sem fordult elő. Ezen vallomásukra a tanuk meg is hiteltettek.

A megölt Burda özvegye az elnök azon kérdésére, vajon kiván-e valami költséget magának megállapittatni, azt feleli, hogy nem fogadhat el attól semmit, a kinek keze férjének vérével van beszennyezve.

Séllyei kir. ügyész vádbeszédében mindenekelőtt azon kérdést veti fel, vajjon jogos volt-e azon védelem, melyet vádlott a képzelt támadó ellen alkalmazott? Ezen kérdésre az ügyész tagadólag válaszolt, mert a kényszer jogának alkalmazhatása csak az egyébként el nem hárithaló szükség nyomása alatt engedhető meg, vádlottnak a puszta vélt betolakodás pedig erre jogot annyival kevésbbé adhatott, mert az nem volt oly rögtönös és közvetlen erőszaktól kisérve, mely minden más eltávolitási mód igénybe vehetését kizárta volna. Vádlott felismerési körét a tolvajra mutató jelek elhomályositották és e miatt a belépő egyént egy képzelt tolvaj személyével összezavarta ugyan, de nem volt zavarodott a vélt támadás visszavetésének eszközére nézve, mert minden más rendelkezésére állott védelmi mód megkisértése nélkül a vélt betolakodó tehetetlenné tétele végett határozottan erőszakot választott és alkalmazott, ily erőszak pedig jogos védelem keretébe szoritható nem lévén, vádlott ténye büntetőjogi megtorlás alá esik. Kéri a vádlottat az emberi halált okozott sulyos testi sértés büntettében bünösnek kimondani.

A védbeszéd meghallgatása után a törvényszék visszavonult s beható tanácskozás után vádlottat a jogos önvédelem tullépése által elkövetett emberhalált okozott sulyos testi sértésben bünösnek mondja ki, s őt az itélet jogerőre emelkedésétől számitandó 6 heti börtönre itélte. Az ügyész ez itéletben megnyugodott, a vádlott felebbezett.

KÖZGAZDASÁG.

—

Az orsz. gazdasági egyesület ötven éves jubileuma.

Társadalmi közéletünk sokkal fiatalabb még, semhogy az oly ünnepély, minőt az országos magyar gazdasági egyesület ma ül, a megszokott dolgok közé tartózhatnék. Valóban azon társulatek és egyesületek között, melyek ma hazánk magyarosodásának és müvelődésének előmozditásán másmás irányban már más eszközökkel fáradoznak, nincs egyetlen egy sem, melynek alkalma lett volna ötven éves fennállásának emlékünnepét megülni. Az országos gazdasági egyesület a már nagy számra gyült társak között a legelső, melynek e szerencse jutott . . . Létének kezdete immár egy fél évszázadra nyulik vissza, — és létének kutfejénél Széchényi Istvánt látják mint alkotót. — Az ő hatalmas keze hozta létre az egyesületet, az ő szelleme lehelt belé életet, az ő lankadhatlan buzgalma és hazafisága adott lendületet működésének, ugy hogy az lépésről lépésre erősbödve és gyarapodva évtizedeken tartó életrevalóság anyagát szivhatta magába. És ma, midőn öt évtized után, az egyesület visszatekint multjára és létének kezdetére, megelégedéssel elmondhatja magáról, hogy hazánk közgazdasági fejlődésének történetében joggal jelentékeny helyet igényelhet.

És mi van irva közgazdaságunk történetének azon lapjára, melyet az országos gazdasági egyesület magáénak nevezett? Valóban a kérdésre nehéz volna röviden megfelelni. Ezen egylet volt tagadhatatlanul az uttörő a gazdasági társulás termékeny mezején. Az ő vonzó példájának nyomán indult meg a társulási mozgalom országszerte a közgazdasági tevékenység minden ágában. — Az egyesület czéljának elérésére irányzott törekvés annak körébe vonzotta a legfényesebb és legtekintélyesebb nevü férfiakat s ezen erőknek összeműködése nem maradhatott üdvös eredmények nélkül, sem gazdasági, sem társadalmi és országászati szempontból, sőt midőn a hazára nehéz napok borultak, s közélet minden utja el volt zárva a nemzet előtt, a gazdasági érdekek iránti szerény eszmecsere tüzhelyénél — a jobbra fordulás reményének lángja is folyton ébren tartatott. Voltak idők, midőn a nemzeti közélet majdnem teljesen szünetelésre volt kárhoztatva; ezen időkben az egyesület eredeti czéljáan messze tulható nemzeti feladatok valósulásának eszköze lett; az önbizalom, az önczélu nemzeti lét tudata, ha nem közvetlenül, legalább közvetve az egyesületben nyert tápot, ahol komoly férfiak komoly hazafiui munkára találkoztak. Volt olyan kora is, midőn bár rövid időn az egész magyar időszaki sajtó elnémult; ez időben az egyesület közlönye volt az egyetlen magyar lap, mely áthidalta az eltemetve hitt nemzeti multat — a jövővel.

De nincs szándokunk az egyesület történetét megirni, nem lehet szándokunk az egyesület viselt dolgait csak futó vázlatkép is előadni. Hanem egy nagy horderejü észleletet még sem szabad hallgatással mellőznünk. Ha végig tekintünk az egylet félszázados multján, mely egyszersmind nemzetünk ébredésének multját is visszatükrözi, — azt tapasztaljuk, hogy valahányszor a nagy nemzeti feladatokra irányuló cselekvés hullámai leapadtak, valahányszor a politikai küzdelmekbe belefáradt, ugy a küzdelmek teréről erőszakosan leszoritott tetterő pihenésre vagy visszavonulásra volt kárhoztatva, — ez egyletben — mind a közgazdasági czélokra irányuló közegeknek egyik legjelentékenyebb typikus egyedében — pezsgő uj élet kezdett nyüzsögni. — „Megmozzant benne az élet", mint költőnk mondja . . . és ezen társadalmi mozgásban a nemzeti tetterő uj erőforrást nyert. — Igy az egylet keletkezéséről — mely politikailag egészen meddő korra esik — egy évtizeden át növekedő lendülettel mozgott az egyesület kebelében a gazdasági tevékenység — mig a társadalmi erő annyira megizmosodott, hogy a negyvenes években nagyobb keretü és messzebb horderejü nemzeti akczióra képessé lehetett. — És midőn a szabadság harcz után beállott katasztrofa egész politikai életünket megsemmisitette, az ötvenes évek alatt ismét a gazdasági egyesületben és a rokonirányu egyletekben ütött tanyát a nemzet előbbre vitelére törő hazafiui szellem. Ez időben „szép napokat élt az egyesület" irja az egylet historiográfja; és valóban oda fejlődött az ügy, hogy az ötvenes évek végén a nemzet gazdasági és még politikai törekvéseiben is annyira „egy" volt, mint talán soha az előtt . . . Ugyanez ismétlődött a provizorium idejében . . . ugyanaz ismétlődik — napjainkban.

Valóban nem is lehet másképen: örökké igaz az Antaeusról szóló mese. Valahányszor a nemzet a politikai légkörbe felkapatva a földre sujtatik, az anyaföldből uj erőt nyer. A politikai létnek anyaföldje a gazdasági erő. Ennek fejlesztése adand csak biztos alapot a politikai czélzatok és konspirácziók megvalósitására.

De hagyjuk ez elmélkedéseket! hiszen ma ezeknek tudata már a levegőben van, magunkba leheljük a nélkül, hogy sejtenők, és aszerint cselekszünk a nélkül, hogy az indokokról magunknak számot adnánk.

De ha az áll, akkor valóban nem lehet elég sulyt fektetni az oly társulati közegekre, a minő maga az országos gazdasági egyesület. A dolgok mai helyzetében, midőn a politikai közélet teljesen elposványosodott, a nemzet a társadalmi tényezőktől s ezek közegeitől (melyek közt a gazdasági egyesület kardinális helyet foglal el) várja és várhatja a nemzet életerejének regenerálását.

A gazdasági egylet e jubileuma által befejezett fél század alatt még nem játszotta le szerepét, sőt nagyobb, hatalmasabb és jutalmazóbb szerepre van hivatva. — Azon uj mozgalom, mely az egyesület kebelében mutatkozott, s mely egész szerkezetét, mint a feszülő gőztől hevitett kazánét megrengeti, nem véletlen. A nemzet az utolsó évtized politikai evolucziói által földre van sujtva, ép ugy mint a harminczas vagy ötvenes években; a gazdasági erőgyüjtés szükségességét érzi mindenki és oda fordul a nemzeti tetterő, ahonnan ezt várnia lehet és kell.

Ezért az egylet, mely immár multtal bir, nagyobb szabásu feladatok küszöbén áll . . . A mostani jubileum ugy hiszszük forduló pontot képez az egyesület életében . . . Forduló pontot nemesak azon értelemben, hogy az utóbbi évek szerény működésének agályát ismét a dagálynak kell felváltani, hanem azon értelemben is, hogy az eddigi működésnek irányt is kell változtatni, mivel hogy egész gazdasági rendszerünek megköveteli az irány változtatást.

Magyarország nem állhat meg többé az extensiv gazdálkodás terén, hol az uj világrészek elementaris erejü versenyével kellene megküzdenie: intensiv gazdálkodásra kell térnie, — s ezt csak az által érheti el, ha mezőgazdaságát is épugy, mint egész nemzeti munkáját az indusztrializmus szinvonalára emeli . . . .

Eddig is nehezen állhatták meg a tért, pedig csak egy hemiszferának az északi félgömbnek termelésével kellett mérkőznünk . . . . . Ma már versenyre lép a másik hemiszfera is; — ezentul évenkint nem egy aratással, hanem két aratással szemben kellene a világ piaczán versenyeznünk . . . Ez több mint a mire szervezetlen mezőgazdaságunk képes.

A gazdasági egyesület mottója: „Hozzunk mezei gazdaságunkba mielőbb helyes arányokat" . . . E mottonak jövendőre igy kellene hangzani: Hozzunk „nemzeti gazdaságunkba mielőbb helyes arányokat". . .

Mudrony Soma.

Az országos magyar gazdasági egyesület története keletkezésétől az 1876-dik évig.

Ily czim alatt jelent meg egy érdekes munka az igazgató választmányi megbizásból. Irta Galgóczy Károly, kiadja az országos magyar gazdasági egyesület. A czimzett történelmi mü az Országos gazdasági egyesület ötven évi fennállása megünneplésének alkalmából készült. De azért nem egyszerü ünnepi mü ez, hanem okmányolt tömör összeállitása az egyesület keletkezésének, viszontagságainak és különböző irányu működése közt elért fejlésének. Bevezetésül érinti szerző azon törekvéseket, a melyeket a kormány 1766-tól fogva a gazdasági egyesületeknek országszerte létesitése körül buzgó igyekezettel, de csekély eredménynyel kifejtett. Az állandóság vivmányára legelsőbb a most ünneplő országos egyesület tett szert. Ennek legelső keletkezése 1826-ig, az ekkor Pozsonyban volt országgyülésig nyulik vissza, a mikor a lóverseny-egylet eszméjében lép fel: de még csak rendszeres szervezet nélkül. Ily alakban jön át Pozsonyból Pestre, a hol az 1830 junius 11-én tartott alakuló közgyülésen „Állattenyésztő társaság" czime alatt nyerte első szabályos szervezetét. És innen indul ki a fenállás ötven éves korszámitása.

Szerző az egyesület eddig letelt életében négy korszakot különböztet meg; első: a keletkezés korszaka 1830-tól 1834—5-ig; második: a kifejlés 1835—6-tól 1848-ig; harmadik: az 1848—9-diki események folytán beállott ideiglenesség, 1849-től 1857-ig; negyedik: az ujra éledés és az uj rendszeres tevékenység. A 12 nagy nyolczadivet haladó munka e korszakok szerint oszlik négy szakaszra, az utolsó szakasz ismét két megkülönböztetett részre, t. i. az alkotmányosság előtti és alatti időre, mely megkülönböztetés szerint a müködés jellege is lényegesen különbözik.

Érdekes figyelmet törekszik forditni szerző különösen az első időkben szereplő egyének feltüntetésére. A pozsonyi lóverseny, illetőleg pályafutási társaság első megpendítői voltak: gróf Eszterházy Mihály, gróf Széchenyi István és báró Wesselényi Miklós, a kikhez csakhamar gróf Andrássy György gróf Eszterházy Károly, b. Orczy Lőrincz és gróf Pejacsevich Péter, — majd gróf Károlyi Lajos és báró Wenckheim József járultak. Az 1830. junius 11-diki alakuló gyülés Pesten gróf Festetics Imre elnöklete alatt tartatott. Ekkor b. Orczy Lőrincz aradi főispán választatott az egylet elnökének „hivatalos dolga miatt jelen nem létében"; minthogy azonban ő az elnökséget elfoglaltatása miatt el nem fogadta, ez okból másnap a választmány gróf Széchenyi Istvánt kérte meg a jövő közgyülésig elölülnek. Igy lett ő az egylet első elnöke. Titkárul gróf Andrássy György választatott, a ki egész 1836 novemberig vitte a hivatalt. Jegyzők már előzőleg 1827-től kezdve Döbrentey Gábor és Kisfaludy Károly voltak. 1831-ben gróf Széchenyi István az elnökséget b. Orczy Lőrinczek engedte át, a ki ezt ekkor el is fogadta, de 1832-ben ismét leköszönvén, utána gr. Keglevich László következett, mellé alelnökül gróf Károlyi Lajos választatván. Kisfaludy Károly meghalván, Döbrentey leköszönvén, jegyzők 1831-ben Berta Sándor és Tasner Antal lettek.

Legelső forrásai az egyesület történelmének a lóversenyekről szerkesztett ugynevezett „gyepkönyvek". Ezek elsője 1827-ben, a szerző megnevezése nélkül (de köztudomásilag gr. Széchényi Istvántól) jelent meg; — második 1828-ról gr. Széchenyi Istvántól és Döbrentei Gábortól, — harmadika 1829-ről ugyanazoktól való, mire az 1830-diki már gróf Andrássy György és Döbrentey Gábor szerkesztői nevét viseli homlokán, 1830-tól kezdve egyes jegyzőkönyvek s más okmányok is vannak az egyesület birtokában. Az egyesület állandóságának első anyagi alapja 1832-ben, a mostani Köztelek telkének, a rajta volt majorházzal együtt, gr. Károlyi Györgytől megszerzése által, vettetett meg. Ez időben az egyesület müködése meg kizárólag a lófuttatások, versenyek, egyéb állatkiállitások körül központosult s ez állatmutatások helyiségeül szolgált a köztelki major. Apránként ment át a figyelem a gazdasági gépekre, még nem 1835-ben az egyesület müködésével az összes mezőgazdaságot felkarolta, s egyuttal „Gazdasági egyesület" czimet is fölvette.

Szerző különben a közügyeinkre igen fontos s tagadhatatlanul nagy befolyásu egylet történelmét a következő külön tétel czimek alatt tárgyalja: I. Szakasz: 1. Legrégibb nyomok Magyarországon a gazdasági egyesületi téren. 2. Az országos magyar gazdasági egyesület keletkezése. 3. Az 1830. junius 11-én tartott alakuló közgyülés határozatai. 4. A szervezetten megalakult egylet első tagjai. 5. Az egyesület legelső választmánya. 6. Az első müködés tényezői és eredménye. 7. A tovább fejlés mozzanatai 1831. és 1832-ben. 8. A köztelek megvásárlása. 9. Az első alapszabályok 10. 1833. és 1834. — Készület az 1835-diki tovább fejlő alakulásra. 11. Az egyesület pénzereje 1830-tól 1835-ig. — II. Szakasz: 12. Gazdasági egyesület czimének felvétele s uj átalakulás az 1835. jun. 8-diki közgyülésen. 13. Az 1835. jun. 8-diki közgyülésen történt választások eredménye. 14. Uj tagsági aláirások iránt tett intézkedések. 15. 1836. Az átdolgozott uj alapszabályok. Sok tag féltékenysége a versenyek háttérbe szoritása miatt. Pályázat a titoknokságra. 16. A titoknoksági pályázat eredménye és a választás. 17. Gazdasági tudósitások, a gazdasági egyesület első folyóirata. 18. Az egyesület több irányban megindult müködése. 19. Az 1839. és 1840-dik évi életbe vágó változások, elválás a verseny-egylettől, ezt követő határozatok s intézkedések. 20. Az egyesület nagykoruságra jutása. 21. Főherczeg József az egyesület első pártfogója. 22. A végalapszabályok s visszapillantás az 1840 dikiekre. 23. Az egyesület elnöksége és hivatalkara. 24. Az országos szőlőiskela. 25. Pályakérdések s azok eredménye. 26. Jószágismertetések. 27. A Magyar Gazda, az egyesület heti közlönye. 28. A mezei naptár és a Gazdasági kis tükör. 29. Könyvtár és minta gyüjtemény 30. az országos központi faiskola és a gyümöles-tenyészeti jutalmak. 31. Szakosztályi vitatkozások, közgyülési emlékbeszédek és értekezések. 32. Kiállitások, biralatok és szakversenyek. 33. A müködésnek még némely, eddig nem emlitett neme. 34. Fiók-egyletek s azok képviseltetése. 35. Hivatalos érintkezés a külföldi rokon egyesületekkel. 36. Az országositásra törekvés, az azzal kapcsolatos ezmék és annak eredménye. 37. Törvényhozásra vonatkozó előterjesztések és törvényjavaslatok. 38. Az országositás meghiusulására következett müködés. Gazdasági tanintézetek. 39. A köztelek első kiépitése. 40. Rövid visszatekintés és az egyesület gyülései. 41. Az anyagi erő s a tagok számának szaporodása. 42. Az 1847-ik évi összeütközések és zavarok. 43. Az 1848. junius 2-diki tisztválasztó közgyülés eredménye. — III. Szakasz. 44. Közvetlen a polgárháboru alatt és után 1849—50-ben 45. az egyesület vagyonállása és jövő müködési tervezete, a kormányhoz, 1850-ben tett bizottsági előterjesztés szerint. 46. bizottsági müködés 1850 folytán és 1851 első felében. 47. Az 1851. julius 9—10-iki választó közgyülés eredménye s a reá következett felsőbb rendelet. 48. A bizottság müködése 1851-től 1857-ig. 49. A gazdasági lapok. 50. A m. gazdasági egyesület által 1857-ben rendezett országos kiállitás. — IV. Szakasz: 51. Az egyesület uj alapszabályainak megerősitése és az 1857. nov. 16-iki közgyülésből kifolyt uj szervezkedés. 52. Megszámolás. 53. Korjelemzés s az egyesület erőszaporodása. 54. A tevékenység uj kerete s beosztás. 55. Történelmi adatforrások. 56. Személyzeti dolgok. 57. Uj pályakérdések és az azokkal kapcsolatos irodalmi müködés. 58. Magyarország föltani leirása és jószágismertetések. 59. Az országos magyar gazdasági egyesület emlékkönyve. 60. Gazdasági kis tükör, az ismeretterjesztésre még eddig nem emlitett egyéb müködés és a felolvasások. 61. Istvántelek. 62. Közgazdasági s statisztikai müködés. Emlékiratok, fölterjesztések a vélemények. 63. A magyar földhitelintézet keletkezese. 64. Különösen a kereskedelmi forgalmat es ipart erintő mozzanatok. 65. Földmivelési, jószágrendezési és gazdasági számvetezési szakosztály. 66. Az állattenyésztési szakosztály és a törzskönyvezés. 67. A régi országos szőlőiskola és az uj mintaszőlőtelep s ezzel kapcsolatban az uj faiskola. 68. Főbb mozzanatok a szőlőszeti s kertészeti szakosztálynak, a szőlő- és faiskolán, ugy a képezdén kivül tett működése körül. 69. Az erdőszeti szakosztály s a gazdasági fatenyésztés. 70. Selyemészet és méhészet. 71. Gazdasági gépészet és épitészet. 72. Kiállitások és versenyek. 73. 1865-dik évi fontos kiállitás, 74. Alapvagyon-szaporulat, hazafias hagyományok és a könyvtár. 75. Gróf Károlyi Lajos hagyatéki alapitványa. 76-tól 79-ig, 1867—1872. 80. a köztelki palota három emeletessé kiépitése. — 81. 1873. 82. 1874-től 1876 május 31 ig. 88. Istvántelki földmives- és kertésziskola. 84. Rövid visszapillantás.

A székes-fehérvári orsz. gazda-kongresszus végrehajtó bizottsága

ma délután gyülést tartott a Köztelken. Számosan jelentek meg e gyülésre a fővárosi és a vidéki tagok közül. Mintegy 25-en voltak jelen.

Dessewffy Aurél gr. elnök megnyitván az ülést, üdvözli a vidékről megjelent bizottsági tagokat. Jelzi a mai ülés tárgyát, t. az elnökség jelentését az eddigi müködéséről s határozatokat a jövő müködésre vonatkozólag. Kéri a jelentés felolvasását.

Lederer Sándor, a bizottság jegyzője felolvasta az elnöki jelentést, a melyből kiemeljük a következőket:

A bizottság első sorban oda kivánt hatni, hogy az országban minél több gazdasági egyesület létesüljön. Nem érte el azonban a kivánt eredményt, mert ma is még 17 megye nélkülözi az ily egyesületet. De nem csoda, mert egy év alatt lehetetlen volt legyőzni a nagy indolenciát, a mely a közönségben gyökeret vert. Örömmel konstatálja azonban a jelentés, hogy a felszólitására alakult egyletek teljesen megfelelnek müködésükben a kitüzött czélnak. A képviselőházhoz beterjesztett emlékirat is eredményes volt, a mennyiben azt a ház közgazdasági bizottsága beható tárgyalás alá vette, s az azokban felhozottak méltánylásra találtak, s a kivánalmak teljesitve is lesznek a körülményekhez képest. Többet várni nem lehetett, hiszen évtizedek hiányát kellett ily rövid idő alatt orvosolni.

Reméli azonban az előterjesztés, hogy az eddig elért siker nagyobbodni fog.

Áttérve a tervezett gazdák-szövetségére, az előtenyésztés megemlékszik az ez irányban folytatott tárgyalásokról. Ez alkalommal köszönetet szavaz az orsz. gazdasági egyesületnek, s annak érdemdus alelnöke; Korizmics Lászlónak, a ki daczolva általános részvétet keltő szembajával, az ügynek oly buzgó harczosa volt hogy a szövetség ma már megalakultnak tekinthető.

A szinten tervbevett mézőgazdasági szakszövetkezetek is alakulóban vannak, a melyeknek létesitése a központi testület feladata.

Az országos értekezlet kimondá, hogy a gazdák évenkint szövetségi gyülést tartsanak. A megalakult szövetség folytán ez ma már más módon ugyan, de lehetséges, s ez által vélt a bizottság megfelelni feladatának.

Dessewffy Aurél gr. megjegyzi, hogy azért hivta össze a végrehajtó bizottságot, hogy a saját eljárásáról jelentést tegyen, s ezzel ugyszólván elnöki tiszte megszünt, s óhajtaná, hogy társelnöke: Zichy Jenő gr. foglalná el az elnöki széket, miután reméli, hogy ő mint uj és friss erő, ujabb életet fog adbatni a bizottság müködésének. Jelenti egyuttal, hogy a képviselőház közgazdasági bizottsága tárgyalta a végrehajtó bizottság beterjesztését, annak egy részét elfogadta s az őszi ülésszak alatt elő fogja a háznak terjeszteni. Felhivja egyuttal a bizottság tagjait, nyilatkozzanak, hogy jövőre mi legyen a bizottság müködési programmja.

Zichy Jenő gr. kijelenti, hogy szükségesnek tartja egy központi bizottság fennállását még pedig mezőgazdasági tanács formájában. Kimondatni kivánja azért, hogy a végrehajtó bizottság, — a mely mandatumát a kongresszustól nyerte — tartsa meg ezt addig, a mig az általa meginditott mozgalom eredményes lesz. Fájdalommal veszi észre azonban, hogy sok kongresszusi határozatról, annak stádiumáról ez idő szerint szó sincsen. Az ügy hallgat.

Radó Kálmán kifejezi köszönetét a végrehajtó bizottság elnökségének, a mely többet tett, mint a mennyit a gazdaközönség a sz.-fehérvári kongresszus eredményétől várhatott. — 1867 óta ez a lefolyt országgyülési cziklus volt az első, a mely figyelembe vette azt, hogy Magyarország agrikultur állam, s a mezőgazda ágaért tett is valamit. Ennek érdeme Dessewffyt, Széchényi Pált és Zichy Jenőt illeti. — A bizottság jövő müködését illetőleg nem akarja kimondatni, hogy megbizását leakarja tenni. Ez nincsen is az elnöki jelentésben. Méleménye szerint addig, a mig megbizatásához képest teendőit be nem végzi, s mig erről jelentést nem tesz a kongrest össze nem hivja, mandatumát letennie nem lehet, müködését folytatnia kell. A tegnapi szövetkezési értekezlet azonban biztositékot nyujt arról, hogy a szövetkezés tökéletesen megfelel a kongressus czéljának, s nem maradt más hátra, s ezt reméli is szóló, hogy a végrehajtó bizottság által összehivandó kongressus elfogadja a tegnap tárgyalt szövetkezést, mert igy többet lehet tenni, mint akárhány kongressussal. Nem tagadja ugyan, hogy az orsz. gazdasági egyesület iránt nagy a bizalmatlanság, mert nem felelt meg mostanság eléggé feladatának, de épen e szövetkezés által reméli, hogy felfrissült erővel fogja kezébe venni az ország gazdasági ügyeit. Zichy Jenővel szemben megjegyzi, hogy a kongressus határozmányainak sok detail része van függőben, de elejtve egy sincs.

Dessewffy hasonló értelemben kijelenti, hogy miután a közgazdasági bizottság még nem terjeszthette be a házhoz a operatumot és arra vonatkozó határozatát, nem is mondhatunk elejtettnek egyetlen részletet sem.

Gr. **Károlyi** Sándor azt ohajtaná, hogy addig ne hivássék össze a III. orsz. kongresszus, a mig a törvényhozás határozatai alapján állást nem foglalhat a végrehajtó bizottság. Egészen osztja Rado nézeteit, a melyben a kongresszusok ideáját tökéletesen azonositva látja a szövetség megalakulásával, s ezt a III. kongresszuson ki is akarja mondatni Megpenditi itt szóló a vándor-gyülés eszméjét.

Korizmics László: A fehérvári kiállitás alkalmi tény volt, a mely felfokozta az érdeklődést mezőgazdaságunk iránt. Az ekkor tartott kongresszus alkalmi volt, a mely csak addig élt, a mig létezett. Ma már nem létezik. Ha a bizottság annak akar beszámolni, akkor ugyanannak kellene összejönni. Ha más elemekből áll, akkor már nem az a kongresszus. Nézete szerint a végrehajtó bizottság teljesen megfelelt feladatának; addig várni a beszámolással, a mig a határozmányok sikerre vezetnek, akkor eshetőleg 10 évig is kellene várnunk. Ez a bizottság megtette azt, a mit a fehérvári kongresszus reá bizott. — A mi a Radó szemrehányását illeti, kijelenti, hogy a magy. orsz. gazdasági egyesület tevékenységét a csekély részvét bénitja meg, s még az a kevés tag nagy része sem teljesiti kötelességét, a mi az egyesület pénzügyeire van káros hatással. Ezer tagja van ennek az egyesületnek. Mi ez? Midőn lehetne 10 ezer! Tessék Magyarországnak ezt az országos egyesületet ugy pártolni, a mint azt Magyarország tehetné, akkor nem lehetne panasza senkinek. Ha van az jelenleg, annak nem az egyesület az oka, hanem a részvétlenség, a mely az egyesület kezeit megbénitja. (Helyeslés.) Ne forgácsoljuk szét erőnket, ne bizzuk ügyünket ötletszerü felszólalásokra, hanem munkálkodjunk egyöntetüen, és együtt, s akkor bizalmatlanságra oka senkinek sem lehet. Eddig is megtett különben az az egyesület mindent a gazdaság érdekében; ha eredménye nem volt, az a törvényhozásban keresendő. — Azért kell egyesiteni erőnket.

Melczer Gyula előtte szólónak azt a vélekedését, hogy a sz.-fehérvári kongresszus csak véletlen és alkalomszerü volt, a nélkül, hogy az iránt valami obligóban volna ez a bizottság, nem osztja. Sokszor ily véletlennek köszönhetők nagy események. A mi a pártoláshiányt illeti, minden erőből keresztül kell vinni a vidéki egyletek megalakitását, mert innen nyeri az erőt a központ.

Okolcsányi Dénes köszönetet szavaz a bizottság müködéseért, de nem elégszik meg a müködés eredményével. Azért, mert a képviselőház hosszu időn keresztül napirenden tartotta a felterjesztést, a nélkül, hogy határozott volna valamit — köszönetet a törvényhozásnak nem szavazhat. A mi a további müködést illeti, szükségesnek tartja a III. kongressust összehivni, s e tekintetben nem osztozik Korizmics nézetében. A kongressus összehivását azonban nem kivánja sürgetni, s óhajtja, hogy jó eleve tudassa az elnökség a kongressus tagjaival a napirend tárgyait.

Dessewffy Aurel gr. egyéb tárgyát a kongresszusnak nem képezi, mint a végrehajtó bizottság jelentését a reábizott teendők elvégzéséről.

Nedeczky figyelmeztet a székesfehérvári kongresszus egy határozatára, a mely kimondja, hogy a kongresszus minden évben összehivandó. Tehát a felett nem lehet beszélni most, hogy a végrehajtó bizottság müködése meddig tart. Addig, a mig a kongresszus összehivatik. Ő szivéből kivánja, hogy a szövetkezés létrejöjjön, s epen azért a kongresszus összehivását szükségesnek tartja. A szövetkezés iránt a vidéken tapasztalt bizalmatlanság okait fejtegetve, szóló kijelenti, hogy pl. egyik oka ennek az, miszerint a képviselőház a kongressus által kivánt ½% adót nem vitte keresztül, a mely a vidék pénzügyi állapotán volna segitendő. Ezért kell egy uj kongressust összehivni, a mely sürgesse a sz.-fehérvári pontozatok végrehajtását. E nélkül nem hiszi, hogy a meginditott szövetkezési üdvös mozgalom eredményre vezethetne legalább a vidék érdekeltsége az iránt fölébredni nem fog.

Mokry Sámuel: példátlannak tartja a történelemben azt, hogy egy év alatt két nagy lépés tétessék oly fontos ügyben, mint egy ország tespedő mezőgazdaságának felélesztése. Egyik volt a székesfehérvári kongresszus, a mely a megyék közönségének egy organikus egészben való müködését akarta önkéntesen létrehozni; a másik a most tárgyalt szövetkezés, a mely a czentralizaczió. Nem tartja helyesnek, hogy ily rövid idő alatt egyik próbát a másikkal fölcseréljük, a nélkül, hogy az első sikerét megpróbáltuk volna. Szóló meg van győződve, hogy csak az első mód, az önkéntes csoportosulás segithet nagy bajunkon, s azért kivánja, hogy a III. kongresszus egybehivassék.

Gr. **Széchényi** Pál Zichy Jenő aggalyát igyekezett eloszlatni arra nézve, mintha a sz.-fehérvári kongressus pontozatainak nehánya a földmivelési miniszter, és a földmivelési tanács felállitása stb., elejtetett volna. Csakhogy itt nincsen helye arról beszélni. A bizottság mindent megtett, a mit tehetett, s ha valami késik, az nem az ő hibája. Ugy van az elnökségre szórt sok dicsérettel, és a Zichy aggalyával, mint az esőt kivánó gazda a jég esővel.

Zichy Jenő erre felelve megjegyzi, hogy ő most is fentartja azt az óhajtását, hogy az elnökség jelentse ki, miszerint ezeket a nyugvó kérdéseket sürgetni fogja.

Piller Kálmán a ½ százalékos adó mellett nyilatkozik.

Radó Kálmán a ½ százalékos adó kivetésére nyilatkozva kijelenti, hogy csak ettől vár eredményt inkább, mint attól, ha a kormány bizonyos dotaczióban részesitené az egyesületeket. Az öntevékenységet kell előbb föléleszteni népünkben, csak ugy prosperálhatunk. Avval a dotaczióval abba a helyzetbe jutnánk, hogy a kormány (a mely mindig emberekből és politusokból fog állani) egyik-másik megyéttöbb figyelembe részesitené, a mi csak bajt idézne elő. A gazdasági egyesületek továbbá csak ugy állhatnak fen és felelhetnek meg czéljuknak, ha egy szakavatott munkás titkárral bir. Ezt azonban fizetni kell tisztességesen.

Dessewffy Aurél gr. kijelenti, hogy ezt a ½% adókivetést nem véli kivihetőnek, és nem vélte czélszerünek a közgazdasági bizottságban sem javasolni, miután meggyőződött arról, hogy ott egyetlen tag sem nyilatkozott mellette. A maga részéről bár helyesebbnek tartja ez önmegadóztatást, de opportunitási tekintetből képtelen volt elállani ennek sürgetésétől a közgazdasági bizottságban, nehogy a többi kérdéseknek ártson véle. Nem fog azonban nyugodni, hogy annak propagandát ne csináljon. Egyelőre azonban ajánlja, hogy nyugodjék meg a bizottság a közgazd. bizotts. határozatában a mezőgazdaság dotacziójának fölemelését illetőleg.

Ezután a bizottság elfogadta az elnökség előterjesztését. A további teendőkre nézve kimondta, hogy folytatni fogja müködését, s az elnökséget felkérte az eddigi buzgó tevékenység folytatására.

Elhatározta továbbá, hogy a III-ik gazdasági kongresszust összehivja, de csak akkor, ha a képviselőház közgazdasági bizottsága beterjeszti jelentését a ház elé.

A végrehajtó bizottság a kongresszus előtt egy nappal egybehivandó.

Ezzel az ülés véget ért.

Iparügyek.

— **Az orsz. magyar iparegyesület alapszabályainak módositása**. Az országos magyar iparegyesület tagjai tegnap egyetemleges gyülést tartottak, az egyesületi alapszabályok esetleges reviziója tárgyában. Elnök felhivta a tagokat, hogy egész őszinteséggel adják elő ez irányban kivánataikat és javaslataikat, különösen azon kérdésre nézve is nyilatkozzanak, hogy szükségesnek vélik-e az egyesület gyökeres reorganizálását és mily irányban? — Az erre megindult eszmecsere folyamában azon kérdés vettetett fel, való-e azon az egyesület ellen némely oldalról felhozatni szokott vád, hogy az egyesület politizál. Mire nézve az összes ülések jegyzőkönyvei alapján konstatáltatott, hogy a vámkérdés tárgyalása óta, melyre az egyesület 1873. augusztus 8-án a minisztérium által egyenesen fel lett szólitva, s mely akkoriban pártpolitika tárgyát még nem képezte, semmiféle oly kérdéssel még nem is foglalkozott, mely politikai szinezetü lenne. A szervezet tekintetben több oldalról kiemeltetett, hogy az eddigi szervezet egészben véve a czélszerü müködhetés minden igényeinek megfelel s hogy eddig sohasem volt érezhető, hogy az alapszabályok hiánya miatt valamely üdvös müködés akadályozva vagy valamely czélellenes irányzat lábra kaphatott volna. Ennélfogva tehát gyökeres reorganizáczió szüksége egyáltalában nem forog fenn. A mi a részleteket illeti, az igazgatóság részéről több kérdés vettetett fel, melyekre nézve esetleges módositásokat lehetne életbe léptetni. Igy nevezetesen a tagok dijaira nézve, továbbá arra nézve: meghagyassék e a képviselő bizottság is az igazgatóság mellett mint külön testület. Ezen pontokra nézve a gyülés nem lát szükségesnek módositást, ellenben igenis jónak tartja; hogy a szakosztályok elnökei az igazgatóságnak hivataluknál fogva tagjai legyenek, s hogy az igazgatóság saját ügyrendje által egyes ügyszakokra kebeléből kisebb bizottságokat delegálhasson, továbbá, hogy az igazgatósági tagok, kik hosszabb időn át indokolás nélkül részt nem vesznek, kilépetteknek tekintessenek. Helyestetett az igazgatóság azon javaslata is, hogy időnkint, például havonkint egyetemleges szakülések rendszeresittessenek a külön szakosztályi ülések mellett. Az egyesület müködésének az egész országra való kiterjesztése végett helyeseltetik egyfelől az egyes fontosabb gyáriparágaknak az egész országra kiterjedő szakosztályokban való csoportositása, másfelől azon javaslat, hogy a létező szaktestületekkel bizonyos szoros kapcsolat létesittessék. — Az igazgatóság megbizatott, hogy ezen módositásokra nézve a javaslatokat szövegezze és a képviselő bizottság utján a közgyülés elé terjessze.

— **A szabadkai ipartársulat** jövő hóban megkezdi a „hitelegyletének (segélypénztár) szervezését, s a szabadkai iparos oktatás ügyet veendi napirendre. A társulat tagjainak száma naponta gyarapodik, ugy, hogy már állandó helyiség berendezéséről gondoskodhatnak.

Borászat.

Borászati értekeztet,

— Az „Egyetértés“ tudósitása. —

Köttse, máj. 17.

Borászatunk emelése érdekében a vidéki intelligenczia és a polgárság nagyszámu részvéte mellett előértekezlet tartatott Köttsén egy itt felállitandó pinczeegylet ügyében.

Roboz István fölkért elnök előadván az összejövetel czélját, kiemelte, hogy borkereskedésünk egyrészt intézőink rosz vámpolitikája, másrészt pedig saját hibánk folytán egyre pang. E bajon segitendő czélszerü volna pinczeegyletet felállitani.

Kiss Vilmos köttsei nagybirtokos felsorolta a pinczeegylet tervezetet, a mely 2000 db 60 frtos részvényre lenne alapitva.

Fekete Lajos inditványára 18 tagu bizottság küldetett ki a további teendők megtételére, az alapszabályok átdolgozására stb.

Ez inditvány Miklós István amaz inditványával fogadtatott el, hogy az egylet igyekezzék reális alapon hitelt is szerezni a termelőknek.

Ideiglenes elnökül Kiss Vilmos, jegyzőül Kazay Miklós választatott meg.

Borászati tudósitások.

Nagy-Kanizsa, május 19. (Az „Egyetértés“ tudósitása. Borüzletünkben végre némi élénkség mutatkozik; vidékünkön franczia borkereskedők jártak és nagy mennyiségü bort vettek, aminek folytán a bor ára 1—2 frttal felebb szállt, azonban 2 hét ota ismét csendesebb az üzlet.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabnatőzsde.

— máj. 21.

Buzában igen élénk forgalom fejlődött ki. Tegnapi tudósitásunkban emlitettük, hogy a dér s kisebb fagyásokról érkezett jelentések daczára tulajdonosok magasabb árakat malmaink tulságos tartózkodása következtében nem voltak képesek elérni, ma azonban ujabbi hirek következtébn tulajdonosok csakis magasabb árak mellett tettek ajánlatokat, s ezen követeléseknek, malmaink ma meg is feleltek jó vételkedv mellett s 15—20 krnyi magasabb árak mellett mintegy 18—20,000 m. mázsa adatott el.

Hivatalosan a következő kötések jegyeztettek u. m.

Buza. Tiszavidéki 500 mm. 77·5 k. 12.75, 1500 mm. 76 k. 12.75.

Felső-tiszavidéki 500 mm. 76 k. 12.40 frt.

Fehérmegyei 400 mm. 77·5 k. 12.60 300 mm. 76·4 k. 12.60, 200 mm. 74·3 kilos. 12.60 frt.

Tolnai 1600 mm. 77·3 k. 12.55.

Becsei 900 mm. 75 k. 12.35 frt.

Bácskai 1500 mm. 74·2 k. 12.25 frt 500 mm. 74 k. 12 frt.

Szokvány 1400 mm. 75·2 k. 12.10 frt.

Oláhországi 1500 mm. 76·5 11.40 frt 1300 mm. 75·8 k. 11.50 frt.

Szanádi 2000 mm. 76·8 k. 12.70.

Mind három havi időre adatott el.

Rozs ma jobban kerestetett, de eladó nem igen találkozott, miért is szilárdabb irányzat mellett 15—20 krra emelkedett. A többi gabnanemek csendes irányzat mellett s forgalom nélkül változatlanok maradtak.

Hivatalosan kötés nem jegyeztetett.

Következő kötésről értesülünk:

Rozs 800 mm. 9.75.

Határidőüzletben is élénkebb volt a forgalom s fedezetekre több kötés történt.

Tegnap esti zárlatunkhoz képest az árak változatlanok.

Hivatalosan jegyeztetett:

Szokványbuza őszre 10..35 - 10.40.

Bánáti tengeri máj.—jun. 7.60—7.65.

Zab őszre 6.10—6.20.

Délelőtt eladatott:

Szokványbuza őszre 5000 mm. 10.31, 2500 mm. 10.32, 2500 mm. 10.33 és 2500 mm. 10.35.

Hivatalosan felmondatott 2500 mm. bánáti tengeri f. hó 26. átvételée.

A délutáni forgalom már sokkal korlátoltabb volt, mivel külföldről kedvezőbb tudósitások érkeztek, s igy őszi buzáért magasabb árakat követeltek.

Eladatott:

Oszi buza 2500 mm. 10.36 — és 5000 mm. 10.40.

Este

Több vidékről beérkezett tudósitás szerint tegnap este fagy volt, mely jelentékenyen kárositá a gyümölcskerteket, szőlőket, burgonyát es különösen pedig a babot — legnagyobb kárt szenvedett a virágzásban levő repcze.

Déli Németországból kedvező vetésállások jelentetnek, ellenben északi Németországban szárazság és hidegről panaszkodnak.

Berlinben gabnaárak a mai tőzsdén ½—1 márkáig emelkedtek, itt délelőtti árjegyzések szilárdan tartják magukat.

Jegyeztetett:

Szokvány buza őszre 10.35—10.40.

Zab 6.10—6.15.

Bánáti tengeri máj,—jun. 7.60—7.65.

Káposztarepcze aug.—sept 13⅞—14.

Terménytőzsde.

Ma valamivel élénkebb volt az üzlet. Szilva emelkedő irányzatot követett, szerbiai zsákban 10.25-ön okt.—novemberre köttetett és maradt 10.50—11. Zsirféle tartósan lanyha. Disznózsir városi áru első kézből 62 áru.

Értéktőzsde.

Kezdetben igen jó hangulat uralkodott, mert az angol trónbeszéd és Gladstone nyilatkozatai jó benyomást gyakoroltak. Később azonban Párisból kedvezőtlen hirek érkeztek ugy, hogy a hangulat egyszerre ellanyhult és a legtöbb papirárfolyam gyengült. A helyi papirokban sem volt nagyobb forgalom. Az

előtőzsdén

osztrák hitel 275.90—276—60-on kerestetett. A

déli tőzsdén

osztrák hitel 276.40—275.50-en kött. maradt 275.50 pénz, magyar hitel 263 pénz; magyar iparbank keresett és 168—170-en vásároltatott, magy. jelzálogbank 47.48-on köttetett. Tiszai sorsjegy 106⅞, magy földteherm. köt. 94⅝-on köttetett.

Lujza malom 267—268, orsz. közp. takarékp. 151.25, Gschwindt 300, Schlick 139, serfőzde 560—565, kőbányai téglagyár 134-en köttetett.

Váltók és valuták lanyhák, birodalmi márka 58.40, váltó svájczi helyre 46.90-en köttetett.

Délutáni tőzsde.

A mai délutáni tőzsdén élénkebb forgalom volt, mert az elő és déli tőzsdén és különösen osztrák hitelrészvény vásároltatott emelkedő árfolyamok mellett. A hangulat igen élénk volt, miután ugy Berlin, mint Frankfurtból kielégitő hirek érkeztek, ezenkivül a szép időjárás is jó befolyással volt a tőzsdére.

Osztrák hitelrészvény 276-ról 276.70-ig emelkedett és jelentékeny forgalom mellett 277.70-en köttetett, maradt 277.60—277.70.

Magyar aranyjáradék 105½-en köttetett és maradt zárlatkor 105.50 - 105.55. Minden más érték forgalom nélkül maradt.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsde kezdetben nagyon élénk volt és különösen osztrák hitelrészvényben volt nagyobb mozgalom. Később osztr. hitelrészvényben lanyhult az irány, mert azon hir terjedt el, hogy a hitelintézet tárgyalásai a kormánnyal a budapest-zimonyi vasut ügyében, hajótörést szenvedtek volna. E körülménynek tulajdonitható, hogy osztrák hitelrészvény délutánhoz képest egy frtot vesztett árfolyamából és magyar aranyjáradék sürgősebben kináltatott.

Osztrák hitelrészvény 277½ után 276½-en köttetett és zárul 276.40—276.50. Magyar aranyjáradék 105½, később 105.45-ön köttetett és zárul 105.40—105.45.

Tiszai sorsjegy 107—107.25.

Utó tőzsde.

Az esti tőzsde zárlata után volt még forgalom és kedvező hirekre osztrák hitelrészvény és zárlat után 277.40-ig emelkedett és magyar aranyjáradék 105.60 - 105.65-ig.

Leszámitolási árfolyamok:

Magy. aranyjáradék	105.50
Magy. hitelbank	264.—
Magy. leszámitoló bank	121.—
Osztr. hitelrészvény	275.—
Angol osztrák bank	134.—
Unio bank	105.—
Tiszai sorsjegy kölcsön	107.—

Vetések állása.

Az érsekujvári takarék- és hitelegylet jelentése a vetésekről.

Érsekujvár, május 19. A buzavetések Érsekujvár, Szered, Nyitra, Esztergom, Léva, Komárom és Vácz körül igen szépek; de némely vetés annyira buja, hogy tartós esős időjárás mellett könnyen megdőlhet. Eddig ilyen megdőlt buza még nagyon kevés van és kedvező időjárás mellett ez ismét felemelkedhetik.

A rozsvetések, melyek igen szépen javultak, eddig teljesen kielégitők.

Az árpavetés nagyon pompás és egészséges

Czukorrépa. E vetemény igen kedvező időjárási viszonyok közt kel ki a magból. Egyes gazdák, kik korán vetettek kisebb helyeken kénytelenek átszántani, mert némileg szenvedett a vetés rovarok és balháktól. Ez azonban eddig még ritkán fordult elő.

Káposztarepcze, melyre már alig számitottunk és az őszi és tavaszi kiszántások következtében már csak kis területen maradt meg, a kedvező időjárás befolyása alatt annyira javult, hogy legalább a brutto kiadásokat behozza

Tengeri és egyébb kapásvetemény szépen fejlődik, ugyszintén a takarmanyféle is.

Ez évben körülbelül 20 százalékkal nagyobb terület vettetett buzával és 30 százalékkal nagyobb terület árpával, mint a mult évben.

Az időjárás május első napjaitól kezdve meleg volt, naponkinti lecsapódások és gyakori jégesővel, mely azonban mindig esővel jött ugy, hogy eddig nem tett kárt.

Ha az időjárás kedvező marad, az idén vidékünkön káposztarepcze kivételével oly kedvező termésre számithatunk mint a minő már évek óta nem volt.

—

Kun-Szent-Miklós. május 19. (Az „Egyetértés“ tudósitása). Az időjárás nálunk a vetésekre semmi jótékony hatás s befolyással nem lehet; május 17-én délután 2—3 óra közt zivatar vonult át hatáunkon, a zivatart borsó nagyságu jéggel vegyes zápor követte. A zivatar hirtelen jött s hirtelen vonult el, a gyümölcsben s szőlőben nem tett ugyan jelentékeny kárt, de mégis szenvedtek valamit. Este 8—9 óra közt az eső ujra megeredt, egész éjjel s 18-án egész nap este 7 óráig folyvást esett; ma reggel valamint tegnap is folyvást hideg a levegő. Midőn e sorokat irom délután 1 órakor tiszta derült fényes napunk van, de nem valami meleg, — a hőmérő 14 fokot mutat 0-on fölül, a légsulymérő ismét sülyedt s esőt jelez.

Székelyudvarhely, máj. 18. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) Nyolcz napja, hogy a szárazságot eső váltotta fel. Mindegyre permetez, de a föld 4 5 hüvelyken belől nem ázott meg. Az esőzés miatt ökörrel dolgozni nem lehet. Vetéseinknek, hol ki nem fagytak sokat használt az eső. Füveink is növésnek indultak. Kukoriczánk, zabunk napról-napra nőnek ki a földből. Heréseinkbe kaszával léptünk. Széna nincs. Szalma fogytán. A légkör hüvös Hirtelen feltisztulás faggyal köszönthet jó reggelt. Ezért félünk Orbán-tól.

Ujvidék, május 18. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) Időjárásunk folytonosan borult esős, a lég hüvös. Kellemetlen napok járnak, a gyengébb növényzet meg is érzi, különösen a kukoricza kezd sárgulni Már 10 nap óta alig van derült napunk. Duna viz állása 15-én 4.75, 16-án 4.87 és 17-én 4.95 méter; tehát folyton árad.

Nagy-Kanizsa, május 19. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) Néhány héttel ezelőtt várva-vártuk az esőt, ma pedig már sokaljuk is, mert már majd három hete, hogy minden nap esik, a mellett pedig oly csipős hidegünk van, hogy fagytól félünk. Hogy ez időjárás a különben igen szépen álló vetésekre minden inkább mint előnyös, könnyen belátható. Eltekintve attól, hogy a vetések fejlődésökben visszamaradtak a gyakori zápor a kalászokat, főkép pedig a rozst földre verte, és ha ez abnormis időjárás minél előbb meg nem változik, szép reményeink meghiusulnak. — Mint mondják a szőlőtőnek is ártott a hideg.

A fagy.

Az állandó gazd. tudósitótól táviratai a földmivelésügyi minisztériumhoz.

Perpenyik, máj. 21. Ma reggel itt és a környéken fagy volt, a kertinövényzet kivetelével nem tett nagyobb kárt.

Huszt, máj. 21. Erős dér volt az éjjel. Majdnem teljesen elfagyott tengeri, bab, burgonya és kender. Gyümölcsben már nem eshetett kár, az régen elveszett.

Sümeg, máj. 21. Harminczhat órai eső után hideg északnyugati szél mellett ez éjjel fél foknyi hideg. A bab elfagyott, egyéb kár nem esett.

Nagyvárad, máj. 21. Éjjel fagy volt, mely kárt tett a rozsvetésben és szőlőkben. A többi vetés sértetlenül maradt.

Eperjes, máj. 21. Ma reggel két fok hideg mellett elfagyott tengeri, bab, gyümölcs és minden kertivetemény.

Esztergom, május 20. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) Ma szomoru napra virradtunk; bekövetkezett a mitől már napok óta rettegtünk. Elfagyott az egész határunk (?). Szomoru tudósitás ez; de félek hogy még ennél szomorubbat kell irnom. Azt ugyanis még nem tudhattam meg, hogy az éjjeli fagy szőlőkben tett-e kárt, s mily mértékben? A közeli községekből szintén szomoru hirek érkeznek; ugy látszik, hogy az egész megyéből azt fogjuk hallani hogy minden elfagyott. Mivel nálunk a szőlőtermelés nagy mértékben gyakoroltatik, azonnal indulok végig nézni az egész hegyeket s részletes tudósitást küldök észleleteimről, mert ha szőlőink elfagytak, ugy a mi népünk koldussá lett.

Tata, máj. 20. (Az „Egyetértés“ tudósitása.) A mitől a nehány nap óta lefolyt hüvös időjárás után tartottunk, az éjjel bekövetkezett, — a fagy. Tulzottnak hiszem ugyan azon hireket, a melyek a kár nagysága felől most, az első pillanatban keringenek, mert nézetem szerint feltehető, hogy buzában és burgonyában semmi kár, rozs is csak keveset szenvedhetett, mivel még nem igen virágzott. Többet szenvedett azonban a paszuly, tengeri és szőlő. De ha talán nem is oly nagy a kár a mint most sokan gondolják, mindenesetre nagyon is érezhető lesz gazdáinkra nézve a kiknek egyedüli támaszuk és reményük az idei termés.

Mármaros-Sziget, május 21. Az éjjel a szigeti járásban erős fagy volt; gyümölcs, tengeri és bab megfagyott.

Sárköz-Ujlak, (Szatmárm.) május 21. Az éjjel erős dér volt; a lapályos helyeken 2 fok hideg mellett fagyott. A repcze virágában fagyott, ugy szintén a bab.

Som, május 21. Az éjjel környékünkön erős dér volt.

Szt.-Gotthard, május 21. Ma reggel 1 fok hidegre ébredtünk. Burgonya, bab, tengeri, szőlő, kerti vetemények s a gyümölcs nagyban szenvedtek. A rozsvetésben esett kár még meg nem állapitható.

Hamburg, május 18. Az éjjelek igen hüvösek. Mult héten fagy volt, mely az anélkül is igen ritka gyümölcsvirágokat egészen tönkre tette. Mult éjjel ismét fagyott és ugylátszik, hogy a vetések jelentékeny kárt szenvedtek Átható jó esőre van szükség.

Vetések állása Dél-Oroszországban.

Az „Odeskij Wjestnik“ irja:

Dél-Oroszországban a téli vetések legnagyobb része elveszett. A nyári vetések még tartják magukat, de ezek is elvesznek, ha egy hét lefolyása alatt nem esik. A szántásnál tömérdek gabnarovar találtatik. A mult évi gabnakészlet már majdnem elfogyott. A lakosság kétségbe van esve. A moszkvai „Ruskij Kourier“-nek irják Charkowból:

Számos földbirtokos, olyan is, ki nagyobb birtokkal bir, azt be nem vetik és be sem fogják vetni azon okból, mert nincs buzájuk, nincs rozsuk, de nem is vehetik, mert nincs min. A másik ok az, hogy a gabnaféreg miatt egy rosz terméstől tartanak. A nyári vetések jól fejlődnek. A temperatura rendkivül meleg.

Liszt.

A lisztüzletben eddig uralkodott lanyha irányt végre kedvezőbb hangulat váltotta fel. A redukált lisztárak és a valamivel javult gabnaárak némi vételkedvet idéztek elő.

Párisban liszt 25 centimesmal emelkedett. Budapesten a malmok valamivel leszállitották a finomabb fajok árait, de emelték a közönséges lisztét. Bécsben az árak szilárdabb jelleget öltöttek és Prágában is szilárdabbak az árak.

Az egyes piaczokról következő tudósitásaink vannak:

A budapesti lisztüzletről üzleti heti szemlénkben közlünk tudósitást,

Bécs, május 20.

Buzaliszt.

brutto netto helyett zsákkal együtt.

0	1	2	3	4	5	6	
23.50	22.25	21.20	19.—	18.25	16.—	13.50	fttól
24.50	23.25	22.20	20.—	19.25	17.—	14.50	frtig

Rozsliszt

100 kgrammért brutto-nettoért zsákkal együtt

1	2	3	4	sz.
18.50	16.50	12.50	—.—	frttól.
19.50	17.—	13.—	—.—	frtig.

Buzakorpa 5—5.50 frt, goromba 4.50—5.50 frt. rozskorpa 5.50—6 ftt,

Prága, május 20.

0	1	2	2½	3	4	5	6sz.
22.—	21.—	20.—	19.—	18.—	16.50	14.—	8 frt

Rozsliszt átörlött 15.50 frt, barna 12.50 frt. — Buzakorpa finom 5.50 frt, közép 5.25 frt, rozskorpa 6.25 frt, asztali dara goromba 22.50 frt, finom 22.50 frt.

Linz, május 20.

Buzaliszt

100 kiloként brutto nettoért zsákkal együtt.

Különböző malmokból.

Szám	0	1	2	3	4	5	6
ár	24.—	23.—	21.—	19.—	17.—	15.—	11.—
	7	8	8½	8¾	9		
	8,25.	—.—	—.—	—.—	—.—		

Gőzmalmok és nagyobb mümalmokból:

0	1	2	2½	3	4	5	6
25.—	24.—	23.50	—.—	22.50	21.50	20.50	19.—
7	8	9	sz.				
16.50	15.50	12.50	frt.				

Rozsliszt.

100 kilonként brutto nettoért zsákkal együtt.

Különböző malmokból:

1	2	3	4	sz,
16.—	13.—	11.—	4.50	

Mümalmokból:

1	2	3	4
18.50	16.50	—.-	5.50

Baja, május 19.

Buzaliszt

Dara	0	1	2	3	4	5	6
22.50	23.50	22.—	21.—	20.50	19.50	18.50	18.—
	7	8	8½	8¾	9 sz.		
	17.—	16.—	15.—	14.—	—.— frt.		

Rozs liszt	I	II	III
	18—	17.—	15.—

Köleskása 12.25

Páris jegyez: A hausse ujabb haladást tett. Nyolcz márkásliszt 1 hóra 66 66.25 franktól 67.25-ig emelkedett, de zárul 67-en a megelőző héthez képest 75 c-ttől 1 frankig magasabban jun.—juliusra 50 - 75 centimal magasabb, ellenben az utolsó négy hónapra változatlan — A konzumliszt is jó keresletnek örvend és a legtöbb gyáros 1 frankkal emelte fel az árt.

Szesz.

Magdeburg, május 14. (Hirsch Alexi jelentése.) Burgonyaszesz csendes, loco 63—63.50, május—juniusra 63.50, juliusra 65.80, augusztusra 66.30. Répaszesz szilárd. loco 61.75, májusra 62, junius—szeptemberre 63.

A kolozsvári piaczrol.

Kolozsvár, május 20.

A lehető leggyöngébb piacz. S csoda, hogy még ilyen is van. Eltekintve attól, hogy e hóban alig pár nap nem esett, e hét eleje óta oly hideg, esős, zimánkos idő jár, — akár késő őszszel Hogy az ily hideg eső a mezei gazdaságra csak hátrányos lehet: minden gazda aggodalommal ismeri el. Vajha már eddig ne ártott volna!

Ily időben nem rontja magát és marháját, a ki csak teheti. Gazda ember ilyenkor még a hü kutyáját is benntartja: megőrzi telkét a rosz idő, mely még a tolvajt is vaczkába szoritja.

Tehát mai vásárunk nagyon gyönge. Aránylag legtöbb széna van a piaczon: vagy 15—20 szekérrel. Szalma egyetlen szekérrel. Zsupot egy kötést se láttunk.

A gabona sorban áll vagy 4—5 tordai szekér: ennyi az egész. A fapiaczon nehány szekér fa, a barompiaczon alig észrevehető, hogy vásár van. Majorságot nagyon keveset, csak a legközelebbi falvakból hoztak be.

A következő árakat jegyeztük fel:

Gabonapiaczon 1 hektoliter buza 9.80 kr, rozs 6.20—6.70 kr, málé 5.20 kr, zab 3.90—4.— kr.

Lisztek: mm. 15 frt 40 kr. — 22 frt 60 kr. Máléliszt 8 frt.

Vegyes élelmi czikkekben semmi árváltozás. Füszeres boltokban a régi árak. A marhahus kilója 48 kr, disznóhus 50 kr, szalonna 70 kr, sajt 50 kr, turó 64 kr, egy hectoliter burgonya 3 frt 50 kr. Bárány nem volt.

A sertéspiaczon volt m. e. 110 db. Eladatott 50 drb. A kövér dbját 36 - 53 frton, a soványért 11—17 frton, a malaczét 5—9 frton vették.

A fapiaczon is gyéren állitak a szekerek. Egy szekér fáért 2, 4, 6 frtot kértek. Ma aránylag drága volt.

A hamburgi piaczról.

Hamburg, május 18. (Kroeplien Ferencz tudósitása.) Piaczunkon az üzlet a legszükebb korlatok közt mozog, a buza-készlet nagyon csekély, a rajnai és vestfáli kereslet a vám következtében ki nem elégithető és a forgalom nehány kisebb elszállitás mellett a consum szükségletére szoritkozik. Jegyzünk: Buza elbai 116 122 fontos 200—220 márka, schlesvigi és holsteini 118—125 font 205—230 márka, sziléziai és saali 122 -128 font 224 -240 márka, meklenburgi 120—125 fontos 222 - 230 márka, finom wareni 127—130 fontos 234—242 márka, amerikai 131/2—134 fontos 238—240 márka.

Rozs, forgalma szintén lassu, tulajdonosok azonban szilárdan tartják. Odessa-nikolajeffi 170 márka, meklenburgi és vareni 12—$12^4/_5$ fontos 178—185 márka. Kináltatik: odessai, nikolajeffi és északoroszországi 166—174 márkán, és pomeráni 120—125 fontos 175—188 márkán, finom amerikai 185—192 márka.

Serfőzdei árpában már egészen megakadt a forgalom, de miután tulajdonosok a legmagasabb árból engedtek 30—40 márkát, ismét megjelentek a vevők és nagyobb mennyiséget vásároltak. Erre a tulajdonosok ismét magasabb árakat követeltek és ki vásárolni akart, kénytelen volt 10 márkával magasabb árt fizetni. Legfinomabb saali és csehországi mely előbb 240 250 márka volt, ma 210—215 márkért kapható és igen jó saali 200-on vásárolható, ellenben finom saali és csehországi utoljára 205—210 márkán fizettetett. Két szállitmány összesen 65000 mázsa takarmányárpa még a Fekete tengeren eladatott 135½ márkán.

Amerikai tengeri Amerikából juniusban szállitandó nagy mennyiségben köttetett, a loco ár most 120 márka.

Repcze, holsteini és meklenburgi 243—250 márka. Zab oroszországi 135—150, meklenburgi 155—165, holsteini 152—156 márka, csehországi 152—160 márka. — Takarmány bab 170—175 márkán kináltatik, fehér, kicsi 9—11, közép 11-13, nagy 9—14 márkán kináltatik. — Borsó, zöld főzni való 220—240, sárga 200—220, takarmány 175—182 márkán jegyeztetik. — Lencse, morva és csehországi minőség szerint 10—20 márkán jegyeztetik

Repczeolaj loco 55, októberre 57—58 márka. — Lenolaj loco 57½, jun.—szeptre 58 márka.

Szesz csendes, per 10000 literszázalék: Burgonyaszesz hordó nélkül 46¾—46½ márka, hordóval 48¾—48½, májusra 51¼—51, máj.-junra 51¼—51, junius—juliusra 51¼—51, julius - augusztusra 51½—51¼, aug.—szeptemberre 51½—51¼, szept.—októberre 51—50¾.

A vas- és szénpiaczról.

Mult heti jelentésünk óta Amerikában a vasüzlet helyzete annyiban nem változott, hogy a hanyatló irány még egyre tart.

Amerikai nyers vas az alacsonyabb jegyzés következtében valamivel jobban kerestetik a nélkül azonban, hogy nagyobb kötések jottek volna létre. A skót nyers vas árai szintén hanyatlanak, a vételkedv az olcsó árak daczára is igen gyenge, a forgalom nagyon mérsékelt ugy, hogy a raktári készlet egyre növekszik. Régi sinek csak kis mennyiségben kerestetnek és árak hanyatlók, ellenben aczélsinek meglehetősen tartják magukat.

Anglia különböző kerületeiből kedvezőbbek a hirek, mint a mult hetiek, különösen Middlesborough és Glasgowból szállittatott el nagyobb mennyiség ugy, hogy a készletek jelentékenyen csökkentek. Nyers vas, valamint készgyártmányok árai valamivel szilárdabbak, sőt Wolowbamptonban az irány emelkedő és némely czikk tonnánként 2.50—5 shillinggel emelkedett. Scheffieldben panaszkodnak a kevés megrendelés miatt és Birminghamban is csendes az üzlet, csak Dél- és Észak-Amerikából érkeztek uj megrendelések, ellenben a többi külföld és belföldről igen kevés. A gyárosok különben remélyik, hogy az üzleti forgalomnak okvetlenül javulnia kell.

Belgiumból, Charleroiból jelentik, hogy az üzlet kezd javulni és az ország több vidékéről jelentik, hogy a vasipar kezd lendülni. Ezzel a baisse megállittatott Szénben nem jön letre nagyobb kötés, mert ugy a vevő, mint az eladó nagyon tartózkodó.

Francziaországban az angliai alacsonyabb jegyzések következtében nyers vas kevesbbé szilárd, mint egy hónap előtt. A szénpiacz helyzete nem javult, sőt talán meg kedvezőtlenebb. Érdekes, hogy az amerikai szén kezd Francziaországban kedveltté lenni.

Szászországban a széniparosok körében agitáczió indult meg egy vám behozatala iránt kő- és barnaszénre.

Khinából jelentik, hagy ott most az aczél gyártás főiparágat képez.

—

Ujvidéki országos vásár.

Ujvidék, május 18. (Az „Egyetértés" tudósitása.) E hó 16. és 17-én tartatott meg ez idei II-ik országos vásárunk. A forgalom oly kis mérvü volt, hogy alig nevezhető országos vásárnak. A folytonosan szakadó eső ugy az üzletembereket s kézmüárusokat, mint a vevőket hon marasztalta. Csak feltünően sok ló és szarvasmarha hajtatott be. S ezekben történt középszerü adás-vevés: Különösen sok fejőstehén adatott el darabja 45—120 frtig; egy pár sovány 4—5 éves ökör munkára való 220 280 frtig; egy pár két éves süldő 20—25 frton kelt el. Kézmüárusoknak rosz vásárjuk volt csak fazekasok s kalaposoknak volt csekély forgalmuk. A többiek alig a költségre nézve tudtak valamicskét eladni. Egy szóval, rosz vásárunk volt.

—

Vegyes közlemények.

⁂ **Az orsz. magyar gazdasági egysület** holnap üli meg fennállásának 50 éves jubileumát. A vidéki egyesületek küldöttei már megjelentek mind az ünnepélyre, a mely igen fényesnek igérkezik. Az egyesület igazgatósága — igen helyesen — a gazd. muzeum nagytermét átalakitotta az ünnepély helyéül. Alkalmunk volt megtekinteni ezt a termet, s azt igen czélszerüen és csinosan találtuk berendezve A háttér közép ablakában van elhelyezve Széchényi István nagy arczképe, zöld lepellel letakarva. Holnap leplezik le. Jobb felől van a bársony karosszék és asztal József főherczeg számára. a ki a király személyét képviseli. Ettől jobbra keskeny, hosszu zöld asztal, a mely mellett a miniszterek, s ezek után a gazd. egylet választmányi tagjai s a főváros küldöttjei ülnek. A képtől hátra keresztasztal a mely mellett Sennyey Pál, Korizmich László, Szapáry Gyula gróf és a többi notabilisok foglalnak helyet. Szemben az asztal elnöki helyével, balfelől vörös bársony karszék Haynald bibornok-érsek számára. A terem hátsó felében két oldalt helyek a küldöttségi tagoknak és a meghivott vendégeknek. Ezektől jobbra a hirlapirók asztala áll. A terem padozatának első része szőnyeggel van bevonva; a képet gyönyörü virágok köritik. A terem falai köräl a gazdasági muzeum szép üvegszekrényei vannak elhelyezve, gondosan összeállitott tárgyaikkal. A lépcsőház föl van diszitve zöld gályakkal, a lépcső szőnyeggel bevonva. Az egésznek képe olyan kedvező, otthonos benyomást tesz. Az ünnepély 11 órakor veszi kezdetét s csak belépti jegyekkel lehet bejutni.

⁂ **A budapest-zimonyi vasut financzirozása.** A tárgyalások a kormány és a hitelintézet képviselői közt ma-holnap be lesznek fejezve, de most már kérdéses, vajjon a hitelintézetre kedvező eredménynyel-e? A tárgyalások alatt ugyanis felmerült egy kérdés, melyen az egész transactió hajótörést szenvedett. E kérdés a kibocsátandó elsőbbségek kamatozása körül forog. Előrelátható ugyanis, hogy a vasut az első években csak kis jövedelmet fog nyujtani és a kormány képviselői rámutattak azon eshetőségekre, hogy a vasut nem fogja kiadni az elsőbbsegek kamatait. Az államnak tehát ismét baja volna egy vasuttal, melynek veszteségeit fedeznie kell. Ezt a kérdést ugy megoldani, hogy az állam ne legyen ismét kénytelen „szaniroznia," nem tudták megoldani ugy, hogy bécsi lapok szerint nagy valószinüséggel bir, hopy a kormány visszatér előbbi tervéhez; felfog szóllitani több első rangu épitési vállalkozót ajánlataik benyujtására. Az állam ez esetben ötszázalékos vasuti kötvényeket bocsátana ki aranyban és ki az előirt tracet a legolcsóbban épiti ki, az nyeri el az épitést. Van is már ajánlat három is. Az egyik angol csoport melynek élén, állitólag Erlanger báró áll, továbbá a Boritoux-csoport egyesülve az angol-osztrák bankkal és végre egy kisebb magyar konzorczium. Mindezek daczára mégis a hitelintézet kapja meg a konczenziót, ha az elsőbbségek kamatkérdésének megoldására elfogadható ajánlatot tesz.

⁂ **Rottler József és Török Gábor urak** Debreczen városában — Péterfia-utcza, 853. számu Török Pál ur házában — egy, a kereskedelmi miniszterium és a debreczeni gazdasági tanintézet felügyelete alatt álló gazdasági gép- és eszköz-raktárt nyitottak, hol Fehér Miklós budapesti gépgyárnok közvetitésével a legjobb hazai és külföldi gazdasági eszközök és gépek a gazdaközönségnek legjutányosabb gyári áron rendelkezésére állnak. Ezen raktárral kapcsolatosan az áruba bocsátandó gépek és eszközök a gazdasági tanintézet pallagi gazdaságában gyakorlati használhatóságuk és czélszerüségükre nézve kipróbáltatnak; mi által a gazdaközönség mindig csak jó és hasznos gépek és eszközök birtokába fog jutni. Ezen eszköz- és gépárusitásnál minden nyerészkedés ki lévén zárva, és egyedüli czélja a jó és hasznos gazdasági eszközök és gépeknek terjesztése lévén: bizton remélhető, hogy a gazdaközönség eme törekvésüket pártolásával támogatni és fejleszteni fogja.

⁂ **Osztrák-magyar bank.** Az igazgatótanács tegnapi üléséről következő tudósitás fekszik előttünk: Napirenden volt az aradi uj bankfiókhoz és a nagy-becskereki mellékfiókhoz a budapesti igazgatóság által kinevezett czenzorok megerősitése. Továbbá elhatároztatott egy uj mellékhely felállitása Miskolczon. E hely, mely öt vasut czentrumában fekszik és élénk üzleti forgalommal bir, a kassai fióknak lesz alárendelve. E mellékhely is külön czenzori kollegiumot nyer. A mellék bankfiókok intézménye ugy látszik, hogy nagy tetszésre talál, mert folyton szaporitják azok számát. Ez évben már öt ily mellékfiók állittatott fel, még pedig nagyobbára Magyarországon. A levelezési hitel is czélszerünek bizonyult, mert a közönség által nagyon igénybe vétetik. Ujabban a bank elhatározta, hogy a levelezési hitelt kiterjeszti a lombard üzletre is. A sóbánya kötvények leszámitolási tételére 4 százalékos kamatláb állapittatott meg. Az ezüstforgalomról közölhetjük, hogy mióta ismét van egy kis agiója, bécsi czégek igénybe veszik a bank azon határozatát, hogy naponként 10,000 frt ezüstben vehető ki. Ebből és azon körülményből, hogy a bank különféle dijakat és kiadásokat folytonosan ezüsttel fedez, magyarázható meg az ezüst csökkenése az utolsó hetekben.

⁂ **Sissek-novii vasut.** A „N. Fr. Pr."-nek sürgönyzik Budapestről, hogy a kormány elhatározta az országgyülés munkaprogrammját kibőviteni és törvényjavaslatot benyujtani a sissek-novi és sissek-károlyvárosi vasut kiépitésére. A kormány mindkét vonalt saját regiejében szándékozik épiteni. E hirért a felelősség természetesen az idézett forrást illeti.

⁂ **A délmagyarországi méhész-egylet** pünkösd kedden tartotta népes közgyülését Buziáson. Százan felől volt a jelenlevő tagok száma a gazdag szakkiállitást már hétfőn nagy közönség látogatta, szóval a 8-ik közgyülés egyike volt a legsikerültebbeknek, melyet e vidéken — de talán a hazában eddig tartottak a méhészet kedvelői. Jövőre Perjámos hivta meg az egyletet falai közé.

⁂ **A tiszavidéki vasut 1879. évi üzleti fölöslegének hova forditása iránt** a vezénylő igazgatóság következő javaslatot fog a közgyülés elé terjeszteni. Az 1878. évről áthozott 17,022 frt 02 kr nyereséggel együtt 429,044 frt 64 krra rugó 1879. évi üzleti fölöslegből: a) 10% esnék, mint évi járulék a tartalékalapra, azaz 41,202 frt 26 kr; b) a vezénylő igazgatóság 2 %-os alapszabályszerü részilletékének vagyis 7416 frt 41 krnak levonása után; c) az 1879. évre 82,675 db részvény után 4 frt 50 kros felülosztalék kiosztására 372,037 frt 50 kr; végre d) a 8388 frt 47 krnyi maradék, mint nyereség az 1880-ik üzletévre vitetnék át.

⁂ **Az alföldi gazdatisztek és erdészek értekezlete Csabán, május 18-án.** Békés-, Csanád-, Csongrád-, Arad-, Bihar- és Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye gazdatisztjeit és erdészeit Székács István és Färber Béla urak azon czélból hitták össze, hogy a „magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdij egyesületé"-be való belépésről értekezzenek. Meg is jelentek számosan. Székács István felhivására Rimler Pál tiszttartó urat elnökül, Mokry Samuel urat pedig jegyzőül kérték fel. Székács I. az egyesület czélját fejtegetvén, kifejezte, hogy az egyesületben minden gazdatisztnek és erdésznek be kellene lépnie az esetben is, ha sem nyugdijra, sem segélyre nem szorul soha, mert ennek egyik legfőbb feladata a gazdaság e két nevezetes tényezőjének, a gazdatiszteknek és erdészeknek érdekeit védeni (habár az egyesület czime ezt nem is foglalja magában.) Hogy az egyesület életbe lépjen és pedig biztos számitás alapján, mindenek előtt a tagok számát kell tudni. A tag-gyüjtés sok nehézséggel járván, az értekezletre való összejövetel mutatkozott a legjobb módnak, a mennyiben igy azok is megismerkedhetnek az eszmével, a kik kevésbé ismerték, s innen gyüjtőivekkel ellátva, menvén haza vidékükön aztán tovább szerezhetnének tagokat. Utána Urszinyi Pál budapesti ügyvéd s a központi egyesület jegyzője emelt szót, ki szintén az egyesület czélját adta elő s felemlitette, hogy eddig már mintegy 800 tagja van: többek között megvilágitotta, miért kellett a segély-egyesület keretébe illeszteni a nyugdijintézetet, t. i. csak ily módon volt lehetséges elkerülni, hogy az egyesületnek a keresk. törvény értelmében kaucziót ne kelljen letenni. — Ezekután a jelenlevők egyhangulag csatlakoztak a „magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdij-egyesületé"-hez, s három kivételével, nevök bejegyzésével mindnyájan be is léptek abba. „Alföldi gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdijfiók egyesületévé" azért nem alakultak meg, mert a központi egyesület ez irányban való intézkedését várják. A jelenlevők a társulat felvirágzása iránti legszebb reménynyel oszoltak szét.

⁂ **Ujvidékről** irják nekünk: Häfner Károly és fia vagyonbukott gőzmalomtulajdonosok s hitelezőik közt folynak az alkudozások a kiegyezésre, mi hihetőleg e napokban meg is fog történni. Hogy üzletükben fennakadás ne történjék a tömeggondnokság felügyelete alatt a gőzmalom folyton dolgozik.

⁂ **Az osztrák-magyar bank állása** 1880. évi május 15-ről. (Az osztrák-magyar bank alapszabályainak 104-dik czikke szerint.) Követelések: Érczkészlet 167,948.994 frt 72[5] kr. Érczben fizetendő váltók 20.478,247 frt 42 kr. Leszámitolt váltók és értékpapirok: Bécsben 46,803,699 frt 94 kr, az osztrák fiókintézetekben 27,209.915 frt 28 kr. Budapesten 22,206.535 forint 7 kr, a magyar fiókintézetekben 8,912.100 frt 79 kr, 104,952 251 frt 8 kr. Kölcsönök kézi zálogra: Bécsben 8,962.700 frt, az osztrák fiókintézetekben 6,153.800 frt, Budapesten 3,059.600 frt, a magyar fiókintézetekben 1,838,100 frt, 20,014.200 frt. Osztrák és magyar állami és országos adósságok beváltott lejárt értékpapirjai és szelvényei 897,706 frt 82 kr. Államjegyek 3.202,823 frt. A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok államkormányának kölcsönadóssága az 1878-ik évi jun. 27-iki törvény szerint (birod. törv. lap 65-ik szám) 79.748,918 frt 78 kr. Jelzálog kölcsönök 105,661.715 frt 46 kr. A banknak tőzsdeszerüen megvett záloglevelei 4,869.773 frt 35 kr. A tartalékalap értékpapirjai 17.950.192 frt 69[5] kr. A folyó jövedelmekből megvett értékpapirok 5.690,000 frt. A nyugdijalap értékpapirjai 3.294,054 frt 18 kr. Épületek Bécsben és Budapesten, valamint az összes fundus instructus 2.910,391 frt 15 kr. Kiadások 842 540 forint 1[5] kr. Egyéb követelések 1.539,279 frt 69 kr. Összesen 540,001,088 frt 37 kr. Tartozások. Bankalap 90.000,000 forint. Tartalékalap 18.162,060 frt 78[5] kr. Bankjegyforgalom 313.318,660 frt. Forgatmányi (giro) betétek 284.266 frt 15 kr. Egyéb azonnal lejáró tartozások 2,345,139, frt 27 kr. Forgalomban levő záloglevelek 105.414,655 frt. Nyugdijalap 3.294,083 frt 12 kr. Az 1879-dik évnek szét nem osztott jövedelme ——.—— frt — kr. Átvitelek az 1879-ik évről, folyó jövedelmek és bevételek a záloglevelek kamatozása fejében 6.667.265 frt 73 kr. Egyéb tartozások 504,958 frt 31[5] kr. Összesen 540,001 088 frt 37 kr. Bank-kamatláb 1879. évi máj. 9-ike óta: Minden osztályzatu váltókért 4 száztóli. Kölcsönökért kézi zálogra 5½ száztóli.

Napirend május 22-én.

Naptár. Szombat. Kath.: Julia. Prot.: Ilona. Görög-Orosz: május 10. Simon Zelot ap.
Képviselőház ülést tart d. e. 10 órakor.
Muzeumban nyitva van a képtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Orsz. gazd. egyesület 50 éves jubileuma
Fővárosi tanács ülést tart d. e. 10 órakor.
Gr. Széchényi Béla érkezése d. e. 7 órakor.
Képzőmüvészeti társulat tavaszi kiállitása d. e. 9 órától d. u. 6 óráig.
Eszterházy képtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Muzeumi könyvtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Egyetemi könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.
Akadémiai könyvtár d. u. 4 óráig nyitva.
Magyar daltársulat este a Komlókertben előadást tart.

—

Hajóforgalom.

Május 21. A Duna balpartján a következő vizi jármüvek érkeztek: Freund és Trebitser m. h. „Mariska" 750 mm buza Pátyról. — Freund és Trebitser m. h „Katicza" buza 2700 m m. Paskról. — Haasz Lipót 12. talp deszka 250 métermázsa Komárom. — Luczenbacher Pál utódai m.h. 27. sz. tüzifa 339 méter Szobbról. — Luczenbacher P. u. m.h. 8. sz. tüzifa 345 met. Szobbról. — Fhikli testv. m.h. „Náczi" zab 1966 mm Sztropóról. — Freund és Trebicser m h. „Friduska" buza 1897 mm Ordasról. — Fischer M. V. m.h. „Ádám" buza 046 mm., árpa 428 mm. Borréról. — Bruder Márton m.h. 11. sz. falkő 80 mm. Bogdányból. — Perius J. m.h. „Nina" kukoricza 3000 mm. Bajáról.

—

Kivonat a hivatalos lap május 21-ik számából.

Árverés a fővárosban. Mick Ferenczné 1114 frtra b. ingatl. jun. 5 (I—III.)

Árverések a vidéken. Weiszkopf János 870 frtra b. ingatl. jun. 4. Budaörsön (pestvidéki tsz). Kanczkó Mátyás 484 frtra b. ingatl. jun. 18. Málnapatakon (Losoncz). Nagy Gergely 2060 frtra b. ingatl. jul. 15. Mihályházán (Pápa) Bicskey Péter 1170 forintra b. ingatl. jun. 14. F.-Bicskén (pestvidéki tsz). Körmendi Vincze 500 frtra b. ingatl. jun. 22. Szt.-Békállán (Tapolcza). Császár János 365 forintra b. ingatl. jun, 11. Göllniczbányán Moritz Mihályné 436 frtra b. ingatl. május 29. Győrben. Ruben Lázár 2966 frtra becs. ingatl. május 31. Csomafáján (Kolozsvár). Remete Julianna 400 frtra b. ingatl. jul. 2. Szombathelyen. Rajky Zsigmond 22120 frtra b. ingatl. aug. 2. Felső-Rajkán (N.-Kanizsa). Zsilavetz Ferencz 1773 frtra b. ingatl jun. 1. Tapoloczon (Muraszombat). Kalányos József 600 frtra b. ingatl. jun. 7. Tapolczán. Sztamorán Tana 1253 forintra b. ingatl. jun. 1. Nagyfalván (Vinga). Maudics Lajos 1100 forintra b. ingatl. jun. 8. Bocskón (Sziget). Jozsa János 15577 frtra b. ingatl. május 29. Mező-Eörsön (Győr). Kelemen Vendel 350 frtra b. ingatl. jul. 5. Sümegen. Leposa Ilona 375 frtra b. ingatl. jun, 3. Mladetinczen (Muraszombat). Medgyesi István 2300 frtra b. ingatl. aug. 3. Baksaházán (N.-Kanizsa). Harbovics Lukács 727 frtra b. ingatl. jun. 25. Hodoson (Csáktornya). Kripner Jánosné 2886 frtra b. ingatl. jun. 23. Csáktornyán. Fink József 1348 frtra b ingatl. jun. 2. Vingán. Milkovits Gergely 647 frtra b. ingatl. május 29. Tökölön (pestvidéki tsz). Wencz János 1000 frtra b ingatl. jun. 7. Baján. Kesztenbaum Ábrahámné 570 frtra b. ingatl. jun. 21. D,-Győrön (Miskolcz). Barics Ferencz 1656 frtra b. ingatl. jun. 24. Csáktornyán. Özv. Gáspárics Boldizsárné 437 frtra b. ingatl. aug. 4. Csákorlányon (Csáktornya) Soós Péter 1262 frtra b. ingatl. jun 2. Losonczon Gerbin Rada 188r forintra b. ingatl. jun. 1. Vingán. Pobory Ignácz 2185 frtra b. ingatl. jun. 22. Alsó-Nyéken (Ipolyság). Endrődy András 500 frtra b. ingatl. jun. 3. Kis-Oroszin (Szt.-Endre). Prajda István 478 frtra b. ingatl. jun. 15. D.-Földváron (Paks). Özv. Hranyecz Tamásné 454 frtra b. ingatl. jun 24. Goricsán (Csáktornya), Kerekgyártó Mihályné 400 frtra b. ingatl. jun. 2. Debreczenben. Polgár János 870 frtra b. ingatl. jun. 4. Kővágó-Eörsön (Tapolcza). Mattyasovszky Alajos 5986 frtra b. ingatl. jul. 26. Rózsahegyen. Schneider János 510 frtra b. ingatl. jun. 17. Köpcsényben. Vörös Jánosné 331 forintra b. ingatl. jun. 26. N.-Kanizsán. Pable Mihály 420 frtra b. ingatl. jun. 1. Csákvaron (Moór). Szele János 2000 frtra b. ingatl. jul. 2. Szombathelyen. Wagner József 800 frtra b. ingatl. jul. 7. Nt. Hidegkuton (Szt.-Gotthard). Blazsek István 1000 frtra b. ingatl. jun. 22. Csuzon (Komárom). Hende János 600 frtra b. ingatl. jul. 6 Szombathelyen Pauda Vincze 8037 frtra b. ingatl. jul. 26. Győrben. Ujlaki János 700 frtra b. ingatl. jun. 16 Maróton (Esztergom).

Pályázatok A gödöllői kir. jbiróságnál aljegyzői, dunaszerdahelyi kir. jbiróságnál irnoki állomásokra.

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

NYILT-TÉR.

MATTONI-féle

GIESSHÜBLI

legtisztább égvényes savanyuviz.
Édecsek, emésztési és mellgyógyszer.

Saját raktárhelyiségek: **Budapesten**, Ferencz-József-tér 23 (Diana-fürdő.) 225

Bécs, Maximilianstrasse 5, Tuchlauben 14.

BUDAPESTI SZINLAPOK

—

Nemzeti szinház.

Szombat, május 22-én.

KRAUS ÁGOSTA k. a. a bécsi cs. k. udvari operaház énekesnőjének föllépteül:

FAUST

Opera 5 felvonásban Goethe után irták: Barbier és CarréFord. Ormay. Zenéjét szerezte Gounod K. — Személyek:

Faust	Gassi	Siebel	Dévai Janka
Mephistopheles	Odry L.	Mártha	Saxlehner E.
Margaréta	Kraus Ágosta	Valentin	Maletzky

Kezdete 7 órakor.

Népszinház.

BLAHÁNÉ LUIZA assz. mint vendég.

TITILLA HADNAGY.

Operett 4 felv. Irta Rákosi Jenő. Zenéjét szerzette Puks Ferencz. — Személyek:

Az ezredes	Solymosi	Sovárghy	Együd
Ninett	Gyöngyösi I.	Füstös Lázár	Tihanyi
Lizett	Ágostoni B.	Éva felesége	Klárné
Mariett	Till Jusztin	Katicza	Komáromi M.
Ptitruvaly	Blaháné L.	Paklincs	Veres
Zsán Belázs	Balogh	Eskető barát	Kovács M.
Szomorgódi	PárténYiné	Egy legény	Hatvani
Libahorszki	Rákosi Szidi	Egy leány	Kovács Lidi
Kacsády	Csatai Zsófi	Káplár	Kovács István
Tyukody	Lukácsyné	Drog	Füredi
Kontyody	Kacsó K.	Belpion	Halasi
Füleméry	Hargittai A.	Karambol	Vasvári
Kocsonyády	Bodor Etel		

Kezdete 7½ órakor.

Vasut közlekedési utmutató.

A vonat indul.	A vonatok minősége	Indulási idő
Az osztrák államvaspálya indóházából.		
Budapestről, Vácz, Esztergom, Pozsony, Bécs felé a	gyors vonat szem. vonat " "	8 óra 10 p. regg. 9 óra 20 p. d. e. 9 óra 30 p. este
Budapestről Érsek-Ujvárig	vegyes von.	11 óra 35 p. d. e.
Budapestről Nagy-Marosig	" "	4 óra 55 p. d. u.
Budapestről Czegléd, Szeged, Temesvár, Orsova felé	futár. vonat szem. " " von.	10 óra 5 p. este 6 óra 05 p. éjjel 6 óra 55 p. regg.
Budapestről Czegléden keresztül, Szolnok, Arad, Temesvár felé	szem. vona. " "	7 óra 25 p. " 6 óra 3 p. d. u.
Budapestről Czegléden keresztül Püspök-Ladány, N.-Várad, Kolozsvár felé	szem. vonat " "	7 óra 30 p. regg. 6 óra 3 p. d. u.
Budapesstről Czeglédig	vegyes von.	2 óra 45 p. d. u.
A magyar államvasut (losonczi) indóházából.		
Budapestről Hatvan, Losoncz, Ruttka, Oderberg felé	gyorsvonat vegyes von.	6 óra — p. regg. 3 óra 10 p. d. u.
Budapestről Hatvan, Miskolcz, Kassa, Lemberg felé	szem. vonat vegyes von.	7 óra 42 p. regg 11 óra 3 p. este
Budapestről Hatvanig	helyi vonat	5 óra 47 p. d. u.
A déli vasut (budai) indóházából		
Budapestről, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof, Trieszt felé	szem. vonat " "	7 óra 10 p. regg. 9 óra 35 p. este
Budapestről, Székesfehérvár, Veszprém, Szombathely, Grátz felé	szem. vonat vegyes von.	7 óra 10 p. regg. 11 óra — p. d. e.
Budapestről, Kis-Czell, Pápa, Győr, Uj-Szőny felé	" "	7 óra 10 p. regg.
Budapestről Kanizsáig	vegyes von	11 óra —. p. d. e.

A vonat megérkezik.	A vonatok minősége.	Megérkezési idő.
Az osztrák államvasut indóházába		
Bécs, Pozsony, Esztergom, Vácz felől a	gyorsvonat személy von vegyes von..	9 óra 45 p. este 5 óra 38 p. d. u 6 óra 7 p. regg.
Érsekujvárról	" "	12 óra 20 p. d. e.
Nagy-Marosról	" "	8 óra 47 p. regg.
Orsova, Temesvár, Szeged, Kecskemét felől a	gyorsvonat szem. vonat	7 óra 30 p. regg 4 óra 45 p. este
Kolozsvár, Nagy-Várad, Püspök-Ladány felől	vegyes von " " " "	4 óra 31 p. este 9 óra 45 p. regg 6 óra 35 p. regg
Czeglédről	" "	11 óra 54 p. d. e.
A magyar államvasut (losonczi) indóházába.		
Oderberg, Ruttka, Losoncz felől	gyorsvonat vegyes von.	11 óra 2 p. est. 12 óra 4 p. d. e.
Lemberg, Szerencs, Miskolcz, Hatvan felől	szem. vonat vegyes von.	7 óra 58 p. este 6 óra 14 p. regg.
A déli vasut (budai) indóházába.		
Trieszt, Pragerhof. Kanizsa, Székesfehérvár felől	pósta vonat " "	5 óra 16 p. regg. 2 óra 36 p. est.
Grátz, Szombathely, Veszprém felől	szem. vonat vegyes von	8 óra 36 p. este 3 óra 13 p. d. n.
Uj Szőny, Győr, Pápa, Kis-Czell felől	" "	8 óra 30 p. este
Kanizsáról	" "	3 óra 13 p. d. u.

Meteorologiai jegyzetek.

A meteorologiai magy. kir. központi intézet időjárási távirati jelentései 1880. évi május 2 -ről, reggeli 7 óra.

Észlelési állomás	Légnyomás m. m.	Hőmérséklet C°	Szél iránya	Szél erőssége	Felhőzet
Bregenz	766.4	+ 7.3	—	—	borult
Prága	763.4	+ 7.7	D	1	"
Bécs	764.4	+ 7.2	—	—	derült
Sopron	762.4	+ 6.2	—	—	"
Magyar-Óvár	764.3	+ 9.3	—	—	"
Trencsén	762.7	+ 4.7	É	1	"
Beszterczebánya	763.4	+ 5.0	É	1	"
Budapest	763.6	+ 7.7	É	1	"
Szolnok	762.5	+ 6.8	É	2	"
Debreczen	763.5	+ 7.2	É	3	felhős
Ungvár	761.6	+ 7.6	É	3	derült
Szatmár	762.7	+ 5.2	ENy	3	"
Nagy-Szeben	761.5	+ 5.8	Ny	1	borult
Orsova	761.1	+ 8.4	—	—	eső
Temesvár	—	—			
Szeged	762.3	+ 7.0	É	2	derült
Csáktornya	763.3	+ 6.0	É	4	"
Zágráb	763.1	+ 5.9	—	—	
Fiume	763.7	+ 12.0	É	3	felhős
Pola	761.6	+ 11.2	K	2	derült
Lesina	758.3	+ 13.1	ÉK	4	"
Selmeczbánya	763.9	+ 5.2	ÉK	2	"

A megelőző 24 óra alatti tünemények. A légnyomás mindenütt kevéssel emelkedett, N.-Szebenben 4.3 mm.-el. A hőmérsék keveset változott. Eső: Lesina 1, N.-Szeben 2, Orsova 3 mm. Ozon Budapesten nappal 5, éjjel 3.

Vizállás és időjárás.

Május	Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik	Időjárás
21	Budapesten	3.55	—	apadó	tiszta
21	Pozsony	2.84	—	áradó	száraz
21	M.-Szigeten	0.92	—	apadó	fagy
21	Szatmáron	3.10	—	áradó	hó
21	Tokajban	2.30	—	"	tiszta
21	Szolnokon	2.97	—	apadó	"
21	Szegeden	4.71	—		
20	Aradon	0.90	—	áradó	felhős
20	Becskereken	0.68	—	"	"
20	Bezdánnál	—	—	—	—
20	Verbászon	—	—	—	—
21	Eszéken	3.04	—	áradó	felhős
21	Barcson	2.85	—	"	száraz
21	Sziszeken	2.71	—	"	—
21	Orsován	3.59	—	"	eső

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzetei (azonos a P. Lloydéval) május 21.

Termény	Irányz.	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm. frtól	frtig	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm. frtól	frtig
Buza							
bánsági uj	szilárd	74	—.—	—.—	75	12.—	12.15
" "		75	12.20	12.30	77	12.40	12.50
" "		78	12.55	12.65	79	—.—	—.—
" "		80	—.—	—.—	91	—.—	—.—
tiszavidéki "	"	74	—.—	—.—	75	12.05	12.20
" "		76	12.30	12.40	77	12.50	12.60
" "		78	12.65	12.75	79	—.—	—.—
" "		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
pestvidéki "	"	74	—.—	—.—	75	12.—	12.10
" "		76	12.15	12.20	77	12.30	12.40
" "		78	12.50	12.55	79	—.—	—.—
" "		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
fehérmegyei "	"	74	—.—	—.—	75	12.—	12.15
" "		76	12.2.	12.35	77	12.45	12.55
" "		78	12.60	12.70	79	—.—	—.—
" "		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
bácskai "	"	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
" "		76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
" "		78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
" "		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
északmagyarországi "	"	74	—.—	—.—	75	11.65	11.80
" "		76	11.85	11.95	77	12.05	12.15
" "		78	12.25	12.35	79	—.—	—.—

Termény	Irányzat	Faj	Minőség hectoliterenk.	Ár 100 kilogrammként frttól	frtig
Rozs	lanyha	—	70—72	9.50	9.70
Árpa	"	takarmány	60—62	7.40	7.65
"	"	ége nivaló	62—64	8.—	8.90
"	"	sörfőzdei	64—66	—.—	—.—
Zab	"	—	37—40	7.30	7.70
Tengeri	"	bánsági	75	—.—	—.—
"	"	másnemü	72	—.—	—.—
Repcze	"	káposzta		7.80	7.40
"	lanyha	bánsági		7.60	7.8.
Köles	szilárd	—		—.—	—.—
Kendermag	szilárd			—.—	—.—

Szokványgabona, határidőre		Irányzat		100 kilogramm ára pénzben	100 kilogramm ára áruban
buza		lanyha	tavaszra	10.35—	10.40—
"			őszre	—.—	—.—
tengeri		szilárd	szept.—október	—.—	—.—
"		"	május—jun. 1880	7.60—	7.65—
zab		"	tavaszra	—.—	—.—
"			őszre	6.10.—	6.15
repcze bánáti			aug.—szept.	—	—

Szilva lanyha bosn. hord. p. 23.75 á. 24.— zsák p. 23.25 á. —.— szerb. 21.50 a. p. 27.—
Szesz csendes régi módu élesztő, h. a. p. 33.50 áru 34.50
Szesz csendes és uj módu, burgonya p. 35.— á. 35.50

Értékpapirok

Államadósság.		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar vasuti kölcsön	befizet. 170 frt	126	126 25
Gömöri államvasuti záloglev.	" 150 frt	—.—	—.—
Magy. keleti vasut I. kib.	" 300 frt	82.50	82 75
" " " II. "	" 700 frt	98 50	98 75
Magy. kel. vasuti államkötv. ar.		86.75	87 —
Magy. nyeremény-kölcsön 100 frt		110.75	111.—
" sorsjegy-kölcsön 50 frt		109.—	110.
1871-iki magy. államk.-kölcsön v. strl. f. ez. 5%		—.—	—.—
1872-iki " " v. strl. f. ez. 5%		—.—	—.—
1873-iki magy. kir. kincstári utalv. f. ez. 6%		—.—	—.—
1874-iki " " f. ez. 6%		—.—	—.—
Magy. aranyjáradék 6% adómentes		105.50	105.73
" földtehermentesitési kötvények		94⅝	94⅞
" "		93 50	94 —

Értékpapirok

	Utolsó árkelet pénz	áru
Magy. földtehermentesitési kötvények temesi	93.	93 50
" " " 1867. záradékkal	92 25	92 75
" " erdélyi	92 25	92 75
Magy. orsz. jel. urbéri válts. kötv. (100 frt) 5%	90.50	91
Szőlődézsma váltsági kötvény (100 frt)	92 75	93 —
Magy. kir. pénztárjegyek 6 hóra	—.—	—.—
Osztrák államadósság papirban 5%	72.40	72,60
" " ezüst kamat jan.—jul. 5%	73 25	73 50
" " " apr.—okt. 5%	73.25	73 50
Osztrák aranyjáradék.	88 60	88 80
" " kisorsolással 1860-ból á 500 frt.	130 50	131 —
" " " 1860-ból á 100 frt	132	132 50
" " " 1864-ből á 100 frt	175 —	176 —
" " " 1864-ből á 50 frt	174.50	175
Pest város kölcsöne 1870-ből 6%	102 75	103 25
" " " 1871-ből 5. 6%	102.75	103 25

Értékpapirok

Osztal. 1879-re			Utolsó árkelet pénz	áru
	Biztositó társulatok.			
200	Első magy. bizt. társ	befiz. 800 frt	3750 —	3800
90	Pannonia viszb. társ.	" 300 "	1210 —	1220
—.—	Pesti bizt. intézet	" 100 "	—.—	—.—
	Unio viszbiz. társ.	" 300 "	185 —	190 —
	Vasutak.			
	Alföld-fiumei	" 200 "	155 —	156.—
	Arad-körösvölgy i	" 100 "	—.—	—.—
	Báttaszék-dombóvári	" 200 "	142.—	142.50
	Déli vasut	" 200 "	84 —	84.50
	Éjszakkeleti vasut	" 200 "	145 —	146 —
	E. délyi vasut	" 200 "	138.—	138 25
	Kassa-oderbergi vasut	" 200 "	125.50	126 —
	Osztrák államvasut	" 200 "	279.—	279 50
	Pécs-barcsi vasut	" 200 "	—.—	—.—
	Tiszavidéki	" 400 "	244.25	245 —
	Vágvölgyi vasut	" 200 "	—.—	—.—
	Osztr. dunagőzhaj. társ.	" 500 "	—.—	—.—
6	Budai hegypálya	" 100 "	88.—	90 —
	Pesti közuti vaspálya	" 200 "	377 —	378 —
	Bankok.			
	Ált. m. municip. hitelb.	" 200 "	—.—	—.—
25 —	" " hitelbank	" 200 "	—.—	—.—
	Anglo-osztrák bank	" 120 "	134.50	135
	Bihari keresk. bank	" 140 "	—.—	—.—
	Dettai tak és hitel-egylet	" 100 "	—.—	—.—
	Horvát leszámitoló-bank	" 200 "	—.—	—.—
4	iparbank, budapesti	" 100 "	51 —	52 —
	Kisbirt. földh. intézete	" 80 "	—.—	—.—
2	Lipótv. bank rész.-társ.	" 100 "	63.	64 —
	Magy. ált. földh. részv. ts.	" 140 "	150	151.
	Magy. jelzálog hitelb.	" 60 "	47 —	48 —
18	Osztrák hitelintézet	" 160 "	275 50	275 75
	Osztrák-magyar bank	" 600 "	836	838
	I. magy. iparbank	" 200 "	170 —	172
42	Pesti kereskedelmi bank	" 500 "	625	630
7	Pest-budai kézm. bank	" 100 "	82	84
	Sziszeki hitelbank	" 100 "	—.—	—.—
	„Unio" bank	" 100 "	107 —	107.50
	Takarékpénztárak.			
9	Országos központi	" 100 "	151 —	152 —
225 —	Pesti első hazai	" 1000 "	3759	3860.—

Értékpapirok

Osztal. 1879-re			Utolsó árkelet pénz	áru
80 —	Pest-budai fővárosi	befiz. 200 frt	428 —	430 —
4 —	Pesti külvárosi	" 150 "	65 —	66 —
—.—	Pakrac-daruvár-kutinjai	" 50 "	—.—	—.—
	Vas-zalamegyei első	" 100 "	—.—	—.—
	Gőzmalmok.			
200.	Concordia malom	befiz. 500 frt	525.—	530 —
40.	Első budapesti	" 500 "	1500 —	1520 —
	Erzsébet	" 200 "	293 —	295 —
40	Hengermalom	" 500 "	670	690.—
50	Lujza	" 160 "	268 —	270 —
	Molnárok és sütők	" 200 "	348	350.—
	" " III. klb.	" 120 "	—.—	—.—
200	Pannonia	" 1000 "	1275 —	1285 —
50	Viktoria	" 300 "	430 —	435 —
	Különféle vállalatok.			
30.—	Alagut	befiz. 105 frt	166	108 —
24.—	Ganz és társa vasöntöde	" 400 "	463 —	465 —
12.—	Gschwindt-féle szeszgyár	" 200 "	300 —	305 —
26.—	Gyapjum. és oiz. t. első m.	" 200 "	—.—	—.—
40.—	Keresk. testület épülete	" 210 "	—.—	—.—
50.—	Könyvnyom. „Athenaeum"	" 200 "	560 —	570 —
	" Pesti részv. t.	" 500 "	620.—	—.—
	" Franklin	" 150 "	149 —	150.—
	Kőszén és téglagyár	" 200 "	107 —	108 —
	Rima-murányi vasmü	—	3100	—.—
	Salgó-tarjáni kőszénbánya	" 100 "	107 —	109 —
	Salgó-tarjáni vasöntöde	" 100 "	140	142 —
	Schlick-féle vasöntöde	" 200 "	138 —	140 —
20 —	Serfőzde első magyar	" 500 "	556 —	560 —
	Sertéshizlaló	" 200 "	189 —	190 —
	Sóskuti kőbánya	" 200 "	—.—	—.—
	Spodium és csontlisztgyár	" 200 "	253 —	255.—
	Szálloda-részvénytársaság	" 200 "	—.—	—.—
	Tégla és mészégető ujlaki	" 200 "	65 —	66 —
	Téglagyár, kőbányai	" 200 "	133 —	135 —
	Záloglevelek.			
	Magy. földhit. int. papir érték 5½%		101 50	102 —
	" " " " 5%		99	99.25
	" " " arany v. ezüst 5%		117 25	117 50
	" jelzálogbank 5½%		96 25	97 —
	" ált. földh. részv. társ. 6½%		102 —	102 50
	[illegible]		96 —	96 25

Értékpapirok

		Utolsó árkelet pénz	áru
Osztr.-magyar bank o. é.	5%	102 40	102.60
Pesti kereskedelmi bank	6%	102 75	103.
Kisbirtokosok földhitelintézete	7%	98 50	—.—
" "	6%		
Elsőbbségek.			
Báttaszék-dombóvár-zákányi vasut . befiz 200	5%	82.50	83 —
Dunagőzhaj. társaság " 200	5%	—.—	—.—
" " " 300	5%	—	—
Észak-keleti vaspálya befiz 200 frt	5%	84 50	85 —
" " ar. 300 "	5%	—	—
Magy. galicz. vaspál a 300 "	5%	—.—	—
I. erdélyi vaspálya 200 "	5%	84 —	84 50
Győr-sopron-ebenf. vas. 200 "	6%	—	—
Kassa-oderbergi vasut 200 "	5%	88 50	89 —
Vágvölgyi vasut 200 "	5%	—.—	—.—
" " részk 200 "	7%	—	—
Budapesti lánczhid 100 "	6%	102 25	102.50
Kőszén és téglagy. kötv. 100 "	6%	95	97 —
Lloyd és tőzsdeépület 100 "	5%	91 60	92 —
Stiriai-Hor át fényszén bányászati társulat 200 "	6%	—	—
Magánsorsjegyek.			
Osztrák hitelintézet		177 —	178.—
Pénznemek.			
Cs. k. arany		5.58	5.60
Osztrák-magyar 8 frt-s arany		9.48	9.45
20 frankos arany		9.48	9.45
Török aranylira			
Osztrák és magyar ezüst			
Római birodalmi bankjegyek		58 35	58 45
Váltók árfolyama.			
Német bankpiaczok 100 márk	4%	57 80	57 90
Amsterdam 100 hollandi frtért	3%	98 10	98 30
Brüssel 100 frankért	3½%	—	—
Páris 100 frankért	3%	46 90	47 —
Zürich 100 frankért	3½%	46 85	46 95
Svájczi bankpiaczok	3½%	46 85	46 95
London 10 font sterlingért	3%	118 60	118 80
Szentpétervári 100 rubelért	6%	—	—

Bécsi tőzsde május 20.

A. Államadósság 100 frt.		Pénz	Áru
Egységes járadék, jegy. máj.—nov.	5%	72.40	72.55
" " " feb.—aug.	5%	72.40	72.55
" " ezüst. jan.—juli.	5%	73.10	73.25
" " " ápr.—okt.	5%	75.10	73.25
Sorsolással, 1854-ből 250 ft sorsj. pp.	4%	123.50	124.—
" 1860-ból 500 ft " o. é.	5%	130.10	130.60
" 1860-ból 100 ft " "	5%	131.50	132.—
" 1864-ből 100 ft " "		174.50	174.75
" 1864-ből 50 frt " "		174.25	174.75
Como járadék 42 lira		—.—	29.—
Államjószági jelzáloglevél 120 ft	5%	149.	150.—
Osztr. kincstári jegyek 100 ft	5%	100.75	101.
Osztr. arany rente	4%	88.45	88.60
B. Földteherm. k. 100 frt pp.			
Csehországi	5%	103.—	104.—
Bukovinai	5%	95.50	96.50
Galicziai	5%	97.75	98.25
Karinthiai	5%	98.—	—.—
Krajna és tengerparti	5%	101.	102.
Morvaországi	5%	102.75	103.75
Alsó-ausztriai	5%	105.—	105.50
Felső-ausztriai	5%	102.50	—.—
Salzburgi	5%	100.50	—.—
Sziléziai	5%	99.—	—.—
Stiriai	5%	102.50	103.50
Tiroli	5%	99.—	—.—
Horvát- és szlavonországi	5%	96.—	97.50
Erdélyi	5%	93.—	93.50
Temesi bánság	5%	93.25	93.75
" 1867-iki sorsolási záradék.	5%	92.50	93.—
Magyar	5%	94.25	94.75
" 1867-iki sorsolási záradék.	5%	93.25	93.75

C. Más közkölcsönök.		Pénz	Áru
Dunaszabályozási sorsj. 100 frtos	5%	110.50	111.—
Magy. aranyrente adómentes 100 ftos	6%	105.70	105.85
Magy. vas. kölcs. 120 frt,	5%	126.60	127.10
Gömöri államvas. záloglevél 150 frt	5%	—.—	—.—
Keleti vasuti els. 1869 adóm. 100 ft	5%	82.40	82.70
Magy. államkötv. 1873. adóm. 100 ft	5%	98.80	99.20
Magy. állami kötv. 1876. 100 ft	5%	87.—	87.30
Magy. nyeremény 100 frt		110.25	110.50
" állami kölcs. 1871. 3 millió	5%	—.—	—.—
" " " 1873. 5.400,000	5%	100.—	101.—
" szőlődézsma-váltság 100 frt	7%	92.50	93.
Pestvárosi kölcsön 1871. 100 frt	6%	102.50	103.—
Bécs városi kölcsön visz. fiz. 100 ft	5%	102.—	102.25
Bécs városi kölcsön 100 ft	5%	116.80	117.2.
Török vasuti kölcs. 400 frc. kam. nélküli		16.60	17.

D. Bankok részvényei.		Pénz	Áru
Angol-osztr. bank 200 ftos 120 ft bef.	5%	135.25	135.50
Magy. ált. földh. r. 200 ftos 70% bef.	5%	150.—	151.—
Osztr. földh. int. 200 ftos 40% bef.	5%	—.—	—.—
Keresk. és kézm. hitelint. 160 frtos	5%	277.20	277.40
Magy. ált. hitelbank 200 ftos	5%	264 50	264.75
Alsó-ausztriai leszám. társ. 500 ftos	5%	795.—	800.—
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 ftos	5%	244.—	245
Osztr. jelzál. bank 200 frt. bef. 25%	5%	—.—	—.—
Magy. ált. municip. és hit. 200 frt	5%	—.—	—.—
Osztrák-magyar bank 600 frt	5%	834.—	836.—
Unió-bank 100 frt	5%	107.50	107.80
Forgalmi bank ált. 140 frt	5%	126.—	126.50
Bécsi bankegylet 100 frt	5%	132.50	132.75

E. Közlekedési vállalatok részv.		Pénz	Áru
Albrecht pálya 200 frt		62.50	63.
Alföld-fiumei pálya N.-Eszék 200 frt	5%	155.	155.25
Báttaszék-dombovár-zákányi p 200	5%	141.50	142.—
Osztr. dunagőzhajó. társ. 500 ftos pp.	5%	577.—	579.—
Erzsébet pálya 200 frt p. p.	5%	186.25	186.75
" Lincz-Budweis 200 frt	5%	168.25	168.75
Ferdinánd északi pálya 1000 ft pp.	5%	2454.—	2458.—
Ferencz-József pálya 200 frt	5%	168.75	169.25
Pécs-barcsi pálya 200 frt	5%	—.—	—.—
Károly-Lajos galicziai pálya 200 frt	5%	265.	265.50
Kassa-oderbergi pálya 200 frt	4%	125.	125.50
Lemberg-czernoviczi-jassii p. 200 frt	5%	167.50	168.
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt p. p.	5%	657.—	659.—
Osztrák-északnyugati 200 frt	5%	159.—	159.50
Rudolf pálya 200 frt	5%	158.25	158.75
Első erdélyi pálya 200 frt	5%	137.25	137.75
Osztrák államvasut-társaság 200 frt	5%	278.25	278.50
Déli pálya 200 frt	5%	84.—	84.50
Dél-északnémet összekötő p. 200 pp.	5%	126.50	127.
Tiszavidéki pálya 200 frt	5%	243.50	243.75
Bécsi Tramway 200 frt	5%	234.—	234.50
Magyar-gácsországi pálya 200 frt	5%	135.	135.50
" északkeleti pálya 200 frt	5%	145.25	145.75
M. nyugati székesfeh.-gráczi 200 frt	5%	147.25	147.75

F. Ipar és keresk. vállal. részv.		Pénz	Áru
Osztrák ált. épitőtársaság 200 frt		15.50	16.—
Innerbergi bányatárs. 200 frt		97.50	98.50
Liesingi sörfőzde 100 frt	5%	51.—	51.50
Salgó-tarjáni kőszénbánya 100 frt	5%	—, —	107.—
Bécsi fegyvergyár 100 ftos	5%	—.—	—.—
Pesti ált. waggon-kölcs. társ 30 frt	5%	—.—	—.—
Bécsi épitőtársaság 100 frt		29.50	30.—

G. Záloglevelek.	Pénz	Áru
Osztr. ált. földhitelint. sors. 5% ar v. ez.	119.75	120.25
" " " 33 éves visszaf. 5%	101.—	101.75
Osztrák-magyar bank o. é. 5%	102.30	102.45
Osztr. jelzálogbank 10 év visszaf. 5½%	101.—	101.75
Első osztr. takarékp. 5½% 30 év	105.10	105.30
Magyar ált. földhit. részv. társ. 5½%	96.—	96.30
Magyar földhitelintézet 5½%	101.25	101.75
" " aranyban 5%	117.25	117.75
" jelzálogbank 5½%	96.50	97.—

H. Elsőbbségi kötvények.		Pénz	Áru
Albrecht pálya 300 frt 5% ezüst		88.	88.50
Alföld-fiumei pálya 200 frt 5% ezüst		89.30	89.60
Báttaszék-domb.-zákányi 200 frt 5% ez		82.10	82.40
Dunagőzhajózási társaság 300 frt 5%		—.—	—.—
" " 200 frt 6%		108.75	109.50
Erzsébet pálya 100 frt 5% ezüst		98.—	98.50
Erzsébet p. 300 frt o 4.5% 1862-ki kibocs.		98.—	98.50
Ferdinánd északi pálya 100 frt p. p.	5%	105.70	106.—
" " " 100 frt o. é.	5%	101.—	102.—
" " " 100 frt ezüst	5%	107.—	107.50
Ferencz-József pálya 200 frt ez.	5%	100.	100.50
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	5%	97.25	97.75
Károly Lajos gácsi pálya 300 frt	5%	106.50	107.50
Kassa-oderbergi pálya 200 frt ez	5%	88.50	89.
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt ez.	5%	.—	86.—

	Pénz	Áru
Lemberg-czern.-jassyi p. I. kib. 300 frt	90.50	91.50
" " " II. " 300 frt ez.	96.75	97.25
" " " III. " 300 " "	90.—	90.30
Osztr. észak-nyugati pálya 200 ft ez. 5%	101.50	102.
Rudolf-pálya 300 frt ez 5%	95.75	96.—
Erdélyi-pálya 200 frt ez. 5%	84.—	84.15
Osztr. állampálya 500 frank 3%	178.—	178.75
" " 1874. kib. 500 frank 3%	172.50	—.—
Déli pálya 500 frank 3%	127.20	127.50
" " 200 frt arany 5%	109.70	109.90
Dél-északnémet összek.-pálya 100 frt 5%	94.—	—.—
" 1879 k. 100 frt 5%	89.50	90.—
Tiszavidéki pálya 1000 frt 5%	98.—	99.—
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt 5%	87.—	87.50
Magyar-nyugati pálya 200 frt 5%	88.75	89.25

I. Magánsorsjegyek.	Pénz	Áru
Hitelintézet 100 frt o. é.	178.25	178.75
Clary 40 frt p. p.	43.50	44.—
Dunagőzhajózási 100 frt p. p.	107.50	107.75
Innsbruck városi 20 frt o. é.	24.	24.75
Keglevich 10 frt p. p.	16.25	—.—
Krakkói sorsjegy-kölcsön 20 frt o. é.	20.50	20.75
Laibachi dijsorsjegy 20 frt o. é.	23.50	24.—
Buda városi kölcsöne 40 frt o. é.	44.25	45.—
Pálffy 40 frt p. p.	42.—	42.50
Rudolf alapitvány 10 frt o. é.	16.75	17.25
Salm 40 frt p. p.	52.50	53.—
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o. é.	27 25	28.75
St.-Genois 40 frt p. p.	44.25	44.75
Stanislau városi 20 frt o. é.	—.—	26.—
Trieszt város 100 frt p. p.	125.50	—.—
" " 50 frt o. é.	62.50	65.—

		Pénz	Áru
Waldstein 20 frt p. p.		33 50	34 —
Windischgrätz 20 frt p. p.		37 —	37 50
Váltók (3 hóra.)			
Amsterdamra 100 hol. frt	3½	98 10	98 20
Brüsseli 100 frk	3½	—	—
Német bankpiaczok 100 m	4	57 80	57.9.
London 10 font sterl.	3	118.55	118 75
Milanó 100 lira	5	—.—	—.—
Marseille 100 frk.	2		
Paris 100 frk.	2	46 95	47.—
Zürich 100 frk.	3½	46 95	47 —
Pétervár 100 rubel	6		
A valuták árfolyama.			
Cs. arany		5 61	5 63
" " recézés		5 58	5 59
Osztrák-magyar 8 frt. arany			
20 frankos arany		9.48[5]	9 44[5]
20 márk, darabja		11 65	11 68
Orosz imperiale		9 73	9 75
Sovereigns		11 85	11 90
Török arany lira		10 71	10 73
Mária Terézia tallér			
Egyleti tallér			
Ezüst			
Ezüst rente szelvény			
Német bir. bankjegy		58 80	58 40
Orosz papir rubel		1 25	1 25[21]